תלמוד ירושלמי · סדר נזיקין

תלמוד ירושלמי שבועות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי שבועות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-שבועות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ב 7
הלכה ג 8
הלכה ד 9
הלכה ה 10
הלכה ו 11
הלכה ז 13
פרק ב 14
הלכה א 14
הלכה ב 16
הלכה ג 16
הלכה ד 17
הלכה ה 17
פרק ג 18
הלכה א 18
הלכה ב 19
הלכה ג 20
הלכה ד 20
הלכה ה 21
הלכה ו 22
הלכה ז 23
הלכה ח 24
הלכה ט 25
הלכה י 26
פרק ד 27
הלכה א 27
הלכה ב 29
הלכה ג 30
הלכה ד 31
הלכה ה 32
הלכה ו 32
הלכה ז 33
הלכה ח 33
הלכה ט 33
הלכה י 34
פרק ה 34
הלכה א 34
הלכה ב 35
הלכה ג 36
הלכה ד 37
הלכה ה 39
הלכה ו 39
פרק ו 40
הלכה א 40
הלכה ב 42
הלכה ג 43
הלכה ד 43
הלכה ה 44
הלכה ו 45
הלכה ז 46
הלכה ח 46
פרק ז 47
הלכה א 47
הלכה ב 49
הלכה ג 50
הלכה ד 50
הלכה ה 51
הלכה ו 51
הלכה ז 52
הלכה ח 53
פרק ח 54

הלכה א 54
הלכה ב 57
הלכה ג 58
הלכה ד 59

פרק א

הלכה א

משנה: שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה׃

הלכה: שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע כול'. שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע לְחִייּוּב וּשְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע לְפִטּוֹר אוֹ אַרְבַּע לְחִייּוּב וְאַרְבַּע לְפִטּוֹר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. לֹא לְחִייּוּב. וְדִכְוָותָהּ יְצִיאוֹת שַׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע לְחִייּוּב. אָמַר רִבִּי בָּא. תַּמָּן כּוּלְּהוֹן לְחִייּוּב. הָכָא חִייּוּב וּפְטוֹר אֲתִינָן מְיַתְנֵי. הָדָא אָמְרָה. אַרְבַּע לְחִייּוּב וְאַרְבַּע לְפִטּוֹר. וְהָתַנֵּי. דַּלְתוֹת הֵיכַל שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. אִית מֵימַר. לְחִייּוּב וְלֹא לְפִטּוֹר. נִיתְנֵי שְׁנַיִם עָשָׂר פְּטוֹר. לֹא אֲתִינָן מְיַתְנֵי אֶלָּא פְּטוֹר שֶׁהוּא כְנֶגֶד חִייּוּב. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. מָהוּ אָהֳיִן פְּטוֹר דְּתַנִּינָן הָכָא. מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. עָנִי וְעָשִׁיר אֶחָד מֵהֶן וּמְנוּחַ חֲכָמִים שְׁנַיִם. הַכְנָסָה וְהוֹצָאָה שְׁנַיִם הֵן וּמְנוּם חֲכָמִים אֶחָד. יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת אֵין הַכְנָסָה בִכְלָל. הַמּוֹצִיא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת אֵין הַמַּכְנִיס בִכְלָל. וְעוֹד מֵהָדָא דְּמַר רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַכְנִיס חֲצִי גְרוֹגֶרֶת וְהוֹצִיא חֲצִי גְרוֹגֶרֶת חַייָב. וּמְנַיִין שֶׁהוֹצָאָה קְרוּיָה מְלָאכָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וַיִּצּוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה וגו'. נִמְנְעוּ הָעָם מִלְּהוֹצִיא מִבָּתֵּיהֶן לְתֵת לַגִּיזְבָּרִין וּמִלְּהוֹצִיא מִיָּדָן לְהַכְנִיס לַלִּישְׁכָּה. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. וְלֹא תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ.

רִבִּי מָנָא אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי אַבִּין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תַּנִּינָן תַּרְתֵּין כְּלָלִין וְלָא דָמְיָין דֵּין לְדֵין. שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע מֵבִיא אַרְבַּע קָרְבָּנוֹת. מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע מֵבִיא שְׁתֵּי קָרְבָּנוֹת. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי אַבִּין פָּתַר לָהּ פֶּתֶר חוֹרָן. שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵם אַרְבַּע רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לִי כְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וַאֲפִילוּ כְרִבִּי עֲקִיבָה אַתְיָא. הִיא יְדִיעָה וְהֶעֱלֵם עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ יְדִיעָה וְהֶעֱלֵם עַל טוּמְאַת הֶקְדֵּשׁ. אָמַר לֵיהּ. מָאן אִית לֵיהּ הֶעֱלֵם טוּמְאָה וְהֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ לָאו רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וַנָּן בְּעֵיי כְרִבִּי עֲקִיבָה. פְּעָמִים שֶׁיֵּשׁ כָּאן הֶעֱלֵם טוּמְאָה וְהֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ לָאו רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וַנָּן בְּעֵיי כְרִבִּי עֲקִיבָה. נִיטְמָא וְיָדַע נֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טוּמְאָה וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְיָצָא וְיָדַע. נֶעֱלַם הִימֶּינּוּ מִקְדָּשׁ וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְיָצָא וְיָדַע. הֲרֵי כָאן הֶעֱלֵם טוּמְאָה וְהֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ וְאֵינוֹ חַייָב אֶלָּא אַחַת. וּפְעָמִים שֶׁיֵּשׁ כָּאן כַּמָּה יְדִיעוֹת וְכַמָּה הֶעֱלֵימוֹת וְאֵינוֹ חַייָב אֶלָּא אַחַת. הֵיךְ. נִיטְמָא וְיָדַע נֶעֱלְמָה הִימֶּינּוּ טוּמְאָה. עַד שֶׁהוּא בְהֶעֱלֵם טוּמְאָה

נֶעֱלְמָה הִיא מִינוּ מִקְדָּשׁ וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְיָצָא וְיָדַע וְאָמַר. טוּמְאָה זוֹ אֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָ קָרְבָּן. נִיטְמָא וְיָדַע נֶעֱלְמָה הִיא מִינוּ טוּמְאָה. עַד שֶׁהוּא בְהֶעֱלֵם טוּמְאָה נֶעֱלַם הִיא מִינוּ מִקְדָּשׁ וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְיָצָא אֲפִילוּ כַמָּה פְעָמִים וּבַסּוֹף יָדַע. הֲרֵי כָאן כַּמָּה יְדִיעוֹת וְהֶעֱלֵימוֹת וְאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת.

פִּיסְקָא. מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבָּעָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שְׁאַל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן רִבִּי עֲקִיבָה אֶת רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר לוֹ. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ. מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבָּעָה. אָמַר לוֹ. וְאִם לָאו מַה יֹּאמְרוּ. אָמַר לוֹ. יֹאמְרוּ. מִקְרוּם בֵּיצָה וּלְמַעֲלָה טְמֵא. אָמַר לוֹ. לוֹמַר שֶׁאִם אֵין בָּקִי בָהֶן וּבִשְׁמוֹתָן אֵין רוֹאֶה הַנְּגָעִים.

וּמְנַיִין שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אָמַר רִבִּי מָנָא. מָנוּ אוֹתָן חֲכָמִים שְׁנַיִם וּמָנוּ אוֹתָן אַרְבָּעָה. מַה שְׁנַיִם מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה אַף אַרְבָּעָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי אַבִּין. אִם בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ מִצְטָרֵף לֹא כָל שֶׁכֵּן מִין בְּמִינוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. וְהֵיוּ אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא וְהָיָה. מְלַמֵּד שֶׁאֵינָן מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. תַּנֵּי חִזְקִיָּה. לְנִיגְעֵי צָרַעַת אֵין כָּתוּב אֶלָּא לְנֶגַע צָרַעַת. מְלַמֵּד שֶׁאֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אָמַר לוֹ. וְיֹאמְרוּ. מִקְרוּם בֵּיצָה וּלְמַעֲלָה טְמֵא וּמִצְטָרְפִין. וְאַל יֹאמְרוּ. מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵן אַרְבָּעָה. אָמַר לוֹ. מְלַמֵּד שֶׁאֵינָן זֶה לְמַעֲלָה מִזֶּה. וְיִהְיֶה זֶה לְמַעֲלָה מִזֶּה. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאת אוֹמֵר. הַכֹּהֵא טְמֵא. וְהַכֹּהֵא מִן הַכֹּהֵא טְמֵא. וְהַתּוֹרָה אָמְרָה וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע. הַכֹּהֵה טְמֵא אֲבָל הַכֹּהֵה מִן הַכֹּהֵא טָהוֹר.

וַתְיָיא כְּיֵי דָּמַר רִבִּי חֲנִינָה. לִשְׁנֵי מְלָכִים וּשְׁנֵי אִיפְּרְכִין. מַלְכוֹ שֶׁלָּזֶה גָּדוֹל מִמַּלְכוֹ שֶׁלָּזֶה וְאִיפַּרְכוֹ שֶׁלָּזֶה מֵאִיפַּרְכוֹ שֶׁלָּזֶה. וְאֵין אִיפַּרְכוֹ שֶׁלָּזֶה גָּדוֹל מִמַּלְכוֹ שֶׁלָּזֶה. שְׁמוּאֵל אָמַר. לִשְׁנֵי מְלָכִים וּשְׁנֵי שַׁגְרִירֵיהֶן. מַלְכוֹ שֶׁלָּזֶה גָּדוֹל מִמַּלְכוֹ שֶׁלָּזֶה וְשַׁגְרִירוֹ שֶׁלָּזֶה מִשֶּׁלָּזֶה. וְאֵין שַׁגְרִירוֹ שֶׁלָּזֶה גָּדוֹל מִמַּלְכוֹ שֶׁלָּזֶה. רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רַב אָחָא בַּר אַחָוָוא. מֶלֶךְ וְרַב חֵילֵיהּ וְאַרְקַבְּטָא וְרֵישׁ גָּלוּתָא. אָמַר רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאֵינָן זֶה לְמַעֲלָה מִזֶּה. אִם הַשְּׁאֵת שֶׁכֹּהֵא מִן הַכֹּהֵא שֶׁלָּהּ טָהוֹר יֵשׁ לָהּ מַרְאֶה שֵׁינִי. בַּהֶרֶת שֶׁכֹּהֵא מִן הַכֹּהֵא שֶׁלָּהּ טְמֵא לֹא כָל שֶׁכֵּן שֶׁיְּהֵא לָהּ מַרְאֶה שֵׁינִי. אָמַר לֵיהּ. חֲמִי מָה מַר. שֵׁינִי יֵשׁ לָהּ. שְׁלִישִׁי לֹא כָל שֶׁכֵּן. וּמַה חֲמִית מֵימַר. בַּהֶרֶת שֶׁכֹּהֵא מִן הַכֹּהֵא שֶׁלָּהּ טְמֵא זוֹ שְׁאֵת. מִינָהּ שֶׁלִּשְׁאֵת כְּקִרוּם בֵּיצָה. שְׁאֵת זוֹ שְׁאֵת. בַּהֶרֶת זוֹ בַּהֶרֶת. סַפַּחַת שֵׁינִי לַבַּהֶרֶת. וּמַרְאֶה עָמוֹק שֵׁינִי לַשְּׁאֵת. מַה לְשׁוֹן שְׁאֵת. מוּגְבָּהַת. כְּמַרְאֶה הַצֶּל גָּבוֹהַּ מִמַּרְאֶה חַמָּה. מַה לְשׁוֹן עָמוֹק. עָמוּקָה. מִמַּרְאֶה חַמָּה שֶׁהִיא עָמוּקָה מִמַּרְאֶה הַצֵּל. מַה לְשׁוֹן סַפַּחַת. טְפֵילָה. שֶׁנֶּאֱמַר סְפָחֵינִי נָא אֶל אַחַת הַכְּהוּנוֹת וגו'. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים. שְׁאֵת וּבַהֶרֶת אַחַת. סַפַּחַת שְׁנַיָּיה לָזֶה וְלָזֶה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. נַעֲשֵׂית מִסְפַּחַת שְׁאֵת אֵין מִסְפַּחַת עַזָּה.

הלכה ב

משנה: כֹּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וִידִיעָה כַסּוֹף וְהֶעֱלֵם בִּנְתַיִים חֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד. יֶשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַסּוֹף שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלָה עַד שֶׁיְּוָועַ לוֹ וְיָבִיא בְעוֹלָה וְיוֹרֵד׃

הלכה: כֹּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה כול׳. וּמְנַיִין לִידִיעָה בַּתְּחִילָּה וּבַסּוֹף וְהֶעֱלֵם בִּנְתַיִים. תַּלְמוּד לוֹמַר וְנֶעְלַם וְנֶעְלַם שְׁנֵי פְעָמִים. מִכְּלָל שֶׁבָּאת לוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וּבַסּוֹף וְהֶעֱלֵם בֵּינְתַיִים. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ מִכְּלָל שֶׁיּוֹדֵעַ. וְהוּא יָדַע חֲרֵי שְׁתֵּי יְדִיעוֹת. הָא רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרִבִּי. וְרִבִּי כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וַאֲפִילוּ כְרִבִּי עֲקִיבָה אַתְיָא. הֵיא יְדִיעָה וְהֶעֱלֵם בְּטוּמְאַת מִקְדָּשׁ. יְדִיעָה וְהֶעֱלֵם בְּטוּמְאַת הַקוֹדֶשׁ. וְאִית דְּבָעֵי נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָכָא. וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם. וַהֲלֹא כְבָר נֶאֱמַר וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לִידִיעָה בַּתְּחִילָּה תְּנֵיהוּ עִנְיָין לִידִיעָה בַסּוֹף.

רִבִּי בּוֹן בָּעֵי. אִם לֹא נוֹדַע לוֹ בַסּוֹף הֵיךְ מֵבִיא קָרְבָּן. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לִידִיעָה בַסּוֹף תְּנֵיהוּ לִידִיעָה בַּתְּחִילָּה. הֲתֵיבוֹן. חֲרֵי כְתִיב אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. מֵעַתָּה אִם אֵינוֹ עִנְיָין לִידִיעוֹת תְּחִילָּה תְּנֵיהוּ עִנְיָין לִידִיעַת סוֹף. פָּתַר לָהּ בִּמְחוּיְבֵי חַטָּאוֹת וְאָשָׁמוֹת וַודַּאִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁמְּבִיאִין אַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים וְחַיָּיבֵי אָשָׁמוֹת תְּלוּיִין פְּטוּרִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. אַף לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים.

וּמְנַיִין שֶׁאֵין מְדַבֵּר אֶלָּא עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו. הִזָּהִיר וְעָנַשׁ עַל יְדֵי טוּמְאָה וְחִייֵב קָרְבָּן עַל יְדֵי טוּמְאָה. מָה עוֹנֶשׁ וְאַזְהָרָה הָאָמוּר לְהַלָּן בְּטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו. אַף כְּשֶׁחִייֵב קָרְבָּן עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו. רִבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. בְּתוֹךְ שֶׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי בְאוֹנִי מִמֶּנּוּ. יָכוֹל יִשְׂרָאֵל שֶׁאָכַל מַעֲשֵׂר אוֹנֵן אוֹ טָמֵא יָבִיא קָרְבָּן. תַּלְמוּד לוֹמַר מֵאֵלָּה. יֵשׁ מֵאֵלֶּה חַייָב וְיֵשׁ מֵאֵלֶּה פָּטוּר. אוֹצִיא אֶת הַמַּעֲשֵׂר שֶׁאֵינוֹ בָעוֹן מִיתָה וְלֹא אוֹצִיא אֶת הַתְּרוּמָה שֶׁהִיא עָוֹן מִיתָה. שֶׁנֶּאֱמַר וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלוּהוּ. תַּלְמוּד לוֹמַר מֵאֵלֶּה. יֵשׁ מֵאֵלֶּה חַייָב וְיֵשׁ מֵאֵלֶּה פָּטוּר. אוֹ מָה לְהַלָּן בִּתְרוּמָה אַף כָּאן בִּתְרוּמָה. וְלֹא מֵעֲבוֹדָה זָרָה לְמַדְתָּהּ. וַעֲבוֹדָה זָרָה לִמְּדָה עַל כָּל עֲבֵירוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. לוֹמַר. מָה עֲבוֹדָה זָרָה מְיוּחֶדֶת שֶׁחַייָבִין עַל זְרוֹנָהּ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָהּ חַטָּאת. יָצְאת תְּרוּמָה שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא עָוֹן מִיתָה.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וּמֵעֲבוֹדָה זָרָה לְמַדְתָּהּ. וִילַמֵּד מֵעֲבוֹדָה זָרָה לְכָל דָּבָר בִּידִיעָה אַחַת. אָמַר לוֹ. עֲבוֹדָה זָרָה בְּקִבּוּעַ וְטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד. וְאֵין לְמֵידִין קִבּוּעַ מֵעוֹלָה וְיוֹרֵד וְלֹא עוֹלָה וְיוֹרֵד מִקִּבּוּעַ. וּמַה חֲמִית מֵימַר. בְּטוּמְאַת הַקוֹדֶשׁ הַכָּתוּב מְדַבֵּר. נֶאֱמַר כָּאן בְּהֵמָה טְמֵאָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן בְּהֵמָה טְמֵאָה. מַה בְהֵמָה טְמֵיאָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן בְּטוּמְאַת הַקוֹדֶשׁ. אַף בְּהֵמָה טְמֵאָה הָאֲמוּרָה כָאן בְּטוּמְאַת הַקוֹדֶשׁ. אֵין

לִי אֶלָּא טוּמְאַת הַקֹּדֶשׁ. טוּמְאַת מִקְדָּשׁ מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו. מַה חֲמִית מֵימַר. בְּטָמֵא שֶׁאָכַל טָהוֹר אוֹ בְטָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא. תַּלְמוּד לוֹמַר וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו. בְּטוּמְאַת הַגּוּף וְלֹא בְטוּמְאַת בָּשָׂר. רִבִּי אוֹמֵר. וְאָכַל וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו. בְּטוּמְאַת הַגּוּף וְלֹא בְטוּמְאַת בָּשָׂר. רִבִּי חִייָה אוֹמֵר. נֶאֶמְרוּ קָדָשִׁים לְשֵׁם רַבִּים וְנֶאֶמְרָה טוּמְאָה לְשֵׁם יָחִיד. הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו. בְּטוּמְאַת הַגּוּף. לֹא בְטוּמְאַת בָּשָׂר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לֹא דִיבֵּר אֶלָּא בְּמִי שֶׁטּוּמְאָה פוֹרֶשֶׁת מִמֶּנּוּ. יָצָא בָשָׂר שֶׁאֵין טוּמְאָה פוֹרֶשֶׁת מִמֶּנּוּ.

אִם כֵּן מַה הוֹעִיל לוֹ יוֹם הַכִּיפּוּרִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. נַעֲשִׂית לוֹ יוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּאִשָּׁם תָּלוּי. מֵת לִפְנֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים עָוֹנָה בָהּ. אַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּבַר כִּיפֵּר.

וְכִפֶּר עַל הַקּוֹדֶשׁ מִטּוּמְאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו'. יֵשׁ לִי בְּעִנְיָין זֶה שְׁלֹשׁ טֻמְאוֹת. טוּמְאַת עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי. גִּילּוּי עֲרָיוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחוּקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת. שְׁפִיכוּת דָּמִים. שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא תְטַמְּאוּ אֶת הָאָרֶץ. יָכוֹל עַל כָּל הַטֻּמְאוֹת הַלָּלוּ שֶׁעִיר זֶה מְכַפֵּר. תַּלְמוּד לוֹמַר מִטּוּמְאוֹת וְלֹא כָל טוּמְאוֹת. מַה מָצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בְּטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. אַף כָּאן לֹא נַחֲלוֹק אֶלָּא בְטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. מִמְּקוֹמוֹ הוּא מוּכְרָע. שֶׁנֶּאֱמַר וְכִפֶּר עַל הַקּוֹדֶשׁ מִטּוּמְאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כָּל טוּמְאָה שֶׁבַּקּוֹדֶשׁ. יָכוֹל עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו שְׁעִיר זֶה יְכַפֵּר. תַּלְמוּד לוֹמַר וּמִפִּשְׁעֵיהֶם. אֵילּוּ הַמָּרְדִין. וְכֵן הוּא אוֹמֵר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי.

הלכה ג

משנה: אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר שֶׁנֶּאֱמַר מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּיפּוּרִים עַל מַה שֶּׁזֶּה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר. מָה הַפְּנִימִי אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה אַף חִיצוֹן לֹא יְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה׃

הלכה: אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה כול'. מַה חֲמִית מֵימַר. הַפְּנִימִי תּוֹלֶה וְהַחִיצוֹן מְכַפֵּר אוֹ הַחִיצוֹן תּוֹלֶה וְהַפְּנִימִי מְכַפֵּר אוֹ זֶה וָזֶה יִתְלוּ אוֹ זֶה וָזֶה יְכַפְּרוּ. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. מִילָּה חֲמִית. רֵישׁ לָקִישׁ אוֹתִיב קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן וְאָתִיב לֵיהּ. מֵחִלּוּקֵי כַפָּרוֹת הֵיא מִילְתָא. וְלֵינָה יָדַע מָה מַר לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זֵירָא. דִּילְמָא דָא הִיא. מַה חֲמִית מֵימַר. בְּטָמֵא שֶׁאָכַל טָהוֹר אוֹ נִימַר בְּטָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא. תַּלְמוּד לוֹמַר וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו. בְּטוּמְאַת הַגּוּף. לֹא בְטוּמְאַת בָּשָׂר. אוֹ זֶה וָזֶה יְכַפְּרוּ. מַאי כְדוֹן. וְהִתְוַדָּה עָלָיו עֲוונוֹת אֵילּוּ הַזְּדוֹנוֹת. פְּשָׁעֵיהֶם אֵילּוּ הַמָּרְדִים. חַטֹּאתָם אֵילּוּ הַשְׁגָגוֹת. כְּשֶׁאָמַר יְכַפֵּר. אָמַר רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוונוֹתָם. תָּפַשׂ הַזְּדוֹנוֹת וְהִנִּיחַ הַשְׁגָגוֹת. לוֹמַר. מַה זְדוֹנוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן חִיוּב קָרְבָּן. אַף הַשְׁגָגוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן חִיוּב קָרְבָּן. וְלָמָּה בָאוּ לְכָאן. רִבִּי

אֵילָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. לִתְלִייָה. וְיִתְלֶה עַל אוֹכְלֵי שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים בְּמַשְׁמַע. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זֵירָא. חַטּאַתָם חַטּאַתָם. מַה חַטּאַתָם שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן שֵׁישׁ בָּהֶן חִיּוּב קָרְבָּן. אַף חַטּאַתָם שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן שֵׁישׁ בָּהֶן חִיּוּב חַטָּאת. יָצְאוּ זְדוֹנוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן חִיּוּב קָרְבָּן. שִׁיּוּר שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים יוֹם הַכִּיפּוּרִים תּוֹלֶה. מַה שְׁיֵירָתָהּ. אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף.

הלכה ד

משנה: וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִילָּה וְלֹא בַסּוֹף שְׂעִירֵי הָרְגָלִים וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׂעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִין אֲבָל לֹא שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. וְעַל מַה שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל טָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל הַשְּׂעִירִים כַּפָּרָתָן שָׁוָה עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל טָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא וְשֶׁל רְגָלִים מְכַפְּרִין עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִילָּה וְלֹא בַסּוֹף וְשֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ מַה הֵן שֶׁיִּקָּרְבוּ זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶם יִקָּרְבוּ. אָמְרוּ לוֹ הוֹאִיל וְאֵין כַּפָּרָתָן שָׁוָה הֵיאַךְ קָרֵיבִים זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶן כּוּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו׃

הלכה: וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה כול׳. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כול׳. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. טַעֲמָא דְּרִבִּי יְהוּדָה וּשְׂעִיר עִזִּים חַטָּאת לַיי. חֵט שֶׁאֵין יוֹדֵעַ בּוֹ אֶלָּא יי שְׂעִיר זֶה מְכַפֵּר. אֵין לִי אֶלָּא שָׂעִיר שֶׁלְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. שְׂעִירֵי רְגָלִים מְנַיִין. אָמַר רִבִּי זֵירָא. וּשְׂעִיר. וְיי״ו מוֹסִיף עַל עִנְיָין רִאשׁוֹן. רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְאוֹתָהּ נָתַן לָכֶם לְשֵׁאת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה. מַה נָן קַיָּמִין. אִם בִּשְׂעִיר נָחְשׁוֹן. עַל שִׁבְטוֹ מְכַפֵּר. אִם בְּשָׂעִיר שֶׁלְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֵין כְּיוֹצֵא בוֹ לַדּוֹרוֹת. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיָּמִין בְּשָׂעִיר שֶׁלְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. מַאי כְּדוֹן. נֶאֱמַר כָּאן נְשִׂיאוּת עָוֹן וְנֶאֱמַר לְהַלָּן נְשִׂיאוּת עָוֹן. וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים. מַה לְהַלָּן עָוֹון הַקְּרֵיבִין וְלֹא עָוֹן הַמַּקְרִיבִין אַף כָּאן עָוֹן הַקְּרֵיבִין וְלֹא עָוֹן הַמַּקְרִיבִין. מַה חֲמִית מֵימַר בְּטָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא אוֹ נֵימַר בְּטָמֵא שֶׁאָכַל טָהוֹר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. רִבִּי יוּדָה חֵלֶק שִׁיטַּת רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי שִׁמְעוֹן חֵלֶק שִׁיטַּת רִבִּי יוּדָן. מוֹדֶה רִבִּי יוֹחָנָן בְּשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים שֶׁאֵין מְכַפֵּר אֶלָּא תוֹלֶה. וַתְיֵיא כְּרִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. וְעָשָׂהוּ חַטָּאת. קְבָעוֹ לִתְלִייָה שֶׁלֹּא יִשְׁתַּנֶּה.

שָׂעִיר שֶׁלֹּא קָרַב בָּרֶגֶל יִיקָּרֵב בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. לֹא קָרַב בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ יִקָּרֵב לְהַבָּא. שֶׁמִּתְחִילָּה לֹא הוּקְדְּשׁוּ קָרְבָּנוֹת צִיבּוּר אֶלָּא לִיקָּרֵב עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

וְלֹא כְבָר כִּיפֵּר יוֹם הַכִּיפּוּרִים. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִכֵּיוָן דִּכְתִיב חַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת כְּמִי שֶׁכּוּלָּן מְכַפְּרִין כַּפָּרָה אַחַת. אָמַר רִבִּי בּוּן. מִכֵּיוָן שֶׁכּוּלָּן מְכַפְּרִין עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו כְּמִי שֶׁכּוּלָּן מְכַפְּרִין כַּפָּרָה אַחַת.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּיבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר שֶׁלְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר פָּפָּא. וְתַנֵּי כֵן. הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּיבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּשַׁחֲרִית. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. שֶׁבַע. בְּמוּסַף. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. עֶשֶׂר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. תֵּשַׁע. וְיֹאמַר אַחַת עֶשְׂרֵה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַה פְּלִיגִין. בְּדָבָר שֶׁטָּעוּן בְּרָכָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. בְּרַם הָכָא שֶׁכֵּן אֲפִילוּ בְחוֹל שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כוֹלְלָן. וְיִזְכִּיר בָּעֲבוֹדָה. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. מַעֲתָּה שְׁנֵי שְׁעִירֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מַחְמַת רֹאשׁ חוֹדֶשׁ בָּאִין. וְתֵימַר אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר שֶׁלְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וְלֹא יְאוּת רִבִּי בָּא בַּר מָמָל מַקְשֵׁי. דְּתַנֵּי. שְׁנֵי כִבְשֵׂי עֲצֶרֶת וּשְׁנֵי שְׁעִירֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִם כִּיפֵּר הָרִאשׁוֹן עַל מַה שֵּׁינִי מְכַפֵּר. עַל טוּמְאָה שֶׁאִירְעָה בֵּין זֶה לָזֶה. וְלֹא רִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן חוֹלֵק כַּפָּרוֹת. אֶלָּא זֶה וָזֶה מַחְמַת רֹאשׁ חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי אַבָּמָרִי. לֵית יְכִיל. דִּכְתִיב מִלְּבַד עוֹלַת הַחוֹדֶשׁ. וְעוֹד מֵהָדָא דְתַנֵּי. שְׁנַיִם עָשָׂר לִשְׁנֵי עָשָׂר חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה. חַד בַּר אַבֵּיי עֲבַר קַמֵּי תֵּיבוּתָא וְלָא אַדְכַּר דְּרֵישׁ יַרְחָא וְקַלְסוֹנֵיהּ. רַב הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. מַה אִית לְךָ טוּמְאָה שֶׁאִירְעָה בֵּין זֶה לָזֶה. אָמַר רִבִּי בּוּן. אֵילּוּ יִשְׂרְאֵל כְּשֵׁירִין שֶׁמָּא אֵינָן מֵבִיאִין מַה שֶׁקִּבְּעָה לָהֶן תּוֹרָה.

אָמְרוּ לוֹ. מַה הֵן שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָּזֶה כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי חֲכָמִים מְשַׁנִּין וְדִבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין מְשַׁנִּין. דִּבְרֵי חֲכָמִים מְשַׁנִּין. וְתֵימַר. מַהוּ שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָּזֶה. כְּשֵׁיטָתוֹ הֵשִׁיבוּהוּ. כְּשִׁיטָתְךָ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר. אֵין מְשַׁנִּין. מַהוּ שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָּזֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שֶׁאֵין קָרְבָּנוֹת הַצִּיבּוּר נִקְבָּעִין אֶלָּא בִּקְבוּעָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וְתַנֵּי כֵן. לְשֵׁם אוֹתוֹ הַזֶּבַח שֶׁהוּא קָרֵב לִשְׁמוֹ הוּא קָדֵשׁ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

הלכה ה

משנה: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ שְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל מִן הַטָּמֵא מוֹסִף עֲלֵיהֶם שֶׁל רַגָּלִים שֶׁמְּכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף. מוֹסִף עֲלֵיהֶם שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהֵן מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ אוֹמֵר הָיָה רִבִּי שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָּזֶה אָמַר לָהֶם הֵין. אָמְרוּ לוֹ אִם כֵּן יִהְיוּ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵיבִין בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים אֲבָל הֵיאַךְ שֶׁל רָאשֵׁי

חֲדָשִׁים קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְכַפֵּר כַּפָּרָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלָּהֶן. אָמַר לָהֶן כּוּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו׃

הלכה: אָמְרוּ לוֹ אוֹמֵר הָיָה רִבִּי כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּרוֹמָיָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. הָכֵן צוֹרְכָה לְמֵיתְנֵי. אִם כֵּן יְהוּ שֶׁל רָאשֵׁי חֳדָשִׁים קְרֵיבִין בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. שֶׁכֵּן מַעֲלִין בַּקּוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. אֲבָל שֶׁלְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין קְרֵיבִין בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ. שֶׁאֵין מוֹרִידִין בַּקּוֹדֶשׁ. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן פְּתַר לָהּ פֶּתֶר חוֹרוֹן. אִם כֵּן יְהוּ שֶׁלְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים קְרֵיבִין בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים. שֶׁמְּכַפְּרִין כַּפָּרָתָן וְכַפָּרַת רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. אֲבָל שֶׁל רָאשֵׁי חֳדָשִׁים אֵין קְרֵיבִין בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. שֶׁאֵין מְכַפְּרִין אֶלָּא כַּפָּרָתָן בִּלְבַד. אִילּוּ מִי שֶׁאָכַל חֵלֶב חֲמִשָּׁה זְתִים וְהִפְרִישׁ אַרְבָּעָה קָרְבָּנוֹת וְסָבוּר שֶׁהֵן חֲמִשָּׁה שֶׁמָּא כִיפֵּר. אוֹ אִילּוּ מִי שֶׁאָכַל חֵלֶב אַרְבָּעָה זְתִים וְהִפְרִישׁ חֲמִשָּׁה קָרְבָּנוֹת וְסָבוּר אַרְבָּעָה לֹא כָל שֶׁכֵּן. וְכֵן הָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׂעִירִים קְרֵיבִין עַל הַצִּיבּוּר בְּכָל שָׁנָה. שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד בַּחוּץ וְנֶאֱכָלִין. וְאָחָד בִּפְנִים וְאֵינוֹ נֶאֱכָל. וּשְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. שְׁנַיִם עָשָׂר לִשְׁנַיִם עָשָׂר חָדְשֵׁי שָׁנָה. שְׁמוֹנָה בָחֹג. שִׁבְעָה בַּפֶּסַח. שְׁנַיִם בָּעֲצֶרֶת. אֶחָד בִּגְלַל הַיּוֹם וְאֶחָד בִּגְלַל הַלֶּחֶם. אֶחָד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאֶחָד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע מֹשֶׁה כֵּן אָמַר. מַעֲתִּיה מִי שֶׁבָּאת לְיָדוֹ סְפֵק עֲבֵירָה צָרִיךְ לְהָבִיא כָּל קָרְבָּנוֹת הַלָּלוּ. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה וְהִתְוַדָּה עָלָיו וגו׳ הִתְחִיל וְאָמַר מִזְמוֹר לְתוֹדָה עַל שֵׁם וְהִתְוַדָּה עָלָיו.

הלכה ו

משנה: וְעַל זְדוֹן טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. וְעַל שְׁאָר עֲבֵירוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה הַקַּלּוֹת וְהַחֲמוּרוֹת הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגָגוֹת הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע עָשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר׃

הלכה: וְעַל זְדוֹן טוּמְאַת מִקְדָּשׁ כול׳. הָדָא הִיא מְכַפֵּר עַל הַזְּדוֹנוֹת וְתוֹלֶה עַל הַשְּׁגָגוֹת. לֹא הֵן קַלּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. לֹא הֵן חֲמוּרוֹת כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין. אָמַר רַב יְהוּדָה. כֵּינִי מַתְנִיתָא. הַקַּלּוֹת וְהַחֲמוּרוֹת. אוֹתָן הַקַּלּוֹת בֵּין שֶׁעָשָׂאן בְּזָדוֹן בֵּין שֶׁעָשָׂאן בִּשְׁגָגָה. אוֹתָן הַזְּדוֹנוֹת בֵּין שֶׁנִּתְוַודַּע לוֹ בָהֶן בֵּין שֶׁלֹּא נִתְוַודַּע לוֹ בָהֶן. אֵילּוּ הֵן קַלּוֹת. עָשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. חֲמוּרוֹת כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין. כְּשֵׁם שֶׁהַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים מְכַפֵּר עַל הַזְּדוֹנוֹת וְתוֹלֶה עַל הַשְּׁגָגוֹת. אַף שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ כֵּן.

נִיחָא לֹא הוֹדַע. הוֹדַע. וְלֹא כֵן תַּנֵּי. מְנַיִין לְמְחוּיְבֵי חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וְוִדּוּאִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחַיָּיבִין לְהָבִיא אַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים וְחַיָּיבֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין פְּטוּרִין. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. בֵּין שֶׁנִּתְוַודַּע לוֹ בָהֶן בֵּין שֶׁלֹּא נִתְוַודַּע לוֹ בָהֶן. וְלֹא כְבָר כִּיפֵּר יוֹם הַכִּיפּוּרִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם לֵוִי שובדא. בְּמוֹרֵד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים הִיא מַתְנִיתָה. וְלָמָּה לֹא

מַר. בְּשֶׁלֹּא נִתְוַוּדָּע בָּהֶן בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. מִילְּתֵיהּ אָמְרָה אֲפִילּוּ לֹא נִתְוַוּדָּע לוֹ בָּהֶן בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר.

עֲשֵׂה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה. לֹא תַעֲשֶׂה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זֵירָא. וְהוּא שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה. הָאוֹמֵר. אֵין הָעוֹלָה מְכַפֶּרֶת אֵין הָעוֹלָה מְכַפֶּרֶת. מְכַפֶּרֶת הִיא עַל כּוֹרְחוֹ. הָאוֹמֵר. אֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר אֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר. מְכַפֵּר הוּא לוֹ עַל כּוֹרְחוֹ. אֵי אֶיפְשִׁי שֶׁיְּכַפֵּר לִי. אֵין מְכַפֵּר לוֹ עַל כָּרְחוֹ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בֵּירִבִּי הִלֵּל. לָא מִסְתַּבְּרָא דְּאֵילָא חִילּוּפִין. לָא כוֹלָא מִן בַּר נַשָּׁא מֵימַר לְמַלְכָּא. דְּלֵית אַתְּ מְלִיךְ.

הָעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל הִירְהוּר הַלֵּב. מַאי טַעֲמָא. וְהָעוֹלָה עַל רוּחֲכֶם הָיֹה לֹא תִהְיֶה. אָמַר רִבִּי לֵוִי. הָעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל רוּחֲכֶם. וְכֵן אִיּוֹב הוּא אוֹמֵר. אוּלַי חָטְאוּ בָנַי וּבֵרְכוּ אֱלֹהִים בִּלְבָבָם. הָדָא אָמְרָה שֶׁעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל הִירְהוּר הַלֵּב.

רִבִּי אוֹמֵר. עַל כָּל עֲבֵירוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר חוּץ מִפּוֹרֵק עוֹל וּמֵיפֵר בְּרִית וּמְגַלֶּה פָּנִים בַּתּוֹרָה. שֶׁאִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה מִתְכַּפֵּר לוֹ. וְאִם לָאו אֵין מִתְכַּפֵּר לוֹ. רִבִּי זְבִידָא אָמַר. רִבִּי יָסָא מַקְשֶׁה. מִיסְבֹּר סָבַר רִבִּי שֶׁיּוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר בְּלֹא תְשׁוּבָה. אֲתָא רִבִּי אַשֵּׁיי רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר בְּלֹא תְשׁוּבָה וּמִיתָה מְמָרֶקֶת בְּלֹא תְשׁוּבָה. וְתַנֵּי כֵן. יוֹם מִיתָה כִתְשׁוּבָה. מָאן תַּנְיֵיתָהּ. רִבִּי. הָדָא הִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. מִיתָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. דְּלֹא כְרִבִּי.

שְׁאַל רִבִּי מַתְיָה בֶּן חָרָשׁ אֶת רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה. שָׁמַעְתָּה אַרְבָּעָה חֲלוּקֵי כַפָּרָה שֶׁהָיָה רִבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוֹרֵשׁ. אָמַר לוֹ. שִׁלְשָׁה הֵן חוּץ מִן הַתְּשׁוּבָה. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים וגו'. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וגו'. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וגו'. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר אִם יְכוּפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן. הָא כֵיצַד. עָבַר עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה. אֵינוֹ זָז מִשָּׁם עַד שֶׁיְּמָחֵל לוֹ. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים וגו'. עָבַר עַל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה וְשָׁב מִיָּד. הַתְּשׁוּבָה תּוֹלָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. עָבַר עַל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין בְּמֵזִיד. הַתְּשׁוּבָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפְּרִין מֻחֱצָה וְהַייִסּוּרִין מְכַפְּרִין מֻחֱצָה. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹונָם. אֲבָל מִי שֶׁנִּתְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם עַל יָדוֹ אֵין כֹּחַ לֹא לִתְשׁוּבָה לִתְלוֹת וְלֹא לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים לְכַפֵּר וְלֹא לַייִסּוּרִין לְמָרֵק. אֶלָּא תְּשׁוּבָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים תּוֹלִין וּמִיתָה מְמָרֶקֶת עִם הַייִסּוּרִין. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן. הָא לְמַדְנוּ שֶׁהַמִּיתָה מְמָרֶקֶת.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים. שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר. וְאִם אֵין שְׁעִיר יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר. כֵּיצַד מְכַפֵּר. רִבִּי

זֵירָא אָמַר. כָּל שֶׁהוּא כָּל שֶׁהוּא. רִבִּי חֲנַנְיָה אוֹמֵר. בַּסּוֹף. מַה בֵּינֵיהוֹן. מֵת מִיָּד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זֵירָא כִּיפֵּר מִיָּד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי חֲנַנְיָה לֹא כִיפֵּר. אָמַר רִבִּי זֵירָא. וּמַתְנִיתָה מְסַיְיעָא לְרִבִּי חֲנַנְיָה. חוֹמֶר בַּשָּׂעִיר מַה שֶּׁאֵין בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים וּבַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים מַה שֶּׁאֵין בַּשָּׂעִיר. יוֹם הַכִּיפּוּרִים מְכַפֵּר בְּלֹא שָׂעִיר וְשָׂעִיר אֵין מְכַפֵּר בְּלֹא יוֹם הַכִּיפּוּרִים. וְהַשָּׂעִיר מְכַפֵּר מִיָּד וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים מְשָׁתֶּחְשָׁךְ. אָמַר רִבִּי הוֹנָא. אִיתּוֹתֵב קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וָמַר. תִּיפְתַּר שֶׁהָיָה בְדַעְתָּן לְהָבִיא שָׂעִיר אַחֵר וְלֹא הֵבִיאוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד. וְיִכַּפֵּר מִיָּד.

רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי. צְדָקָה תִּצֹּר תֹּם דֶּרֶךְ. חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה. רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמוֹר. אִם לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ. סְיָיגִין סְיָיגָה וְתַרְעִין תְּרָעָה. וְכֵינִי. סְיָיגִין סְיָיגָה וְתַרְעִין תְּרָעָה. אֶלָּא כֵּינִי. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. שִׁימֵר אָדָם עַצְמוֹ מֵעֲבֵירָה פַּעַם רִאשׁוֹנָה שְׁנִייָה וּשְׁלִישִׁית הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשַׁמְּרוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִים שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר. אָמַר רִבִּי זֵירָא. וּבִלְחוּד דְּלָא יְתוּב לֵיהּ. וְהַחוּט הַמְשׁוּלָּשׁ לֹא יִנָּתֵק לְעוֹלָם אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא לֹא בְמְהֵרָה יִנָּתֵק. אֵין אַטְרַחַת עֲלוֹי הוּא מִיפְסִיק.

רִבִּי הוֹנָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵין לְפָנָיו שִׂכְחָה. כְּבְיָכוֹל מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲשָׂה שִׂכְחָן. שֶׁנֶּאֱמַר מִי אֵל כָּמוֹךָ נוֹשֵׂא עָוֹן. נוֹשֵׂא כְתִיב. וְדָוִד אָמַר נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ.

הלכה ז

משנה: אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֲנִים וְאֶחָד כֹּהֵן מָשִׁיחַ. מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לַכֹּהֲנִים לְכֹהֵן מָשִׁיחַ אֶלָּא שֶׁדַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כְּשֵׁם שֶׁדַּם הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כָּךְ דַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים. כְּשֵׁם שֶׁוִּידּוּי שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כָּךְ וִידּוּיוֹ שֶׁל פָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים:

הלכה: אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֲנִים כול'. וְלֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ. אֵין תֵּימַר. בַּדָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ חִיּוּב קָרְבָּן אֲנָן קַיָּימִין. יָאוּת לֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ. אֵין תֵּימַר. בַּדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִיּוּב קָרְבָּן. לָמָּה לֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ. אַשְׁכַּח תַּנֵּי. בְּכֹהֵן מָשִׁיחַ. הָדָא אָמְרָה בַּדָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ חִיּוּב קָרְבָּן אֲנָן קַיָּימִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וַאֲפִילּוּ תֵּימָא בַּדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חִיּוּב קָרְבָּן. נַעֲשֶׂה כְזָדוֹן. כְּמַה דְתֵימַר. בְּזָדוֹן צָרִיךְ כַּפָּרָה וְכַפָּרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים. וָכָא צָרִיךְ כַּפָּרָה וְכַפָּרַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים.

יָעֲמַד חַי. מְלַמֵּד שֶׁעָתִיד לָמוּת. עַד מָתַי הוּא חַי. עַד וְכִלָּה מְכַפֵּר אֶת הַקּוֹדֶשׁ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. עַד שֶׁעַת וִוידּוּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה הַוִּידּוּי מְעַכֵּב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין וִוידּוּי מְעַכֵּב. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. שְׁחָטוּ בְלֹא וִוידּוּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה צָרִיךְ לְהָבִיא פָּר אַחֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא פָּר אַחֵר. אַף שָׂעִיר

הַמִּשְׁתַּלֵּחַ כֵּן. שְׁלָחוֹ בְלֹא וִידּוּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָן צָרִיךְ לְהָבִיא שָׂעִיר אַחֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא שָׂעִיר אַחֵר. הִתְוַדָּה וּשְׁחָטוֹ וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם. אַתְּ אָמַר. צָרִיךְ לְהָבִיא פָּר אַחֵר וְצָרִיךְ לְהִתְוַדּוֹת פַּעַם שְׁנִיָּיה אוֹ יָצָא בְּוִידּוּי הָרִאשׁוֹן. אַף שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ כֵּן. שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַגְרִיל פַּעַם שְׁנִיָּיה אוֹ כְּבָר יָצָא בְּוִידּוּיוֹ שֶׁלְּרִאשׁוֹן.

פרק ב

הלכה א

משנה: יְדִיעוֹת הַטּוּמְאָה שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. נִיטְמָא וְיָדַע וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טוּמְאָה וְזָכוּר לַקּוֹדֶשׁ נֶעֱלַם מִמֶּנּוּ קוֹדֶשׁ וְזָכוּר לַטּוּמְאָה נֶעֱלְמוּ מִמֶּנּוּ זֶה וָזֶה וְאָכַל אֶת הַקּוֹדֶשׁ וְלֹא יָדַע וּמִשֶּׁאָכַל יָדַע הֲרֵי זֶה בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד. נִיטְמָא וְיָדַע וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ הַטּוּמְאָה וְזָכוּר לַמִּקְדָּשׁ נֶעֱלַם מִמֶּנּוּ מִקְדָּשׁ וְזָכוּר לַטּוּמְאָה נֶעֱלְמוּ מִמֶּנּוּ זֶה וָזֶה וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְלֹא יָדַע וּמִשֶּׁיָּצָא יָדַע הֲרֵי זֶה בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד׃

הלכה: יְדִיעוֹת הַטּוּמְאָה כול׳. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. פְּשִׁיטָא בִּידִיעָה הָאַחֲרוֹנָה עַד שֶׁיְּהֵא יוֹדֵעַ שֶׁחַיָּיב לְהָבִיא בָּהּ קָרְבָּן. אַף בִּידִיעָה רִאשׁוֹנָה כֵּן. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. שְׁנֵי שְׁבִילִין אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר. הִילֵּךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְיָצָא וְהִזָּה וְשָׁנָה וְטָבַל וְהִילֵּךְ בַּשֵּׁינִי וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ חַיָּיב. וְיֹדֵעַ שֶׁהוּא חַיָּיב לְהָבִיא בָּהּ קָרְבָּן. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל הִיא דְאָמַר. חַיָּיב עַל הֶעֱלֵם טוּמְאָה וְעַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר דְּמַר רֵישׁ לָקִישׁ בְּבַרְיָא לוֹ שֶׁהוּא טָמֵא וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טוּמְאָה וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ. אֲבָל אִם הָיָה סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ מִקְדָּשׁ וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ לֹא. מִמַּה דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל הִיא דְאָמַר. חַיָּיב עַל הֶעֱלֵם טוּמְאָה וְעַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. הָדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר. נֶעֱלַם מִמֶּנּוּ מִקְדָּשׁ וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא מִשּׁוּם סָפֵק יְדִיעָה כִּידִיעָה. מָה אִם בָּשָׂעָה שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם טָמֵא הוּא אִם טָהוֹר אַתְּ אָמַר יְדִיעָה וַדַּאי הִיא. בְּשָׂעָה שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁטָּמֵא וַדַּאי אֶלָּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם חַיָּיבִין עָלֶיהָ קָרְבָּן לֹא כָל שֶׁכֵּן שֶׁתְּהֵא יְדִיעָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ. נִיטְמָא וְנַעֲשָׂה לוֹ הַדָּבָר סָפֵק מָהוּ שֶׁיֵּיעָשֶׂה אֶצְלוֹ כְּהֶעֱלֵם דָּבָר וְיִהֵא חַיָּיב. דֵּין כְּדַעְתֵּיהּ וְדֵין כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאִיתְפַּלְגוֹן.

אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנוֹדַע לוֹ בְּסָפֵק כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְאַחַר כֵּן נוֹדַע לוֹ בְּוַדַּאי. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. יְדִיעַת סָפֵק קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין יְדִיעַת סָפֵק קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל. מוֹדֶה רֵישׁ לָקִישׁ בְּכֹהֵן מָשִׁיחַ שֶׁאֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ

קוֹבְעָתוּ לְחַטָּאת. שֶׁנֶּאֱמַר כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם. אֵת שֶׁמֵּבִיא אָשָׁם תָּלוּי יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבְעָתוּ לְחַטָּאת. אֶת שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי אֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבְעָתוּ לְחַטָּאת.
מְחִלְפָה שִׁיטַת רֵישׁ לָקִישׁ. תַּמָּן אָמַר. יְדִיעַת סָפֵק קוֹבַעַת לְחַטָּאת. וָכָא אָמַר. אֵין יְדִיעַת סָפֵק קוֹבַעַת לְחַטָּאת. תַּמָּן אֲשָׁמוֹ קָבְעוֹ. וָכָא מָה אִית לָךְ.
מְחִלְפָה שִׁיטַת רִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר. נִתְכַּפֵּר מִקְצָת הַחֵט נִתְכַּפֵּר כּוּלּוֹ. וָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. לֹא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אֶלָּא בִּידִיעָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁאֵין בָּהּ חִיּוּב קָרְבָּן.
אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל סְפֵיק רְשׁוּת הָרַבִּים סְפֵיקוֹ טָהוֹר. וְאֵין מַתִּירִין לוֹ לַעֲשׂוֹת. וְהָתַנִּינָן. כָּל סָפֵק הַטָּהוֹר לִתְרוּמָה טָהוֹר לְחַטָּאת וְכָל הַתָּלוּי לִתְרוּמָה נִשְׂפָּךְ לְחַטָּאת. אֵין תָּלוּי בַּחַטָּאת אֶלָּא אוֹ טָמֵא מַמָּשׁ אוֹ טָהוֹר מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זֵירָא. מַתְנִיתָא בְדָבָר שֶׁאֵינוֹ בָא מַחְמַת הַוָּבַח. מַה דָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּדָבָר שֶׁבָּא מַחְמַת הַוָּבַח. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם עָבַר וְעָשָׂה טָהוֹר. מְחִלְפָה שִׁיטַת רִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן אָמַר. עָבַר וְעָשָׂה טָמֵא. וָכָא אָמַר. עָבַר וְעָשָׂה טָהוֹר.
כָּאן בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד כָּאן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְאֶפִילוּ תֵּימַר כָּאן וְכָאן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. מְחִלְפָה שִׁיטַת רֵישׁ לָקִישׁ מְחִלְפָה שִׁיטַת רִבִּי יוֹחָנָן. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. נָזִיר שֶׁנִּיטְמָא בְטוּמְאַת קֶבֶר הַתְּהוֹם. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ. וְהָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִשּׁוּם סְפֵק יְדִיעָה כִּידִיעָה. וַאֲפִילוּ רִאשׁוֹנָה בְשֶׁרֶץ וּשְׁנִייָה בְמֵת. הָרִאשׁוֹנָה עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר וְהַשְּׁנִייָה מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר. הָרִאשׁוֹנָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וּשְׁנִייָה מִשֶּׁהֵבִיא.
נִיטְמָא בְמֵת וְיָדַע בְּשֶׁרֶץ וְלֹא יָדַע. אֵין שָׁם טוּמְאָה קַלָּה אֶצֶל טוּמְאָה חֲמוּרָה. נִיטְמָא בְמֵת וְלֹא יָדַע. בְּשֶׁרֶץ וְלֹא יָדַע. וְאַחַר כְּךָ נוֹדַע לוֹ עַל הַשֶּׁרֶץ וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע לוֹ עַל הַמֵּת. מִפְּנֵי שֶׁנּוֹדַע לוֹ עַל הַשֶּׁרֶץ תְּחִילָּה כְּמִי שֶׁיֵּשׁ טוּמְאָה קַלָּה אֶצֶל חֲמוּרָה. אוֹ מִפְּנֵי שֶׁקְּדָמָה לְטוּמְאַת הַמֵּת תְּדִחֶה לְטוּמְאַת שֶׁרֶץ וְלִידִיעָתָהּ. וְאֵין שָׁם לְטוּמְאָה קַלָּה אֶצֶל טוּמְאָה חֲמוּרָה. נִטְמָא בְמֵת וְיָדַע בְּשֶׁרֶץ וְלֹא יָדַע וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ. בְּהֶעֱלֵימוֹ שֶׁל מֵת חַייָב. בְּהֶעֱלֵם שֶׁרֶץ פָּטוּר. יָרַד לִטְבוֹל מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה וְנִסְמְכָה לוֹ טוּמְאָה קַלָּה עָלְתָה לוֹ טוּמְאָה קַלָּה לֵייָדֵא מִילָּה. שֶׁאִם טָבַל וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ פָּטוּר.
יָרַד לִטְבוֹל מִטּוּמְאָה קַלָּה וְנִסְמְכָה לוֹ טוּמְאָה חֲמוּרָה לֹא עָלְתָה לוֹ טוּמְאָה חֲמוּרָה. לֵייָ דָא מִילָּה. שֶׁאִם טָבַל וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ חַייָב. הָא מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה וְנִסְמְכָה לוֹ טוּמְאָה חֲמוּרָה לֹא. הָא מִטּוּמְאָה קַלָּה וְנִסְמְכָה לוֹ טוּמְאָה קַלָּה לֹא. יָרַד לִטְבוֹל מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה וְנִסְמְכוּ לוֹ סְכָכוֹת וּפְרָעוֹת. מַאַחַר דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. כּוּלְהוֹן תּוֹרָה הֵן אֶצֶל תְּרוּמָה. כְּמִי שֶׁהִיא טוּמְאָה חֲמוּרָה. אוֹ מֵאַחַר שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶם כְּמִי שֶׁהִיא טוּמְאָה קַלָּה. אַנְדְּרוֹגִינוֹס רָאָה לוֹבֶן וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ פָּטוּר. רָאָה אוֹדֶם וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ פָּטוּר. רָאָה אוֹדֶם וְלוֹבֶן כְּאֶחָד וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ חַייָב. אִית תַּנַּיי תַּנֵּיי פָּטוּר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא

דְתַנֵּי. שְׁנֵי שְׁבִילִין אֶחָד טָהוֹר וְאֶחָד טָמֵא. הִילֵּךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ בָּרִאשׁוֹן וְהוּזֶּה וְשָׁנָה וְטָבַל. בַּשֵּׁינִי וְנִכְנַס חַיָּיב. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּכוּלָּן מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן. נִיחָא אֲנָדְרוֹגִינוֹס גַּבֵּי לוֹבֶן אַתְּ עָבַד לֵיהּ אִשָּׁה. גַּבֵּי אוֹדֶם אַתְּ עָבַד לֵיהּ אִישׁ. בְּרַם הָכָא אֵין כָּאן טוּמְאָה יְדוּעָה. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר סוֹסַרְטַי. תִּיפְתַּר בְּשֶׁשָּׁכַח לָרִאשׁוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. מָה אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁשְּׁכָחוֹ לָעוֹלָם שְׁבִיל אֶחָד הוּא. אִם שָׁחַזַר וּשְׁכָחוֹ שְׁנֵי שְׁבִילִין הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַתְיָיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה כְּמַה דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר אָמַר תַּמָּן. עַד שֶׁיֵּדַע אִם בְּשֶׁרֶץ נִיטְמָא אִם בְּמֵת כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כָּאן. עַד שֶׁיֵּדַע אִם בְּאוֹדֶם נִיטְמָא אִם בְּלוֹבֶן. נִיחָא תַּמָּן מִשּׁוּם דְּאָמַר. סְפֵק יְדִיעָה כִּידִיעָה. בְּרַם הָכָא מִכְּיוָן דְּחָזָא לוֹבֶן וְאוֹדֶם כְּאֶחָד יְדִיעָה וַדַּאי הִיא.

רַב חִסְדָּא בָּעֵי. נִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ כְּסָבוּר כְּנֶסֶת מָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים. הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ טוּמְאָה בָעוֹלָם אֶלָּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם חַיָּיבִין עָלֶיהָ קָרְבָּן לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁתְּהֵא יְדִיעָה. אֶלָּא כִּי אָנָן קַיָּימִין בְּבָרִיא לוֹ שֶׁטָּמֵא וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ מִקְדָּשׁ וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ. וְכָא בְּבָרִיא לוֹ שֶׁהוּא מִקְדָּשׁ וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ טוּמְאָה וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ.

רִבִּי יָסֵי בָּעֵי. אָכַל חֲצִי זַיִת בִּידִיעַת קוֹדֶשׁ וְהֶעֱלֵם טוּמְאָה וְכַחֲצִי זַיִת בִּידִיעַת טוּמְאָה וְהֶעֱלֵם קוֹדֶשׁ הֶעֱלֵימוֹת מָהוּ שֶׁיִּצְטָרְפוּ.

הלכה ב

משנה: אֶחָד נִכְנַס לָעֲזָרָה וְאֶחָד נִכְנַס לְתוֹסֶפֶת הָעֲזָרָה שֶׁאֵין מוֹסִיפִין עַל הָעִיר וְעַל הָעֲזָרוֹת אֶלָּא כַּמֶּלֶךְ וְנָבִיא וְאוּרִים וְתוּמִּים וּכְסַנְהֶדְרִין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד וּכְשִׁתֵּי תוֹדוֹת וּבְשִׁיר וּבֵית דִּין מֵהַלְכִין וּשְׁתֵּי תוֹדוֹת אַחֲרֵיהֶן הַפְּנִימִית נֶאֱכֶלֶת וְהַחִיצוֹנָה נִשְׂרֶפֶת. וְכֹל שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בְכָל אֵילּוּ הַנִּכְנָס לְשָׁם אֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָ׃

הלכה: אֶחָד נִכְנַס לָעֲזָרָה כולי׳. רַב אָמַר. בַּתְּחִילָּה. וַיַּעַל דָּוִד בִּדְבַר גָּד זֶה מֶלֶךְ וְנָבִיא. וַיָּחֶל שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית יי בֵּירוּשָׁלַם אֵילּוּ אוּרִים וְתוּמִּים. וְדָוִד אֲבִיהוּ זֶה סַנְהֶדְרִין שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ. שִׁיר וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וְשָׁרֵי. תּוֹדוֹת וַאֲמִירָה שְׁתֵּי תוֹדוֹת וגו׳. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רִבִּי יוּדָן. מַה כָּתַב מֵהַלְכוֹת וְלֹא תַהֲלוּכוֹת.

מִפְּנֵי שֶׁהָיְתָה תּוֹרַת יְרוּשָׁלַם שָׁם וְהָיְתָה יְכוֹלָה לְהִיכָּבֵשׁ מִשָּׁם.

הלכה ג

משנה: נִטְמָא בָעֲזָרָה וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ הַטּוּמְאָה וְזָכוּר לַמִּקְדָּשׁ נֶעֱלַם מִמֶּנּוּ הַמִּקְדָּשׁ וְזָכוּר לַטּוּמְאָה. נֶעֱלַם מִמֶּנּוּ זֶה וְזֶה. וְהִשְׁתַּחֲוָה אוֹ שֶׁשָּׁהָה בִכְדֵי הִשְׁתַּחֲוָיָה. וּבָא לוֹ בָאֲרוּכָּה חַיָּיב וּבַקְצָרָה פָּטוּר. זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁאֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָ׃

הלכה: נִיטְמָא בָעֲזָרָה כול'. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כְּתוֹב אֶחָד אוֹמֵר אֶת מִשְׁכַּן יְיָ טִמֵּא וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר אֶת מִקְדַּשׁ יְיָ טִמֵּא. הָא כֵיצַד. לִיתֵּן חֶלֶק בֵּין לַמִּיטַמֵּא בְּפָנִים לַמִּיטַמֵּא בַחוּץ. מִיטַמֵּא בְּפָנִים עַד שֶׁיִּכָּנֵיס רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ. מִיטַמֵּא בַחוּץ עַד שֶׁיִּשְׁהֶא כְּדֵי הִשְׁתַּחֲוָיָה. נִיטְמָא בְּפָנִים וְנִכְנָס לִפְנַיי וְלִפְנִים. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הִשְׁתַּחֲוָה אוֹ שֶׁשָּׁהָה כְּדֵי הִשְׁתַּחֲוָיָיה. וְכֵיוָן שֶׁשָּׁהָא לְאוֹ כְמִי שֶׁהִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ. וְתֵימַר. עַד שֶׁיִּשְׁהֶא כְּדֵי הִשְׁתַּחֲוָיָיה. וְכָא עַד שֶׁיִּשְׁהֶא כְּדֵי הִשְׁתַּחֲוָיָיה. הֵיךְ עֲבִידָא. עַל אֵי זֶה מֵהֶן מִתְחַייֵב. עַל הָרִאשׁוֹנָה אוֹ עַל הָאַחֲרוֹנָה. חֲבֵרַייָא אָמְרִין. עַל הָרִאשׁוֹנָה. אֲמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי. אָמְרֵי לֵיהּ. צֵא. וְתֵימַר. עַל הָרִאשׁוֹנָה. אֶלָּא כִּי נָן קַייֵמִין עַל הָאַחֲרוֹנָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה. עַל אֵי זוֹ מִתְחַייֵב. עַל הָרִאשׁוֹנָה אוֹ עַל הָאַחֲרוֹנָה. חֲבֵרַייָא אָמְרֵי. עַל הָאַחֲרוֹנָה. אֲמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אוֹמְרִים לוֹ. הִיכָּנֵס. וְתֵימַר. עַל הָאַחֲרוֹנָה. אֶלָּא כִּי נָן קַייֵמִין עַל הָרִאשׁוֹנָה.

שִׁיעוּר הִשְׁתַּחֲוָיָה עֶשֶׂר אַמּוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיָה בָאֳרוּכָּה עֶשְׂרִים וּבַקְצָרָה עֶשֶׂר. הֵילַךְ חָמֵשׁ. אֵין יֵיזִיל בְּדָא חָמֵשׁ וְאֵין יֵיזִיל בְּדָא חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לְעוֹלָם אֵין מִתְחַייֵב עַד שֶׁתְּהֵא אֳרוּכָּה מְרוּבָּה עַל הַקְּצָרָה עֶשֶׂר. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיָה בָאֳרוּכָּה שְׁלֹשִׁים וּבַקְצָרָה עֶשֶׂר. הֵילַךְ חָמֵשׁ. אֵין יֵיזִיל בְּדָא חָמֵשׁ. אֵין יֵיזִיל בְּדָא עֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ. עַד כַּמָּה הִיא הִשְׁתַּחֲוָיָה. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עַד כְּדֵי שְׁאֵילַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ. אַבָּא בַּר הוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד כְּדֵי שְׁאֵילַת שָׁלוֹם מִתַּלְמִיד לָרַב. שָׁלוֹם עָלֶיךָ רִבִּי.

הלכה ד

משנה: אֵי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּנִּידָּה שֶׁחַייָבִין עָלֶיהָ. הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטָּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ נִיטְמֵאתִי וּפֵרַשׁ מִיָּד חַייָב שְׁיְצִיאָתוֹ הֲנָייָה לוֹ כְּבִיאָתוֹ׃

הלכה: אֵי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּנִּידָּה כול'. כָּהֲנָא אָמַר. אִי אֵיפְשַׁר שֶׁלֹּא הָיְתָה בָהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וִידִיעָה בַסּוֹף וְהֶעֱלֵם בֵּינָתַיִים. הָתִיב רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבוּדִימִי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְיִהְיוּ כֵן הַמּוֹרִים. אָמַר לֵיהּ. אֲנָן בָּעֵיי נִכְנָסִין וְאַתְּ מַייְתֵי לָן מוֹרִין. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מִצְוֹת מִצְוֹת. מַה מִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּקִבּוּעַ אַף כָּאן בְּקִבּוּעַ.

הלכה ה

משנה: רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר הַשֶּׁרֶץ וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ. עַל הֶעֱלֵם הַשֶּׁרֶץ חַייָב וְאֵינוֹ חַייָב עַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא עַל הֶעֱלֵם טוּמְאָה חַייָב וְאֵינוֹ חַייָב עַל הֶעֱלֵם הַמִּקְדָּשׁ. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ וְנֶעֱלַם מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי פְעָמִים לְחַייֵב עַל הֶעֱלֵם הַטּוּמְאָה וְעַל הֶעֱלֵם הַמִּקְדָּשׁ׃

הלכה: רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר כול'. חִזְקִיָּה אָמַר. מַחֲלוֹקֶת בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מַשְׁמָעוּת דּוֹרְשִׁין בֵּינֵיהוֹן. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. עַל הֶעֱלֵם טוּמְאָה חַיָּיב וְלֹא עַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. עַל הֶעֱלֵם שֶׁרֶץ חַיָּיב וְלֹא עַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. מִחְלָפָה שִׁיטַת רִבִּי לִיעֶזֶר. תַּמָּן הוּא אָמַר. אֲפִילוּ לֹא יָדַע. וְכָא אָמַר. עַד שֶׁיֵּדַע. תַּמָּן אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ. עַד שֶׁיֵּדַע בַּמֶּה נִתְחַיֵּיב. הָכָא וְהוּא טָמֵא מִכָּל מָקוֹם. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. וְכָא לֵית כְּתִיב בָּהּ. מִחְלָפָה שִׁיטַת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. תַּמָּן הוּא אָמַר. וְהוּא טָמֵא. עַד שֶׁיֵּדַע בַּמֶּה נֵיטְמָא. הָכָא אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ מִכָּל מָקוֹם. וּמַה מְקַיֵּים רִבִּי לִיעֶזֶר בָּהּ. פְּרָט לְמִתְעַסֵּק.

פרק ג

הלכה א

משנה: שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל וְשֶׁלֹּא אוֹכַל שֶׁאֹכַל וְשֶׁלֹּא אֹכַל. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי עֲקִיבָה אֵיכָן מָצִינוּ בְּאוֹכֵל כָּל שֶׁהוּא שֶׁהוּא חַיָּיב שֶׁזֶּה חַיָּיב. אָמַר לָהֶן אֵיכָן מָצִינוּ בִּמְדַבֵּר וּמֵבִיא קָרְבָּן שֶׁזֶּה מְדַבֵּר וּמֵבִיא קָרְבָּן.

הלכה: שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע כול'. נִיחָא שֶׁאוֹכַל וְשֶׁלֹּא אוֹכַל. שֶׁאֹכַל וְשֶׁלֹּא אֹכַל. מָה נָן קַיְימִין. אִם בְּיָדוּעַ שֶׁאֹכַל וְנִשְׁבַּע שֶׁלֹּא אֹכַל. שְׁבוּעַת שֶׁקֶר הוּא. וְאִם סָבוּר שֶׁאֹכַל וְנִשְׁבַּע שֶׁלֹּא אֹכַל. רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. בְּשׁוֹגֵג בְּקָרְבָּנָהּ וּבְמֵזִיד בְּקָרְבָּנָהּ. אֲבָל. סָבוּר הָיִיתִי שֶׁאֵין בּוֹ שְׁבוּעָה. מוּתָּר. אֶלָּא בְמֵזִיד בָּהּ וּבְשׁוֹגֵג בְּקָרְבָּנָהּ. וְלֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מֵזִיד בְּחֵלֶב וְשׁוֹגֵג בְּקָרְבָּן מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן. לֵית יְכִיל. דָּמַר רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לְרִבִּי עֲקִיבָה. מָצִינוּ דָּבָר שֶׁחַייָבִין בְּזָדוֹנוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שֶׁקֶר וּבְהֶעֱלֵימוֹ מִשּׁוּם בִּיטּוּי. וְיִתְבַּיְנֵיהּ רִבִּי עֲקִיבָה. מָצִינוּ דָּבָר שֶׁחַייָבִין בְּזָדוֹנוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שֶׁקֶר וּמֵבִיא קָרְבָּן. אֶלָּא כִי נָן קַיְימִין בְּבָרִיא לוֹ שֶׁאֹכַל וְנִשְׁבַּע וְנִמְצָא שֶׁלֹּא אָכַל. לֹא בְאוֹמֵר. אֵין זוֹ שְׁבוּעָה. תַּמָּן בְּאוֹמֵר. אֵין זוֹ שְׁבוּעָה. בְּרַם הָכָא בְּיוֹדֵעַ בָּהּ שֶׁשְּׁבוּעָה הִיא אֶלָּא שֶׁהוּא בְטוֹעָה מַחְמַת דָּבָר אַחֵר.

מָה נָן קַיְימִין. אִם בְּאוֹמֵר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל אָכִילַת תּוֹרָה. אַף רִבִּי עֲקִיבָה מוֹדֶה. וְאִם בְּאוֹמֵר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶטְעוֹם. אַף רַבָּנִן מוֹדוּ. אֶלָּא כִי נָן קַיְימִין כָּל שֶׁהוּא. כָּל שֶׁהוּא אָכִילָה. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּאָמַר. כָּל שֶׁהוּא אָכִילָה. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וַאֲכָלָהּ חֶסֶר כָּל שֶׁהוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה חַיָּיב. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין פָּטוּר. שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זֶה. וַאֲכָלָהּ חֶסֶר כָּל שֶׁהוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה פָּטוּר. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין חַיָּיב. אַף בִּשְׁבוּעַת בִּיטּוּי כֵן. שְׁבוּעָה אִשְׁתִּי נֶהֱנִית לִי אִם אוֹכַל כִּכָּר זוֹ.

וַאֲכָלָהּ חָסֵר כָּל שֶׁהוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין אִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת. שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וַאֲכָלָהּ חָסֵר כָּל שֶׁהוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה אִשְׁתּוֹ מוּתֶּרֶת. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה. אוֹף בִּנְכָסִין כֵּן. שְׁבוּעַת נְכָסַיי עָלַי אִם אוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וַאֲכָלָהּ חָסֵר כָּל שֶׁהוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה אֲסוּרִין. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין נְכָסִים מוּתָּרִין. שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וַאֲכָלָהּ חָסֵר כָּל שֶׁהוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה נְכָסָיו מוּתָּרִין. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין אֲסוּרִין.

וַהֲרֵי הַמְגַדֵּף מֵבִיא קָרְבָּן. חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי בְשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. כְּשִׁיטָתוֹ הֵשִׁיבוּהוּ. כְּשִׁיטָתְךָ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר. אֵין הַמְגַדֵּף מַעֲשֶׂה. אֵיכָן מָצִינוּ בְמְדַבֵּר וּמֵבִיא קָרְבָּן שֶׁזֶּה מְדַבֵּר וּמֵבִיא קָרְבָּן. רִבִּי בָּא קַרְתִּיגְנָאָה בָעֵי. מִחְלְפָה שִׁיטַת רֵישׁ לָקִישׁ. תַּמָּן מָר. לְרִבִּי עֲקִיבָה אֵין הַמְגַדֵּף מַעֲשֶׂה. וְהָכָא מָר. מְגַדֵּף מַעֲשֶׂה כְרִבִּי עֲקִיבָה. רִבִּי לָא בְשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. תְּרִין תַּנָּיִין אִינּוּן עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה. חַד אָמַר. אֵין הַמְגַדֵּף מַעֲשֶׂה. וְחַד אָמַר. הַמְגַדֵּף מַעֲשֶׂה.

הלכה ב

משנה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל וְשָׁתָה אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אֶחָת. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְשֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה וְאָכַל וְשָׁתָה חַיָּיב שְׁתַּיִם׃

הלכה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל כול׳. שְׁתַּיָּיה בִּכְלָל אֲכִילָה וְלֹא אֲכִילָה בִּכְלָל שְׁתַּיָּיה. רִבִּי יוֹנָה שָׁמַע כּוּלְהוֹן מִיכָּא. עַל כֵּן אָמַרְתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּדָם שֶׁקָּרֵשׁ. הֲתַנֵּי. דָּם שֶׁקָּרֵשׁ אֵינוֹ לֹא אוֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. (אֶלָּא כֵן נָן קַיָּימִין. כָּל שֶׁהוּא. כָּל שֶׁהוּא אֲכִילָה. פְּתַר לָהּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. כָּל שֶׁהוּא אֲכִילָה.) וְהָתַנֵּי. הַמְּחָה הַדָּם וּגְמָעוֹ אוֹ שֶׁהִקְפָּה חֵלֶב וַאֲכָלוֹ. אִם יֵשׁ בּוֹ כְזַיִת חַיָּיב. מָה עָבַד לָהּ רִבִּי יוֹנָה. אֵינוֹ אוֹכֶל לִיטְמֵא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְלֹא מַשְׁקֶה לִיטְמֵא טוּמְאַת מַשְׁקִין. חָזַר רִבִּי יוֹנָה וּפָתַר מַתְנִיתָה. וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּטוֹעֵם טַעַם יַיִן לְתַבְשִׁיל. וַהֲלֹא הַטַּעַם לִפְנִים. אֶלָּא כֵן נָן קַיָּימִין כָּל שֶׁהוּא וְרַחֲמָנָא קְרֵייהּ אֲכִילָה. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. תִּיפְתַּר בְּאִילֵּין גֶּמָּרְיֶיה וְאוֹרְזָרְיֶיה שֶׁהַכֹּל טְפֵילָה לָאֲכִילָה כַּאֲכִילָה. רִבִּי יוֹסֵי שָׁמַע כּוּלְהוֹן מִיכָּא. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל וְשָׁתָה. אֵין חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. אָמְרֵי חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וָמַר דְּבַתְרָהּ. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְשֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה וְאָכַל וְשָׁתָה. אֵין חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי. אִילּוּ מִי שֶׁאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וְאָכַל שְׁתֵּיהֶן. שֶׁמָּא אֵינוֹ חַיָּיב שְׁתַּיִם.

רִבִּי חֲנִינָא בְשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס שָׁמַע כּוּלְהוֹן מִיכָּא. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל אוֹכְלִין רְאוּיִין וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין רְאוּיִין וְשָׁתָה מַשְׁקִין רְאוּיִין. פָּטוּר. הָא אָכַל אוֹכְלִין רְאוּיִין וְשָׁתָה מַשְׁקִין רְאוּיִין חַיָּיב.

רִבִּי בָּא שָׁמַע כּוּלְהוֹן מִיכָּא. אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעְלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְשָׁתָה. וּכְרִבִּי שֶׁאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה.
רִבִּי חִינְנָא שָׁמַע כּוּלְהוֹן מִיכָּא. לֹא אָכַלְתִּי בְאִנִּי אֶלָּא שָׁתִיתִי.
עַד כְּדוֹן בְּשֶׁאָמַר. שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְשָׁתָה. אָמַר. שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה. וְאָכַל. שְׁתַּיָּיה בִּכְלָל אֲכִילָה וְלֹא אֲכִילָה בִכְלָל שְׁתַּיָּיה.

הלכה ג

משנה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל פַּת חִטִּים וּפַת שְׂעוֹרִים וּפַת כּוּסְמִין אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל פַּת חִטִּים וּפַת שְׂעוֹרִים וּפַת כּוּסְמִין וְאָכַל חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה וְשָׁתָה מַשְׁקִין הַרְבֵּה אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה יַיִן וְשֶׁמֶן וּדְבַשׁ וְשָׁתָה חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

הלכה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כול'. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל פַּת. וּכְרָכָהּ בָּעֲלֵי קָנִים וַעֲלֵי גְפָנִים וְאָכַל. אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל פַּת וְחַרְצָנִין וְזָגִין. וּכְרָכָהּ בְּחַרְצָנִין וְזָגִין. חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. וְאִם הָיָה נָזִיר חַיָּיב שָׁלֹשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּכוֹלֵל. אֲבָל בְּפוֹרֵט אֵין שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל אִיסּוּרִין. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֲפִילּוּ בְכוֹלֵל אֵין שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל הָאִיסּוּרִין.

הלכה ד

משנה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל אוֹכָלִים שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה פָּטוּר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים חַיָּיב. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. אָמַר קוֹנָם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי אִם אָכַלְתִּי הַיּוֹם וְהוּא אָכַל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים הֲרֵי אִשְׁתּוֹ אֲסוּרָה.

הלכה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה כול'. בְּדָא רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּדַעְתֵּיהּ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כַּמָּה יֹאכַל מִן הַטָּבֶל וְיִהֵא חַיָּב. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. כָּל שֶׁהוּ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. כַּזַּיִת. אָמַר לָהֶן רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֵין אַתֶּם מוֹדִין בָּאוֹכֵל נְמָלָה כָּל שֶׁהוּא שֶׁחַיָּיב. אָמְרוּ לוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבָרְיָיתָהּ. אָמַר לָהֶן. אַף חִיטָּה אַחַת כְּבִירְיָיתָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן לָמָּה רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּדַעְתֵּיהּ. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. מִמּוּתָּר לָכֶם וְלֹא מֵאָסוּר לָכֶם.
רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בָּעֵי. עַל דַּעַת רִבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר. בְּכוֹלֵל שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל הָאִיסּוּרִין נִיתְנֵי. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל. אָמַר רִבִּי זֵירָא. כָּל יוֹמוֹי דְּרִבִּי בָּא בַּר מָמָל לֹא אַשְׁכַּחְנָן תּוֹתְבָהּ. וּמִן דְּדָמַךְ אַשְׁכַּחְנָן תּוֹתְבָהּ. מָה נָן קַיְימִין. אִם בָּאוֹמֵר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל בָּשָׂר כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה וְהַפֶּסַח בְּתוֹכָן. שֶׁלֹּא אוֹכַל עֶשֶׂרֶת יָמִים הַלָּלוּ וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים בְּתוֹכָן.

בְּמֵיחַל שְׁבוּעָה עַל הָאִיסּוּרִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְתִשְׁמַע מִינָהּ. הָיוּ לְפָנָיו זֵיתִים שֶׁלִּשְׁחוּטָה וְאֶחָד שֶׁלִּנְבֵילָה וְאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל עֲשָׂרָה זֵיתִים אֵילּוּ. כֵּיוָן שֶׁפָּטוּר עַל הַנְּבֵילָה פָּטוּר אַף עַל הַשְּׁאָר.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. וְלָמָּה לֹא מַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל מִשְּׁחִיטַת פְּלוֹנִי. אֵין בָּהּ חֵלֶב. בְּשׁוֹחֵט צְבָיִים. אֵין בָּהּ גִּיד הַנָּשֶׁה. בְּעוֹפוֹת. אֵין בָּהֶן דָּם.

רִבִּי חִינְנָה בָּעֵי. וְלָמָּה לֹא מַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל מִפְּלוֹנִי סְתָם. בְּגִין רִבִּי שִׁמְעוֹן. וְאֵין כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן נִיתְנֵי. יוֹם הַכִּיפּוּרִים. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן. תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. מֵאָסוּר לוֹ וְלֹא מִמּוּתָּר לוֹ. אֶלָּא שֶׁזֶּה בְּקַבּוּעַ וְזֶה בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד.

הָתִיבוֹן. הֲרֵי טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו שֶׁהוּא בְעוֹלֶה וְיוֹרֵד וְתַנֵּי תַּנָּא. לֹא אֲתִינָן מִיתְנֵי אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁהֵן חִיּוּב כָּרֵת. שְׁבוּעוֹת אֵין בָּהֶן כָּרֵת.

הָתִיבוֹן. הֲרֵי מְעִילָה אֵין בָּהּ כָּרֵת וְתַנֵּי. לֹא אֲתִינָן מִיתְנֵי אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרָן. שְׁבוּעוֹת יֵשׁ לָהֶן הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרָן. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין אָבוֹת מְלָאכוֹת בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אִילּוּ מִי שֶׁעָשָׂה כוּלָּם בְּהֶעֱלֵם אֶחָד כְּלוּם חַייָב אֶלָּא אַחַת עַל כּוּלָּן. אִילּוּ מִי שֶׁעָשָׂה כָּל אַחַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ שֶׁמָּא אֵינוֹ חַייָב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל מַצָּה. אָסוּר לוֹכַל מַצָּה בְּלֵילֵי הַפֶּסַח. שֶׁלֹּא אוֹכַל מַצָּה בְּלֵילֵי הַפֶּסַח. לוֹקֶה וְאוֹכֵל מַצָּה. שֶׁלֹּא אֵשֵׁב בַּצֵּל. אָסוּר לֵישֵׁב בְּצֵל סוּכָּה. שֶׁלֹּא אֵשֵׁב בְּצֵל סוּכָּה. לוֹקֶה וְיוֹשֵׁב בְּצֵל סוּכָּה.

לֹא סוֹף דָּבָר סְתָם אֶלָּא אֲפִילּוּ פְּלוֹנִי. לֹא סוֹף דָּבָר כּוֹלֵל אֶלָּא אֲפִילּוּ פּוֹרֵט. לֹא סוֹף דָּבָר לְבֹא אֶלָּא אֲפִילּוּ לְשָׁעֲבַר. לֹא סוֹף דָּבָר רַבָּנָן אֶלָּא אֲפִילּוּ רִבִּי עֲקִיבָה. לֹא סוֹף דָּבָר נְבֵילוֹת וּטְרֵיפוֹת אֶלָּא אֲפִילּוּ עָפָר.

הלכה ה

משנה: אֶחָד דְּבָרִים שֶׁל עַצְמוֹ וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁל אֲחֵרִים וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מַמָּשׁ וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶם מַמָּשׁ. כֵּיצַד אָמַר שְׁבוּעָה שֶׁאֶתֵּן לְאִישׁ פְּלוֹנִי וְשָׁלֹא אֶתֵּן שָׁנִיתִּי וְשָׁלֹא נָתַתִּי שֶׁאִישַׁן וְשָׁלֹא אִישַׁן שֶׁיָּשַׁנְתִּי וְשָׁלֹא יָשַׁנְתִּי. שֶׁאָזְרוֹק צְרוֹר לַיָּם וְשָׁלֹא אָזְרוֹק שֶׁזָּרַקְתִּי וְשָׁלֹא זָרַקְתִּי. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר אֵינוֹ חַייָב אֶלָּא עַל הֶעָתִיד לָבוֹא שֶׁנֶּאֱמַר לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה אִם כֵּן אֵין לִי אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן הֲרָעָה וַהֲטָבָה. דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן הֲרָעָה וַהֲטָבָה מְנַיִין. אָמַר לוֹ מֵרִיבּוּי הַכָּתוּב. אָמַר לוֹ אִם רִיבּוּי הַכָּתוּב לְכָךְ רִיבּוּי הַכָּתוּב לְכָךְ:

הלכה: עוּלָּה הָיָה רוֹצֶה לְהוֹרוֹת לוֹ. אֶחָד דְּבָרִים שֶׁלְּעַצְמוֹ כול'. רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. שְׁבוּעָה שֶׁנָּתַן פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי מְנָה. וְנִמְצָא שֶׁלֹּא נָתַן. מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לָבֹא אֵין בְּיָדוֹ לְשָׁעָבַר.

הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי. הֲרֵי תְּפִילִּין אֵין בָּהֶן לְבַּד וְיֵשׁ בָּהֶן לְשֶׁעָבַר. אָמַר לוֹ. תְּפִילִּין מִמָּקוֹם אַחֵר בָּאוּ. לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב. מָה הֲטָבָה רְשׁוּת אַף הָרָעָה רְשׁוּת. יָצָא דָבָר שֶׁהוּא שֶׁלְּאִיסּוּר וְדָבָר שֶׁהוּא שֶׁלְּהֵיתֵר. לְכֹל אֲשֶׁר יִבַּטֵּא פְּרָט לְקָטָן. הָאָדָם בִּשְׁבֻעָה פְּרָט לָאָנוּס. וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ פְּרָט לְמַזִּיד. וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ. וְנֶעְלְמָה מִמֶּנּוּ שְׁבוּעָה. אוֹ יָכוֹל וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ הַחֵפֶץ. בִּשְׁבֻעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ. עַל הֶעֱלֵם שְׁבוּעָה חַיָּיב וְאֵינוֹ חַיָּיב עַל הֶעֱלֵם חֵפֶץ. וְתַן הֶעֱלֵם חֵפֶץ עַל הֶעֱלֵם שְׁבוּעָה וִיהֵא חַיָּיב. וְאֵין בֵּינֵיהֶן הֶעֱלֵם טוּמְאָה עַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. וִיהֵא חַיָּיב שְׁתַּיִם כִּרְבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמַר. חַיָּיב עַל הֶעֱלֵם טוּמְאָה וְעַל הֶעֱלֵם מִקְדָּשׁ. תַּמָּן כְּתוּב וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ שְׁנֵי פְּעָמִים. וְהָכָא כְתוּב וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ אַחַת. יָכוֹל הַנִּשְׁבַּע לְהָרַע לָאֲחֵרִים יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר. לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב. מָה הֲטָבָה רְשׁוּת אַף הָרָעָה רְשׁוּת. אוֹצִיא נִשְׁבַּע לְהָרַע לָאֲחֵרִים שֶׁיְּהֵא פָּטוּר. כְּהוּא דְמִישְׁתַּבַּע דְּלָא מִיתַּן לְחַבְרֵיהּ מֵיכוּל. חַמְתֵּיהּ מְפַרְפֵּר וִיהַב לֵיהּ.

הֵיךְ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל דָּרִישׁ. אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם כְּלָל. לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב פְּרָט. כְּלָל וּפְרָט אֵין בִּכְלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבִּפְרָט. וַהֲלֹא אֵין בִּפְרָט אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן הֶרָעָה וַהֲטָבָה. אֶלָּא כֵינִי. לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב פְּרָט. לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא כְּלָל. פְּרָט וּכְלָל וְהַכֹּל בִּכְלָל וְרִיבָּה דְּבָרִים שֶׁהֵן לְשֶׁעָבַר. אֶלָּא כֵינִי. אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא כְּלָל. לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב פְּרָט לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא חָזַר וְכָלַל. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. מָה הַפְּרָט מְפוּרָשׁ דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן הֶרָעָה וַהֲטָבָה. וּדְבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן הֶרָעָה וַהֲטָבָה מְנַיִין. אָמַר לוֹ. מֵרִיבּוּי הַכָּתוּב. אָמַר לוֹ. אִם רִיבָּה הַכָּתוּב לְכָךְ רִיבָּה הַכָּתוּב לְכָךְ. לֵית יְכִיל דְּמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אֶת רִבִּי עֲקִיבָה. מְצִינוּ דְּבָרִים שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנָן מִשֵּׁם שְׁבוּעַת שֶׁקֶר וּבְהֶעֱלֵימָן מִשֵּׁם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. וִיתֵּיבִינֵיהּ. מָצִינוּ דָבָר שֶׁחַיָּיבִין בִּזְדוֹנוֹ מִשֵּׁם שְׁבוּעַת שֶׁקֶר וּמֵבִיא קָרְבָּן. אָמַר לֵיהּ. וְאִית לָךְ דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן הֶרָעָה וַהֲטָבָה וְלֵי נָן כְּתִיבִין. אָמַר לֵיהּ. אַף עַל גַּב דְּאִית לִי דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן הֶרָעָה וַהֲטָבָה. לֵית אִינּוּן כְּתִיבִין אִין בָּהֶן מִשּׁוּם הֶרָעָה וַהֲטָבָה. הָא לְשֶׁעָבַר לֵית.

הלכה ו

משנה: נִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה וְלֹא בִיטֵּל פָּטוּר. לְקַיֵּים אֶת הַמִּצְוָה וְלֹא קִיֵּים פָּטוּר. שֶׁהָיָה בַדִּין שֶׁיְּהֵא חַיָּיב דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא וּמָה אִם הָרִשּׁוּת שֶׁאֵינוֹ מוּשְׁבָּע עָלֶיהָ מֵהַר סִינַי הֲרֵי הוּא חַיָּיב עָלֶיהָ. מִצְוָה שֶׁהוּא מוּשְׁבָּע עָלֶיהָ מֵהַר סִינַי אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא חַיָּיב עָלֶיהָ. אָמְרוּ לוֹ לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁבוּעַת הָרִשּׁוּת שֶׁכֵּן עָשָׂה בָהּ לְאוֹ כְּהֵין. תֹּאמַר בִּשְׁבוּעַת מִצְוָה שֶׁלֹּא עָשָׂה בָהּ לְאוֹ כְּהֵין שֶׁאִם נִשְׁבַּע לְבַטֵּל וְלֹא בִטֵּל פָּטוּר:

הלכה: נִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה כול'. אָמַר רִבִּי מָנִי. כֵּינִי מַתְנִיתָא. חַיָּיב. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא. מָה מַר רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא בִּשְׁאָר הָאִיסּוּרִין. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל נְבֵילָה. וְלֹא אֲכָלָהּ. פָּטוּר. אָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל. אֵין תֵּימַר חַיָּיב. וְיִתְיַבְּיֵנֵיהּ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁבוּעַת הָרְשׁוּת שֶׁעָשָׂה בָהּ לָאו כְּהֵין וְהֵין כְּלָאו. תֵּימַר בִּשְׁבוּעַת מִצְוָה שֶׁלֹּא עָשָׂה בָהּ לָאו כְּהֵין.

אַזְהָרָה לִשְׁבוּעַת הָרְשׁוּת מְנַיִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. לֹא יַעֲשֶׂה דְבָרָיו חוּלִין.

הלכה ז

משנה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶנָּה שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶנָּה וַאֲכָלָהּ אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. זוֹ הִיא שְׁבוּעַת בִּיטוּי שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת וְעַל שִׁגְגָתָהּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד.

הלכה: שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ כול'. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כְּכָר זֶה הַיּוֹם. וְעָבַר הַיּוֹם וַאֲכָלָהּ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. פָּטוּר. לֹא טַעֲמָא דְאָהֵן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן מִשֶּׁם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל הַתְרָיָיה. טַעֲמֵיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם שֶׁהוּא בִלֹּא תַעֲשֶׂה שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. שְׁרָפָהּ וְהִשְׁלִיכָהּ לַיָּם. אִין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל הַתְרָיָיה פָּטוּר. וְאִין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁהוּא בִלֹּא תַעֲשֶׂה חַיָּיב. מַעֲשֶׂה הֲרֵי יֵשׁ בָּהּ מַעֲשֶׂה.

רִבִּי פִּינְחָס בְּעֵי. הָיָה אִסְתֶּנִיס. מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לָבֹא אֵין בְּיָדוֹ לְשֶׁעָבַר.

רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. שְׁבוּעָה שְׁבוּעָה שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. וְאָכַל. מָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶינָּה. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶינָּה. וַאֲכָלָהּ. חַיָּיב אַחַת. מִפְּנֵי שֶׁהִזְכִּיר בָּהּ זוֹ. הָא אִם לֹא הִזְכִּיר בָּהּ זוֹ חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

אַבּיִמֵי אַחוֹי דְּחִיפָּה אָמַר. שַׁמְשִׁית בִּנְדָרִין שַׁמְשִׁית בִּשְׁבוּעוֹת. בָּעֵי חִיפָּא מִיבְדְּקִינֵיהּ. הָיוּ לְפָנָיו חָמֵשׁ כִּכָּרִין וְאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כִּכָּר זוֹ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁתַּיִם אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁלֹשָׁה אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. אַרְבָּעָה אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. חֲמִשָּׁה אֵילּוּ. וְאָכַל הָרִאשׁוֹנָה. אָמַר לֵיהּ. חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אָמַר לֵיהּ. אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. מִכֵּיוָן שֶׁהִזְכִּיר עָלֶיהָ שְׁבוּעָה עֲשָׂאָהּ כִּנְבֵילָה. מִיכָּן וְאֵילַךְ כְּמֵיחַל שְׁבוּעוֹת עַל הָאִיסּוּרִין. וְאֵין שְׁבוּעוֹת חָלוֹת עַל הָאִיסּוּרִין.

חָזַר חִיפָּה וּבְדָקֵיהּ. הָיוּ לְפָנָיו חָמֵשׁ כִּכָּרוֹת וְאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל חָמֵשׁ כִּכָּרִים אֵילּוּ. וְחָזַר וְאָמַר. אַרְבַּע. וְחָזַר וְאָמַר. שָׁלֹשׁ. וְחָזַר וְאָמַר. שְׁנַיִם. וְחָזַר וְאָמַר. זוֹ. וְאָכַל כּוּלָּם. אָמַר

לֵיהּ. אֵינוֹ חַיָיב אֶלָּא אַחַת. אָמַר לֵיהּ. חַיָיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אִילּוּ מִי שֶׁאָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל חֲמֵשׁ כִּכָּרִים. וְאָכַל אַרְבַּע. שֶׁמָּא אֵינוֹ פָּטוּר.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִסְתַּבְּרָא כְאַחוֹי דְחִיפָּה בַּאֲחָרֶייתָא וּכְחִיפָּה בְקַדְמִיתָא.

הלכה ח

משנה: שְׁבוּעַת שָׁוְא חַיָיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת וְעַל שִׁגְגָתָהּ פָּטוּר: וְאֵי זוֹ הִיא שְׁבוּעַת שָׁוְא נִשְׁבַּע לְשַׁנּוֹת אֶת הַיָּדוּעַ לָאָדָם אָמַר עַל הָעַמּוּד שֶׁל אֶבֶן שֶׁהוּא שֶׁל זָהָב וְעַל הָאִישׁ שֶׁהוּא אִשָּׁה. עַל הָאִשָּׁה שֶׁהִיא אִישׁ. נִשְׁבַּע עַל דָּבָר שֶׁאִי אֶיפְשָׁר לוֹ לִהְיוֹת. אִם לֹא רָאִיתִי גָּמָל שֶׁפּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר לֹא רָאִיתִי נָחָשׁ כְּקוֹרַת בֵּית הַבַּד. אָמַר לָעֵדִים בּוֹאוּ וְהַעִידוּנִי שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא נְעִידְךָ. נִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת סוּכָּה וְשֶׁלֹּא לִיטוֹל לוּלָב וְשֶׁלֹּא לְהָנִיחַ תְּפִלִּין. זוֹ הִיא שְׁבוּעַת שָׁוְא שֶׁחַיָיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת וְעַל שִׁגְגָתָהּ פָּטוּר:

הלכה: שְׁבוּעַת שָׁוְא חַיָיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת כול'. תַּמָּן תַּנִּינָן. אִם לֹא רָאִיתִי בַדֶּרֶךְ זֶה כְּעוֹלֵי מִצְרַיִם. אֶיפְשַׁר שֶׁלֹּא עָבַר בָּהּ כְּעוֹלֵי מִצְרַיִם. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין בִּרְאָייָה אַחַת. וְהָא דִּוקְלִיטְיָאנוּס כַּד נָחַת תַּמָּן נָחַת עִימֵּיהּ ק"כ רִיבְוָון. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין בִּרְאָייָה אַחַת.
אִם לֹא רָאִיתִי נָחָשׁ כְּקוֹרַת בֵּית הַבַּד. וְהָא חִיוְיָא דְּשָׁבוּר מַלְכָּא בְּלַע גְּמָלִין בְּלַע קְרוֹנִין. כַּד בָּעוּן מֵיקְטְלוּנֵיהּ אַייתוֹן פְּחָלִין דִּגְמָלִין וּמָלוֹן יַתְהוֹן תֶּבֶן וְיָהֲבוּן בְּהוֹן גּוּמְרִין וּבַלְעוֹן וָמִית. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. חֲמִית מְשַׁךְ דְּחִיוִי עִיבִיד עַל תְּמַנְיָא מָסוֹסְטָלָא. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יַעֲקֹב. אֲנָא חֲמִית מְשַׁךְ דְּחִיוִי סְלִיק קְרוּכִין דְּמַלְכוּתָא. שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּמְרוּבַּע. וְאִם בְּמְרוּבַּע נִיתְנֵי אֲפִילּוּ קָטָן. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְרִבִּי מַתַּנְיָה. כֵּינִי. אֶלָּא דְּלֵית אוֹרְחָא דְתַנָּייֵא מִיתְפּוֹס אֶלָּא מִילָּה רוּבָּא. דְּתַנִּינָן. גָּמָל פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר. נִיתְנֵי. עַכְבָּר פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר.
תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵין מְרוּבַּע מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. הַתִּיב רִבִּי בֶּרֶכְיָה. וְהַתַּנְיָנָן. גּוּף הַבַּהֶרֶת כִּגְרִיס הַקִּילְקִי מְרוּבַּע. מְקוֹם הַגְּרִיס תֵּשַׁע עֲדָשׁוֹת. מְקוֹם עֲדָשָׁה אַרְבַּע שְׂעָרוֹת. נִמְצְאוּ שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שְׂעָרוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵנָה. כָּל גַּרְמָא אָמְרָה שֶׁאֵינוֹ מְרוּבַּע. וְלָמָּה תַנְיָתָהּ מְרוּבַּע. דִּי יְרַבְּעֶינָּה הוּא. והכגעה. מָלֵא הוּא קִיטְרִין. וְהָא עָנְיָבָה דְּפִילָא. עָגוּל הוּא מִלְּמַטָּה. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. לֹא מַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֶלָּא בְּבְרִיּוּת. וְתַנֵּי כֵן. מְרוּבַּע בְּאוֹכְלִין. אֵין מְרוּבַּע בַּבְּרִיּוּת.
שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוּת. לוֹקִין מִשֵּׁם שְׁבוּעַת עֵדוּת. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא נְעִידְךָ. לוֹקִין מִשֵּׁם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי.
שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כִּכָּר זוֹ כול'. שָׁוְא וְשֶׁקֶר שְׁנֵיהֶן בְּדִיבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. מַה שֶּׁאֵין אוֹזֶן יְכוֹלָה לִשְׁמוֹעַ וּלֹא פֶה לְדַבֵּר. מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּדִיבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָךְ שְׁנֵיהֶן בְּדִיבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ יְבָמָה

יְבֹא עָלֶיהָ בְּדִיבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. וְלֹא תִסַּב נַחֲלָה וְכָל בַּת יִרֶשֶׁת נַחֲלָה שְׁנֵיהֶן בְּדִיבּוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. מַה שֶּׁאֵי אֶיפְשַׁר לַפֶּה לְדַבֵּר וְלֹא לָאוֹזֶן לִשְׁמוֹעַ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְנוּ. וְאוֹמֵר הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְי.

שְׁבוּעַת שָׁוְא. נִשְׁבַּע לְשַׁנּוֹת אֶת הַיָּדוּעַ לָאָדָם. שְׁבוּעַת שֶׁקֶר. נִשְׁבַּע לְהַחֲלִיף. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַיָּדוּעַ לִשְׁנַיִם זוֹ הִיא שְׁבוּעַת שָׁוְא. לִשְׁלֹשָׁה זוֹ הִיא שְׁבוּעַת שֶׁקֶר. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֲפִילוּ יָדוּעַ לִשְׁנַיִם וְאֶחָד בְּסוֹף הָעוֹלָם מַכִּירוֹ שְׁבוּעַת שָׁוְא הִיא. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. שִׁינָּה בִּפְנֵי שְׁנַיִם וְהִשְׁלִיכוֹ לַיָּם וְהִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵין לוֹקֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר לוֹקֶה. הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שֶׁקֶר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר לוֹקֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אֵינוֹ לוֹקֶה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה. אֲפִילוּ בִיטֵּה וּמַרְגְּלִיתָא. וְאָהֵן אֲפִילוּ. אֶלָּא כְגוֹן בִּיטֵּא וּמַרְגְּלִיתָא.

תַּנֵּי. כְּשֵׁם שֶׁנִּידְרֵי הֶבְאי מוּתָּרִין כָּךְ שְׁבוּעוֹת הֶבְאי מוּתָּרִין. וְהָתַנֵּי. שְׁבוּעוֹת הֶבְאי אֲסוּרִין. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי פְּדָת. כָּאן בְּמַעֲמִידִין כָּאן בְּשֶׁאֵין מַעֲמִידִין. וַאֲפִילוּ תֵימָא. כָּאן וְכָאן בְּמַעֲמִידִין. כָּאן בְּמֵיחַל שְׁבוּעוֹת עַל נְכָסָיו. שְׁבוּעָה נְכָסַי עָלַי. נְכָסָיו אֲסוּרִין. הָא לְלָקוֹת אֵינוֹ לוֹקֶה. כְּשֵׁם שֶׁנִּדְרֵי זֵירוּזִין מוּתָּרִין כָּךְ שְׁבוּעוֹת זֵירוּזִין מוּתָּרִין. עוֹד הוּא בְּמֵיחַל שְׁבוּעָה עַל נְכָסָיו. שְׁבוּעַת נְכָסַי עָלַי. נְכָסָיו אֲסוּרִין. הָא לְלָקוֹת אֵינוֹ לוֹקֶה.

חִזְקִיָּה אָמַר. אֲהֵן דְּמַשְׁתְּבַע עַל תְּרֵין דְּאִינּוּן תְּרֵין לוֹקֶה מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא. רִבִּי מְנַחֵם בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. אֲהֵן דַּחֲמֵי מִיטְרָא נְחִית וַאֲמַר. קוּרִי פָּלֵי בְּרֵיכְסוֹן. לוֹקֶה מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שָׁוְא. רִבִּי חוֹנְיָא רִבִּי יַעֲקֹב בְּרִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. כ״ד בּוּלַיִּוֹת הָיוּ בַּדְּרוֹם וְכוּלָּם חָרְבוּ עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא שֶׁהִיא אֱמֶת. דִּכְתִיב לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם.

הלכה ט

משנה: שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כְּכָר זוֹ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוּכְלֶינָּה הָרִאשׁוֹנָה שְׁבוּעַת בִּיטּוּי וְהַשְּׁנִיָּיה שְׁבוּעַת שָׁוְא. אֲכָלָהּ עֲבַר עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא. לֹא אֲכָלָהּ עֲבַר עַל שְׁבוּעַת בִּיטּוּי׃

הלכה: שְׁבוּעַת בִּיטּוּי כול׳. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוּכְלֶינָּה. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶינָּה. אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. דָּבָר שֶׁאֵילּוּ בִנְדָרִים אָסוּר וּבִשְׁבוּעוֹת מוּתָּר לֹא אַתְיָיא אֶלָּא בְמַתְנִיתָה אֶחָד דְּבָרִים שֶׁלְּעַצְמוֹ וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁל אֲחֵרִים. אֶחָד דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן מַמָּשׁ וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מַמָּשׁ. וְמַר רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. שְׁבוּעָה שֶׁנִּתַּן פְּלוֹנִי לְאִישׁ פְּלוֹנִי מָנֶה. וְנִמְצָא שֶׁלֹּא נָתַן. מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לְבֹא אֵין בְּיָדוֹ לְשֶׁעְבַּר. אַשְׁכַּח תַּנֵּי עַל תְּרֵוַיְיהוֹן. זֶה חוֹמֶר לְשֶׁעְבַּר מִשֶּׁלְבֹא. שֶׁהָאוֹמֵר. לֹא אוֹכַל לֹא אוֹכַל. אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. לֹא אָכַלְתִּי לֹא אָכַלְתִּי לֹא אָכַלְתִּי. חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כְּכָר זוֹ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶנָּה. הָרִאשׁוֹנָה שְׁבוּעַת בִּיטּוּי וְהַשְּׁנִיָּיה שְׁבוּעַת שָׁוְא. כֵּיצַד עוֹשִׂין לוֹ. אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיֹּאכַל. מוּטָב לַעֲבוֹר עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא וְלֹא עַל שְׁבוּעַת בִּיטּוּי.

שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכְלֶנָּה. רִאשׁוֹנָה שְׁבוּעַת בִּיטּוּי וְהַשְּׁנִיָּיה שְׁבוּעַת שָׁוְא. כֵּיצַד עוֹשִׂין לוֹ. אוֹמְרִים לוֹ שֶׁלֹּא יֹאכַל. מוּטָב לַעֲבוֹר עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא לְחוּד וְלֹא עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא וּבִיטּוּי.

שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כְּכָר זוֹ הַיּוֹם שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶנָּה הַיּוֹם. וַאֲכָלָהּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. קַיֵּים אֶת הָרִאשׁוֹנָה וּבִיטֵּל לַשְּׁנִיָּיה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. בִּיטֵּל לָרִאשׁוֹנָה וְלֹא קַיֵּים לַשְּׁנִיָּיה.

שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ הַיּוֹם שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכְלֶינָּה הַיּוֹם. וַאֲכָלָהּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בִּיטֵּל אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְקַיֵּים לַשְּׁנִיָּיה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. בִּיטֵּל אֶת הָרִאשׁוֹנָה. וְהַשְּׁנִיָּיה אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיְּקַיְּימֶינָּה בְּכִכַּר אֲחֶרֶת.

שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל כְּכָר זוֹ הַיּוֹם שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכְלֶינָּה הַיּוֹם. וַאֲכָלָהּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. קַיֵּים אֶת שְׁתֵּיהֶן. וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. קַיֵּים לָרִאשׁוֹנָה. וּשְׁנִיָּיה אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיְּקַיְּימֶינָּה בְּכִכַּר אֲחֶרֶת.

שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ הַיּוֹם שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכְלֶנָּה הַיּוֹם. וַאֲכָלָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן חַיָּיב שְׁתַּיִם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. אוּף רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מוֹדֶה. שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּמִזְרָז עַצְמוֹ מִן הָאִיסּוּרִין.

הלכה י

משנה: שְׁבוּעַת בִּיטּוּי נוֹהֶגֶת בָּאֲנָשִׁים וּבַנָּשִׁים בָּרְחוֹקִים וּבַקְּרוֹבִים בַּכְּשֵׁרִים וּבַפְּסוּלִין בְּפְנֵי בֵית דִּין וְשֶׁלֹּא בְפְנֵי בֵית דִּין מִפִּי עַצְמוֹ. וְחַיָּיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת וְעַל שִׁגְגָתָהּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד: שְׁבוּעַת שָׁוְא נוֹהֶגֶת בָּאֲנָשִׁים וּבַנָּשִׁים בָּרְחוֹקִים וּבַקְּרוֹבִים בַּכְּשֵׁרִים וּבַפְּסוּלִים בְּפְנֵי בֵית דִּין וְשֶׁלֹּא בְפְנֵי בֵית דִּין וּמִפִּי עַצְמוֹ. וְחַיָּיבִין עַל זְדוֹנָהּ מַכּוֹת וְעַל שִׁגְגָתָהּ פָּטוּרִין. אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ הַמּוּשְׁבָּע מִפִּי אֲחֵרִים חַיָּיב. כֵּיצַד (אָמַר) לֹא אָכַלְתִּי הַיּוֹם וְלֹא הִינַּחְתִּי תְּפִילִּין הַיּוֹם. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן. חַיָּיב:

הלכה: שְׁבוּעַת שָׁוְא כול'. נֶפֶשׁ נֶפֶשׁ. מַה נֶּפֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בִּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת עָשָׂה אֶת הַמּוּשְׁבָּע כְּנִשְׁבָּע. אַף שֶׁנֶּאֱמַר בִּשְׁבוּעַת הַפִּיקָּדוֹן עָשָׂה הַמּוּשְׁבָּע כְּנִשְׁבָּע.

זֶה הַכְּלָל. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַעֲשֶׂה לוֹקֶה וְשֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה אֵינוֹ לוֹקֶה. חוּץ מִן הַמֵּימַר וְהַנִּשְׁבָּע וּמְקַלֵּל אֶת חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן מֵימַר. מֵימַר דִּיבּוּר וּמַעֲשֶׂה. נִשְׁבַּע לַשָּׁקֶר מְנַיִין. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. כִּי לֹא יְנַקֶּה יי. מְנַקִּין הֵן הַדַּיָּינִין. קִילֵּל אֶת חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם מְנַיִין. רֵישׁ לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם וגו'. נִשְׁבַּע לַשָּׁקֶר עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ מְנַיִין. מִינָּהּ. מִכְּיוָן שֶׁנִּשְׁבַּע לַשָּׁקֶר אֵין זֶה יָרֵא. קִילֵּל אֶת

חֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן מְנַיִין. מִכֵּיוָן שֶׁקִּילֵּל אֵין זֶה יָרֵא. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. נִשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר וְקִילֵּל לַחֲבֵירוֹ בַּשֵּׁם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן חַיָיב שְׁתַּיִם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ אֵינוֹ חַיָיב אֶלָּא אַחַת.

פרק ד

הלכה א

משנה: שְׁבוּעַת הָעֵדוּת נוֹהֶגֶת בָּאֲנָשִׁים וְלֹא בַנָּשִׁים בָּרְחוֹקִין וְלֹא בַקְּרוֹבִין בַּכְּשֵׁרִים וְלֹא בַפְּסוּלִין. וְאֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָרְאוּיִין לְהָעִיד בִּפְנֵי בֵית דִּין וְשֶׁלֹּא בִּפְנֵי בֵית דִּין מִפִּי עַצְמוֹ. וּמִפִּי אֲחֵרִים אֵין חַיָיבִין עַד שֶׁיִּכְפְּרוּ בוֹ בְּבֵית דִּין דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין מִפִּי עַצְמוֹ וּבֵין מִפִּי אֲחֵרִים אֵינָן חַיָיבִין עַד שֶׁיִּכְפְּרוּ בוֹ בְּבֵית דִּין: וְחַיָיבִין עַל זְדוֹן שְׁבוּעָה וְעַל שִׁגְגָתָהּ. וְעַל זְדוֹן הָעֵדוּת וְאֵינוֹ חַיָיב עַל שִׁגְגָתָהּ. וּמָה הוּא חַיָיב עַל זְדוֹנָהּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד:

הלכה: שְׁבוּעַת הָעֵדוּת כולי׳. שְׁעִירִים. מִיעוּט שְׁעִירִים שְׁנַיִם. מַה תַלְמוּד לוֹמַר שְׁנֵי. שֶׁיִּהוּ שָׁוִין.

כְּבָשִׂים. מִיעוּט כְּבָשִׂים שְׁנַיִם. אִם כֵּן מַה תַלְמוּד לוֹמַר שְׁנֵי. שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין.

צְפִּרִים. מִיעוּט צִפֳּרִים שְׁנַיִם. אִם כֵּן מַה תַלְמוּד לוֹמַר שְׁתֵּי. שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין.

חֲצוֹצְרוֹת. מִיעוּט חֲצוֹצְרוֹת שְׁתַּיִם. אִם כֵּן מַה תַלְמוּד לוֹמַר שְׁתֵּי. שֶׁיִּהוּ שְׁתֵּיהֶן שָׁוות.

הָתִיב רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְהָכְתִיב וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים. מִיעוּט אֲנָשִׁים שְׁנַיִם. וּמַה תַלְמוּד לוֹמַר שְׁנֵי. שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. וְהָכְתִיב לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם. הֲרֵי מְצִינוּ גֵּר דָּן עִם מִי שֶׁאֵינוֹ גֵּר. יָתוֹם דָּן עִם מִי שֶׁאֵינוֹ יָתוֹם. אַלְמָנָה עִם בְּעוּלַת בַּעַל. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר שְׁנֵי. מוּפְנֶה לְהַקִּישׁ וְלָדוּן הִימֶּינּוּ גְּזֵירָה שָׁוָה. נֶאֱמַר כָּאן שְׁנֵי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה. מַה לְהַלָּן אֲנָשִׁים וְלֹא נָשִׁים וְלֹא קְטַנִּים אַף כָּאן אֲנָשִׁים וְלֹא נָשִׁים וְלֹא קְטַנִּים. הֲרֵי לְמַדְנוּ שֶׁאֵין הָאִשָּׁה דָּנָה. מֵעַתָּה אֵין הָאִשָּׁה מֵעִידָה.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן רִבִּי הוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. נֶאֱמַר כָּאן שְׁנֵי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים. מַה לְהַלָּן עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אַף כָּאן עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר שְׁנֵי. שֶׁלֹּא יְהֵא אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב. אֶחָד מְדַבֵּר כָּל צוֹרְכוֹ וּלְאֶחָד אוֹמֵר לוֹ. קַצֵּר דְּבָרֶיךָ. כְּנֶגֶד אֶחָד מַאֲרִיךְ פָּנִים וּכְנֶגֶד אֶחָד מֵעִיז פָּנִים.

אָמַר רִבִּי יוּדָן. שְׁמַעְתִּי שֶׁאִם רָצָה הַדַּיָּין לְהוֹשִׁיב אֶת שְׁנֵיהֶן מוֹשִׁיב. הָאָסוּר שֶׁלֹּא יְהֵא זֶה עוֹמֵד וְזֶה יוֹשֵׁב. זֶה מְדַבֵּר כָּל צוֹרְכוֹ וְזֶה אוֹמֵר לוֹ. קַצֵּר דְּבָרֶיךָ. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. אוֹמְרִין לוֹ. לְבוֹשׁ כְּשֶׁלּוֹבֵשׁ. אוֹ הַלְבִּישֵׁהוּ כְּשֶׁאַתָּה לוֹבֵשׁ.

רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב הוּנָא. צְרִיכִין הָעֵדִים לִהְיוֹת עוֹמְדִין בְּשָׁעָה שֶׁמַּעִידִין. מַה טַעַם. וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. אַף הַנִּידּוֹנִין עוֹמְדִין בְּשָׁעָה שֶׁמְּקַבְּלִין עֲדוּתָן. מַה טַעַם. אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לְפָנַי יי.

כְּתִיב לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וגו׳. וְהָלֹא כְּבָר נֶאֱמַר אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָת. מַה תַלְמוּד לוֹמַר לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים. אֶלָּא שֶׁלֹּא יוּמְתוּ בָנִים בְּעֵדוּת אָבוֹת וְאָבוֹת בְּעֵידוּת בָּנִים. מִיכָּן שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים קְרוֹבִין שֶׁלַּנִּידּוֹנִין.

וּמְנַיִין שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים קְרוֹבִין זֶה לָזֶה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהוּזְמוּ לֹא מִפִּיהֶן נֶהֱרָגִין. וּמְנַיִין שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים קְרוֹבִים שֶׁלַּדַּיָּינִין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁאִם הוּזַם אֶחָד מֵהֶם אֵינוֹ נֶהֱרָג עַד שֶׁיּוּזַם חֲבֵירוֹ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצָא נֶהֱרָג עַל פִּיו.

וּמְנַיִין שֶׁלֹּא יְהוּ הַדַּיָּינִין קְרוֹבִין זֶה לָזֶה. אָמְרָה תוֹרָה. הֲרוֹג עַל פִּי עֵדִים. הֲרוֹג עַל פִּי דַיָּינִים. מָה הָעֵדִים אֵינָן קְרוֹבִין זֶה לָזֶה. אוּף הַדַּיָּינִין כֵּן.

אֵין לִי אֶלָּא אָבוֹת וּבָנִים. שְׁאָר קְרוֹבִין מְנַיִין. אָמַר רִבִּי זֵירָא. וּבָנִים. לְרַבּוֹת שְׁאָר קְרוֹבִין. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה.

כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמַּכֶּה וגו׳. שֶׁלֹּא תְהֵא הָעֵדָה קְרוֹבָה לֹא לַמַּכֶּה וְלֹא לַמּוּכֶּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן קְרוֹבִין לַנִּיכֶּה נִמְצָאוּ בֵית דִּין גּוֹאֲלֵי הַדָּם. מִיכָּן שֶׁלֹּא יְהוּ הַדַּיָּינִין קְרוֹבִין לַנִּידּוֹנִין. וּמְנַיִין שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים קְרוֹבִים לַנִּידּוֹנִין. אָמְרָה תוֹרָה. הֲרוֹג עַל פִּי עֵדִים. הֲרוֹג עַל פִּי מַטִּין. מַה הַדַּיָּינִין אֵינָן קְרוֹבִין לַנִּידּוֹנִין אַף הָעֵדִים כֵּן. מְנַיִין שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים קְרוֹבִין זֶה לָזֶה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהוּזְמוּ לֹא מִפִּיהֶן הֵן נֶהֱרָגִין. וּמְנַיִין שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים קְרוֹבִין לַדַּיָּינִין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהוּזַם אֶחָד מֵהֶן. כְּלוּם נֶהֱרָג עַד שֶׁיּוּזַם חֲבֵירוֹ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצָא נֶהֱרָג עַל פִּיו.

בַּכְּשֵׁרִין לֹא בִפְסוּלִין. מְנַיִין. אִם לֹא יַגִּיד וְנִשָּׂא עֲוֹונוֹ. אֶת שֶׁמַּגִּיד וַחֲבֵירוֹ מְשַׁלֵּם מָמוֹן. יָצָא פָּסוּל שֶׁמַּגִּיד וְאֵין חֲבֵירוֹ מְשַׁלֵּם מָמוֹן.

בִּפְנֵי בֵית דִּין. לְהוֹצִיא עֵד אֶחָד. בְּשֶׁאָמְרוּ לוֹ. הֲרֵי אַתְּ מְקוּבָּל עָלֵינוּ כִּשְׁנֵי עֵדִים. יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ. אֵת שֶׁכְּשֵׁר לְהָעִיד עֲדוּת תּוֹרָה. יָצָא אֶחָד שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לְהָעִיד.

שֶׁלֹּא בִפְנֵי בֵית דִּין. אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹונוֹ. מָקוֹם שֶׁמַּגִּיד וַחֲבֵירוֹ מְשַׁלֵּם מָמוֹן. יָצָא חוּץ לְבֵית דִּין אֲפִילּוּ מַגִּיד אֵין חֲבֵירוֹ מְשַׁלֵּם.

וּמְנַיִין לִשְׁנֵי עֵדִים. תַּלְמוּד לוֹמַר. וְהוּא עֵד. הֲרֵי כָאן שְׁנַיִם. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּאָמַר. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עֵד סְתָם הֲרֵי הוּא בִכְלָל שְׁנַיִם עַד שֶׁיּוֹדִיעֲךָ הַכָּתוּב אֶחָד. אַשְׁכַּח תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שְׁנֵי עֵדִים. אֶחָד מָהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. אֲיִפְשַׁר לוֹמַר.

אֶחָד רָאוּי לְצוֹרְפוֹ לְחַיְּבוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת עֵדוּת וְאַתְּ מְחַיְּבוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת עֵדוּת. וְאַתְּ מְחַיְּבוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי.

קָרוֹב מָהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. יֵיבָא כְהָדָא. דְּמַר רִבִּי בָּא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. שְׁבוּעָה שֶׁנִּתַּן פְּלוֹנִי לִפְלוֹנִי וְנִמְצָא שֶׁלֹּא נָתַן. מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לָבֹא אֵין בְּיָדוֹ לְשֶׁעָבַר. וּכְהָדָא. אֵיכָן שׁוֹרִי. אָמַר לוֹ. אֵינִי יוֹדֵעַ מָה אַתָּה סָח. רִבִּי פּוֹטֵר מִשּׁוּם שְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן וּמְחַיֵּיב מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מֵאַחַר שֶׁמְּצָוֶה לְהַפִּיסוֹ אֵינוֹ חַיָּיב מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּנִן אֵין מְצָוֶּה לְהַפִּיסוֹ. מְפַיְּיסוֹ עַל הָאֱמֶת וְאֵינוֹ מְפַיְּיסוֹ עַל הַשֶּׁקֶר.

תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וְנָשָׂא עָוֹונוֹ. קָרְבָּן. מִנַּיִן בֵּית דִּין. הֲגָדָה הֲגָדָה. מָה הֲגָדָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בֵּית דִּין אַף כָּאן בֵּית דִּין.

כְּהָדָא. אֵין מְקַבְּלִין הָעֵדִים אֶלָּא אִם רָאוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר. אֲפִילּוּ זֶה אַחַר זֶה. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב יִצְחָק שֶׁאָמַר בְּשֵׁם רַב. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵידֵי בְכוֹרָה וְעֵידֵי חֲזָקָה. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. אַף בְּעֵידֵי סֵימָנִין כֵּן. מֵהָדָא פְשִׁיטָא בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בְּגַבּוֹ. וְאֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת בְּגַבּוֹ. וְאֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי אַחַת בִּכְרֵיסוֹ. לֹא כְלוּם הִיא. כָּל שֶׁכֵּן גַּבּוֹ וְגַבּוֹ. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. רָאִינוּ שְׁעָרָה אַחַת בְּגַבּוֹ. וְאֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת בִּכְרֵיסוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בַּר רִבִּי שַׁמַּי. חַד אָמַר. פָּסוּל. וְחַד אָמַר. כָּשֵׁר. מָאן דְּאָמַר פָּסוּל. בְּמֵעִיד בַּחֲצִי סֵימָן. וּמָאן דְּאָמַר כָּשֵׁר. אֲנִי אוֹמֵר. שֶׁמָּא נִשְׁרָה. אֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בְּגַבּוֹ. וְאֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁנַיִם בִּכְרֵיסוֹ. רִבִּי בָּא אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל כָּשֵׁר. רִבִּי חַגַּיי אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוּדָן אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חַגַּיי. הָא רִבִּי יוּדָן סָבַר כְּוָותִי. אָמַר לֵיהּ. עַל דְּרַבֵּיהּ אֲנָא פְלִיג כָּל שֶׁכֵּן עָלַי. אָמַר רִבִּי מָנָא. יְאוּת אָמַר רִבִּי חַגַּיי. אִילּוּ שְׁטָר שֶׁמְּחוּתָם בְּאַרְבָּעָה חוֹתָמוֹת זֶה מַתִּיר עַל בְּ' וְזֶה מְעוֹרֵר עַל בְּ' וְקָרָא עָלָיו עֵרֶר. שֶׁמָּא כְלוּם הוּא. וְאֵין כָּל חֲתִימָה צְרִיכָה שְׁנֵי עֵדִים. וְכָא כָּל סֵימָן וְסֵימָן צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. רִבִּי חֲנִינָה שָׁמַע לָהּ מִשְּׁנֵי חֲזָקָה. אִילּוּ אֶחָד מֵעִידוֹ שֶׁאָכְלָהּ שָׁנָה אַחַת וּבְ' וְגַ'. וְאֶחָד מֵעִידוֹ שֶׁאָכְלָהּ ד' וְה'. שֶׁמָּא כְלוּם הוּא. וְאֵין כָּל חֲזָקָה צְרִיכָה שְׁנֵי עֵדִים. הָכָא כָּל סֵימָן וְסֵימָן צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים.

הלכה ב

משנה: שְׁבוּעַת הָעֵדוּת כֵּיצַד. אָמַר לָעֵדִים בּוֹאוּ וְהַעִידוּנִי. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךָ עֵדוּת אוֹ שֶׁאָמְרוּ לוֹ אֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךָ עֵדוּת. מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם וְאָמְרוּ אָמֵן חַיָּבִין. הִשְׁבִּיעַ עֲלֵיהֶם חֲמִשָּׁה פְּעָמִים חוּץ לְבֵית דִּין וּבָאוּ לְבֵית דִּין וְהוֹדוּ פְּטוּרִים. כָּפְרוּ חַיָּבִין

עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הִשְׁבִּיעַ עֲלֵיהֶן חֲמִשָּׁה פְעָמִים בִּפְנֵי בֵית דִּין וְכָפְרוּ אֵינָן חַיָּיבִין אֶלָּא אַחַת. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן מַה הַטַּעַם הוֹאִיל וְאֵינָם יְכוֹלִין לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת:

הלכה: שְׁבוּעַת הָעֵדוּת כֵּיצַד כול'. נֶפֶשׁ נֶפֶשׁ. מַה לְהַלָּן מִפִּי עַצְמוֹ אַף כָּאן מִפִּי עַצְמוֹ. מַה כָּאן מִפִּי אֲחֵרִים אַף לְהַלָּן מִפִּי אֲחֵרִים. רִבִּי מֵאִיר דָּרַשׁ גְּזֵירָה שָׁוָה הָאֱמוּרָה בָהּ. מַה מִּפִּי עַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן חוּץ לְבֵית דִּין אַף מִפִּי עַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן חוּץ לְבֵית דִּין. וְרַבָּנִן דָּרְשֵׁי גְּזֵירָה שָׁוָה הָאֱמוּרָה בָהּ. מַה מִּפִּי אֲחֵרִים שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּבֵית דִּין אַף מִפִּי אֲחֵרִים שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בְּבֵית דִּין.

רִבִּי יִרְמְיָה בָעֵי. קָרוֹב מִפִּי עַצְמוֹ בִּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הוֹאִיל וְלֹא לָמְדוּ מִפִּיו מִשְׁבוּעַת הָעֵדוּת אֶלָּא מִשְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן. מַה לְהַלָּן קָרוֹבִין חַיָּיבִין אַף כָּאן כֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קְרוֹבִין שֶׁכָּאן לְמֵידִין מִקְּרוֹבִין שֶׁלְּהַלָּן.

רִבִּי יוּדָן קַפּוֹדַקָּיָא בָעֵי. הִשְׁבִּיעַ עָלָיו חֲמִשָּׁה פְעָמִים מִפִּי עַצְמוֹ בְּבֵית דִּין שֶׁמָּא אֵינוֹ חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. מַה טַּעַם. מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת. וְכָאן הוֹאִיל וְיכוֹלִין לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת חַיָּיבִין בְּכָל אַחַת וְאַחַת.

רִבִּי יִרְמְיָה בָעֵי. הִשְׁבִּיעַ עָלָיו חֲמִשָּׁה פְעָמִים מִפִּיו וְחָזַר וְהִשְׁבִּיעוֹ חֲמִשָּׁה פְעָמִים מִפִּי אֲחֵרִים מָהוּ. מֵאַחַר דְּרִבִּי מֵאִיר עָבַד מִפִּיו כְּבֵית דִּין מָהוּ שֶׁיְּקַבְּעֵם לְקֻרְבָּן וּלְחַיְּבָם בְּרִאשׁוֹנָה בְּלֹא תְבִיעָה. יְיבָא כְהָדָא. מָה אַתְּ בָּא אַחֲרֵינוּ. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךָ עֲדוּת. יְהוּ חַיָּיבִין. תַּלְמוּד לוֹמַר. וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה. אֵת שֶׁשּׁוֹמֵעַ קוֹל חַיָּיב. יָצְאוּ אֵילּוּ שֶׁאֵין שׁוֹמְעִין קוֹל. מִפִּיו בְּקֻרְקָעוֹת מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב. מִפִּיו בִּקְנָסוֹת מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב. מִפִּיו מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב בְּקֻרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד.

רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. בְּשׁוֹגֵג בְּקֻרְבָּן בְּמֵזִיד בְּקֻרְבָּן. אֲבָל אָמַר. סָבוּר הָיִיתִי שֶׁאֵין שְׁבוּעָה זוֹ. מוּתָּר. תַּנֵּי חִזְקִיָּה. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה חֵט סְתָם אַתְּ תּוֹפֵשׂ הַזָּדוֹן כִּשְׁגָגָה עַד שֶׁיּוֹדִיעֲךָ הַכָּתוּב שֶׁהִיא שְׁגָגָה.

הלכה ג

משנה: כְּפָרוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַת שְׁנֵיהֶן חַיָּיבִין. בְּזֶה אַחַר זֶה הָרִאשׁוֹן חַיָּיב וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר. כָּפַר אֶחָד וְהוֹדָה אֶחָד הַכּוֹפֵר חַיָּיב. הָיוּ שְׁתֵּי כִתֵּי עֵדִים כָּפְרָה הָרִאשׁוֹנָה וְאַחַר כָּךְ כָּפְרָה הַשֵּׁנִייָה שְׁתֵּיהֶן חַיָּיבוֹת מִפְּנֵי שֶׁהָעֵדוּת יְכוֹלָה לְהִתְקַיֵּם בִּשְׁתֵּיהֶן:

הלכה: כְּפָרוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת כול'. הִפְרִישׁוּ קָרְבָּנָן וְאָמְרוּ. הֲרֵי אָנוּ הוֹלְכִין לִכְפּוֹר בְּבֵית דִּין. הָדָא הִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִייָה. קָרְבָּנוֹ לַיי עַל נִזְרוֹ. שֶׁיַּקְדִּים נִזְרוֹ לְקָרְבָּנוֹ וְלֹא שֶׁיְּקַדֵּם קָרְבָּנוֹ לְנִזְרוֹ. נִשְׁבְּעוּ חוּץ לְבֵית דִּין הִפְרִישׁוּ קָרְבָּנָן וְאָמְרוּ. הֲרֵי אָנוּ הוֹלְכִין לִכְפּוֹר בְּבֵית

דִּין. מָה אַתְּ עָבִיד לֵיהּ. כְּמִי שֶׁקִּדֵּם חֶטְאוֹ לְקָרְבָּנוֹ אוֹ מֵאַחַר שֶׁאֵין חַיָּיבִין אֶלָּא בְּבֵית דִּין כְּמִי שֶׁקִּדֵּם קָרְבָּנָם לַחֶטְאָם.

כֵּינִי מַתְנִיתָה. כָּפַר אֶחָד וְהוֹדָה אֶחָד הַכּוֹפֵר חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָה וְהוּא שֶׁיַּחֲזוֹר בּוֹ שֵׁינִי בְתוֹךְ כְּדֵי דִיבּוּר הָרִאשׁוֹן. שֶׁאִם יַחֲזוֹר בּוֹ רִאשׁוֹן מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. נַעֲשֶׂה שֵׁינִי רִאשׁוֹן. הָיוּ עֲשָׂרָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הָרִאשׁוֹן חַיָּיב וְכוּלָּן פְּטוּרִין. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הָאַחֲרוֹן פָּטוּר וְכוּלָּן חַיָּיבִין. מָאן דָּמַר. רִאשׁוֹן חַיָּיב וְכוּלָּן פְּטוּרִין. כְּמָאן דָּמַר. תִּתְקַיֵּים עֵדוּת בַּשְּׁאָר. מָאן דָּמַר. אַחֲרוֹן פָּטוּר וְכוּלָּן חַיָּיבִין. כְּמָאן דָּמַר. עֵדוּת שֶׁבַּטְלָה מִקְצָתָהּ בַּטְלָה כוּלָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן. הָיוּ שְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים. לֹא מַר אֶלָּא שְׁתַּיִם. הָא אַחַת עֵדוּת שֶׁבַּטְלָה מִקְצָתָהּ בַּטְלָה כוּלָּהּ.

הלכה ד

משנה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי שֶׁיֵּשׁ לִי בְיַד פְּלוֹנִי פִּיקָדוֹן וּתְשׁוּמֶת יָד וְגָזֵל וַאֲבֵדָה. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךָ עֵדוּת אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁיֵּשׁ לְךָ בְּיַד פְּלוֹנִי פִּיקָדוֹן וּתְשׁוּמֶת יָד וְגָזֵל וַאֲבֵדָה חַיָּיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי שֶׁיֵּשׁ לִי בְיַד פְּלוֹנִי פִּקָּדוֹן חִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךָ עֵדוּת אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא אֶחָת. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךָ עֵדוּת שֶׁיֵּשׁ לְךָ בְּיַד פְּלוֹנִי חִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין חַיָּיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת׃

הלכה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי כול׳. וּמְנַיִין שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְתְבִיעַת מָמוֹן. אָמַר רִבִּי לֵיעֶזֶר. נֶאֱמַר כָּאן אוֹיִים וְנֶאֱמַר אוֹיִים בְּפִקָּדוֹן. מָה אוֹיִים הָאֲמוּרִים בְּפִקָּדוֹן אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְתְבִיעַת מָמוֹן. אַף אוֹיִים הָאֲמוּרִין כָּאן אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְתְבִיעַת מָמוֹן. אוּיֵי רוֹצֵחַ יוֹכִיחוּ שֶׁאֵינָן מְדַבְּרִין בְּתְבִיעַת מָמוֹן. דְּנִין אוֹיִין שֶׁיֵּשׁ עִמָּהֶן שְׁבוּעָה מֵאוֹיִין שֶׁיֵּשׁ עִמָּהֶן שְׁבוּעָה. וְאַל יוֹכִיחוּ אוּיֵי רוֹצֵחַ שֶׁאֵין עִמָּהֶן שְׁבוּעָה. אוּיֵי סוֹטָה יוֹכִיחוּ. שֶׁיֵּשׁ עִמָּהֶן שְׁבוּעָה וְאֵינוֹ מְדַבֵּר בְּתְבִיעַת מָמוֹן. דְּנִין אוֹיִין שֶׁיֵּשׁ עִמָּהֶן שְׁבוּעָה וְאֵין עִמָּהֶן כֹּהֵן מֵאוֹיִין כְּמוֹת אֵילּוּ. וְאַל יוֹכִיחוּ אוּיֵי סוֹטָה שֶׁיֵּשׁ עִמָּהֶן אַף כֹּהֵן. אוּיֵי בִיטּוּי שְׁפָתַיִם יוֹכִיחוּ שֶׁאֵינָן מְדַבְּרִין בְּתְבִיעַת מָמוֹן. דְּנִין אוֹיִין שֶׁעָשָׂה בָהֶן זְדוֹן כִּשְׁגָגָה מֵאוֹיִין כְּמוֹתָן. וְאַל יוֹכִיחוּ אוּיֵי בִיטּוּי שְׂפָתַיִם שֶׁלֹּא עָשָׂה בָהֶן זְדוֹן כִּשְׁגָגָה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יֵשׁ מֵאֵלֶּה חַיָּיב וְיֵשׁ מֵאֵלֶּה פָּטוּר. דָּבָר מָמוֹן חַיָּיב וְשֶׁאֵינוֹ מָמוֹן פָּטוּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. חַיָּיב כָּאן וְחַיָּיב בְּפִקָּדוֹן. מַה פִּקָּדוֹן אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְתְבִיעַת מָמוֹן אַף כָּאן אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְתְבִיעַת מָמוֹן.

הלכה ה

משנה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי נֶזֶק תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה שֶׁאָנַס אִישׁ פְּלוֹנִי וּפִתָּה אֶת בִּתִּי וְשָׁהֲכַנִי בְנֵי וְשָׁחַבַל בִּי חֲבֵרִי וְשֶׁהִדְלִיק אֶת גְּדִישִׁי בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין׃

הלכה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כולי׳. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע וגו׳. לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּעֵדוּת שֶׁאֶיפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים בִּידִיעָה וְשֶׁלֹּא בִרְאִייָה. בִּרְאִייָה וְשֶׁלֹּא בִידִיעָה. בִּידִיעָה שֶׁלֹּא בִרְאִייָה בְּמָמוֹן הֵיךְ עֲבִידָא. תֵּן לִי מָאתַיִם זוּז שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי. וְלֹא הוֹדִיתָה לִי בִּפְנֵי פְלוֹנִי וּפְלוֹנִי. יֹאמְרוּ וַאֲנִי נוֹתֵן. זוֹ הִיא יְדִיעָה שֶׁאֵין עִמָּהּ רְאִייָה. אֲתוֹן וְאָמְרִין. אֵין דְּאוֹדֵי לֵיהּ וְאֵין דִּגְזָלֵיהּ לֵית אֲנָן יָדְעִין. וְאֵין דְּאוֹזְפֵיהּ לִי נָן יָדְעִין. בִּרְאִייָה בְלֹא יְדִיעָה בְּמָמוֹן הֵיךְ עֲבִידָה. תֵּן לִי מָאתַיִם זוּז שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי. וְלֹא מָנִיתִי לָךְ בְּמוֹשָׁב פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי. יֹאמְרוּ וַאֲנִי נוֹתֵן. זוֹ הִיא רְאִייָה שֶׁאֵין עִמָּהּ יְדִיעָה. אֲתוֹן וְאָמְרִין. אֵין מָנָה וְאֵין דִּגְזָלֵיהּ לִי נָן יָדְעִין. וְאֵין מִישְׁאַל לֵיהּ לִי נָן יָדְעִין. תֵּן לִי קָנָס בִּתִּי שֶׁהִיא בְיָדֶךָ. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא נִתְחַייְבִתִּי קָנָס מִיָּמַיי. וְהָעֵדִים מֵעִידִין שֶׁנִּתְחַייֶב קָנָס. וְלִי נָן יָדְעִין אֵין קָנָס בְּרַתֵּיהּ אֵין קָנָס אִיתָא אוֹחֲרִי. אָנַסְתָּהּ וּפִיתִיתָהּ אֶת בִּתִּי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא אָנַסְתִּי וּפִיתִיתִי אִשָּׁה מִיָּמַיי. וְעֵדִים מֵעִידִין שֶׁאָנַס אִשָּׁה. וְלִי נָן יָדְעִין אֵין בְּרַתֵּיהּ הֲוָה אֵין אִיתָא חוֹרִי. הָרַגְתָּ שׁוֹרִי קִיצַצְתָּה נְטִיעוֹתַיי. וְהוּא אוֹמֵר. אֵינִי יוֹדֵעַ. חַייָב. אַתָּה אָמַרְתָּ לִי לַהֲרוֹג וְלַקּוֹץ. הוֹלְכִין אַחַר רוֹב נְטִיעוֹת. מָה הוּא. הוֹלְכִין אַחַר רוֹב נְטִיעוֹת. אָמַר רִבִּי חַגַּיי אֵין הֲוָה תוֹרֵיהּ נַגָּחָן הוּא מַר לֵיהּ. אִם הָיוּ נְטִיעוֹתָיו בְּטֵילוֹת הוּא מַר לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אֵין אוֹמֵר בְּמָמוֹן. מֵאַחַר דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אַתָּה אָמַרְתָּ לִי לַהֲרוֹג וְלַקּוֹץ. אַף עַל גַּו דּוּ אֲמַר לֵיהּ. לֹא הָרַגְתִּי וְלֹא קִצַצְתִּי. פְּטוּר.

הלכה ו

משנה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי שֶׁאֲנִי כֹּהֵן שֶׁאֲנִי לֵוִי שֶׁאֵינִי בֶּן גְּרוּשָׁה שֶׁאֵינִי בֶּן חֲלוּצָה שֶׁאִישׁ פְּלוֹנִי כֹּהֵן שֶׁאִישׁ פְּלוֹנִי לֵוִי שֶׁאֵינוֹ בֶּן גְּרוּשָׁה שֶׁאֵינוֹ בֶּן חֲלוּצָה שֶׁאָנַס אִישׁ פְּלוֹנִי וּפִתָּה אֶת בִּתּוֹ וְשָׁחַבַל בִּי בְנִי וְשָׁחַבַל בִּי חֲבֵרִי וְשֶׁהִדְלִיק גְּדִישִׁי בַּשַּׁבָּת הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִין׃

הלכה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כולי׳. מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כולי׳. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא לְגֵזֵירָה שָׁוָה. מַה נֶּפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן תְּבִיעַת מָמוֹן וְיֵשׁ לוֹ. אַף נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן כָּאן תְּבִיעַת מָמוֹן וְיֵשׁ לוֹ.

מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם וכול׳. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר. אֵין מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי מֵאִיר דְּאָמַר. לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. מִכָּל מָקוֹם לֹא הִפְסִידוֹ מָמוֹן. כֵּיוָן דְּלָא הֲוָה בָּעֵי מִיתַּן לֵיהּ וְלָא יָהַב לֵיהּ כְּמִי שֶׁהִפְסִידוֹ מָמוֹן.

הלכה ז

משנה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי שֶׁאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי לִיתֶּן לִי מָאתַיִם זוּז וְלֹא נָתַן לִי הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל שְׁבוּעַת מָמוֹן כַּפְּקָדוֹן: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּשֶׁתִּדְעוּן לִי עֵדוּת שֶׁתָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִים מִפְּנֵי שֶׁקְּדָמָה שְׁבוּעָה לָעֵדוּת: עָמַד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאָמַר מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם שֶׁאִם אַתֶּם יוֹדְעִים לִי עֵדוּת שֶׁתָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִין:

הלכה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כול׳. רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לִיתֵּן מַתָּנָה לַחֲבֵירוֹ וּבִיקֵּשׁ לַחֲזוֹר בּוֹ חוֹזֵר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. וְאָהֲנִן הֵין לֹא בְצֶדֶק הוּא. וְהֵין צֶדֶק אָמַר. בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הֵין שֶׁלְּצֶדֶק הָוָה. לָמָּה. מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בָּהֶן אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין לָהֶן. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. מִשְׁכֵּן שְׁנַיִם שְׁנַיִם. אֵין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בָּהֶן. יוֹדֵעַ בָּהֶן. הֲוֵי לֵית טַעֲמָא דְלָא מִשּׁוּם שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין לָהֶן.

הלכה ח

משנה: אָמַר לִשְׁנַיִם מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִישׁ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי שֶׁאִם אַתֶּם יוֹדְעִין לִי עֵדוּת שֶׁתָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי וְהֵם שֶׁיּוֹדְעִין לוֹ עֵדוּת עַד מִפִּי עֵד אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִין:

הלכה: אָמַר לִשְׁנַיִם מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כול׳. רִבִּי מָנָא שָׁמַע מִדְּבַתְרֵיהּ אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל. הָא לֹא הָיָה אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל חַיָּבִין. וְיוֹדֵעַ הוּא בְהוֹן. הֲוֵי לֵית טַעֲמָא אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין לָהֶן. רִבִּי יוֹסֵי שָׁמַע לָהּ מִקַּדְמִיתָא. מִפְּנֵי שֶׁקְּדָמָה שְׁבוּעָה לָעֵדוּת. הָא לֹא קָדְמָה שְׁבוּעָה לָעֵדוּת חַיָּבִין. וְיוֹדֵעַ הוּא בְהוֹן. הֲוֵי לֵית טַעֲמָא אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין לָהֶן.

הלכה ט

משנה: שִׁילַּח בְּיַד עַבְדּוֹ אוֹ שֶׁאָמַר לָהֶן הַנִּתְבָּע מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם שֶׁאִם אַתֶּם יוֹדְעִין לוֹ עֵדוּת שֶׁתָּבוֹאוּ וּתְעִידוּהוּ הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרִין עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ מִפִּי הַתּוֹבֵעַ:

הלכה: שִׁילַּח בְּיַד עַבְדּוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. מַה תַלְמוּד לוֹמַר אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹונוֹ. לֹא. מִפִּי הַתּוֹבֵעַ. מַתְנִיתִין צְרִיכָה לְמַה דְּאָמַר רִבִּי לְעָזָר וּמַה דָּמַר רִבִּי לְעָזָר צְרִיכָה

לְמַתְנִיתִין. אִילּוּ תַנִּינָן וְלֹא תַנָּא רִבִּי לָעְזָר הֲוִינָן אָמְרִין. יִשְׁמְעוּ מִפִּי הַתּוֹבֵעַ וְלֹא נִשְׁבְּעוּ לַנִּתְבָּע חַיָּבִין. הֲוֵי צוֹרְכָה לְמָה דָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִילּוּ תַנָּא רִבִּי לָעְזָר וְלֹא תַנִּינָן הֲוִינָן מָרִין. יִשְׁמְעוּ מִפִּי הַנִּתְבָּע וְלֹא נִשְׁבְּעוּ לַתּוֹבֵעַ חַיָּבִין. הֲוֵי צוֹרְכָה לְמַתְנִיתִין וּצְרִיכָה לְמָה דָמַר רִבִּי לָעְזָר עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ מִפִּי הַתּוֹבֵעַ וְיִשְׁבְּעוּ לַתּוֹבֵעַ.

הלכה י

משנה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם מְצַוֶּה אֲנִי עֲלֵיכֶם אוֹסֶרְכֶם אֲנִי הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין. בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. באל"ף דל"ת ביו"ד ה"א בְּשַׁדַּי בִּצְבָאוֹת בְּחַנּוּן וְרַחוּם בְּאֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וּבְכָל הַכִּנּוּיִין הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין. הַמְקַלֵּל בְּכוּלָּן חַיָּיב דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. הַמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ בְּכוּלָּן חַיָּיב דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. הַמְקַלֵּל עַצְמוֹ וַחֲבֵירוֹ בְּכוּלָּן עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. יַכְּכָה אֱלֹהִים וְכֵן יַכְּכָה אֱלֹהִים זוֹ הִיא אָלָה הַכְּתוּבָה בַּתּוֹרָה. וִיבָרֶכְךָ וְיֵיטִיב לְךָ רִבִּי מֵאִיר מְחַיֵּיב וְרִבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר:

הלכה: מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם כולי עַד סוֹפָהּ. מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם סְתָם. חַיָּבִין. אוֹסֶרְכֶם אֲנִי כּוֹבֶלְכֶם אֲנִי. חַיָּבִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי כְּמַתְנִיתִין. וְאִית דָּמְרִין רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתִין. רִבִּי מֵאִיר מְחַיֵּיב וְרִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר. רִבִּי מֵאִיר כְּדַעְתֵּיהּ וְרִבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. קִילְלָם בְּכִנּוּי רַבִּי מֵאִיר מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין.

הַמְקַלֵּל עַצְמוֹ וַחֲבֵירוֹ בְּכוּלָּן עוֹבֵר בְּלֹא. מָהוּ לְקִילּוֹת. חֲבֵרַייָא אָמְרֵי. אֵין לוֹקֶה. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי. לָמָּה. שֶׁהוּא לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה. וַהֲרֵי הַמַּמִּיר וְהַנִּשְׁבָּע לְשֶׁקֶר לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה הוּא.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי מֵאִיר הִיא דְאָמַר. מִמַּשְׁמַע לָאו אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵין. אַל יַכְּכָה אִם תָּבוֹא וּתְעִידֵינִי. הָא אִם לֹא תָבוֹא וּתְעִידֵינִי יַכְּכָה. אֵין לִי אֶלָּא אָלָה שֶׁיֵּשׁ עִמָּהּ שְׁבוּעָה. מְנַיִין שֶׁאֵין עִמָּהּ שְׁבוּעָה כְּשֶׁיֵּשׁ עִמָּהּ שְׁבוּעָה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְשָׁמְעָה אָלָה וְשָׁמְעָה קוֹל. לַעֲשׂוֹת שֶׁאֵין עִמָּהּ אָלָה כְּשֶׁיֵּשׁ עִמָּהּ אָלָה. הָא אָלָה בְלֹא שְׁבוּעָה לֹא. רִבִּי יָסָי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא שַׁנְיָיא. הִיא אָלָה בְלֹא שְׁבוּעָה הִיא כִּשְׁבוּעָה בְלֹא אָלָה.

פרק ה

הלכה א

משנה: שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן נוֹהֶגֶת בָּאֲנָשִׁים וּבַנָּשִׁים וּבָרְחוֹקִים וּבַקְּרוֹבִים בַּכְּשֵׁירִים וּבַפְּסוּלִים בִּפְנֵי בֵית דִּין וְשֶׁלֹּא בִּפְנֵי בֵית דִּין מִפִּי עַצְמוֹ. וּמִפִּי אֲחֵר אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיְּכַפֵּר בּוֹ בְּבֵית דִּין דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין מִפִּי עַצְמוֹ בֵּין מִפִּי אֲחֵרִים כֵּיוָן שֶׁכָּפַר

בּוֹ חַיָיב. וְחַיָיב עַל זְדוֹן שְׁבוּעָה וְעַל שִׁגְגָתָהּ עִם זְדוֹן הַפִּיקָדוֹן וְאֵינוֹ חַיָיב עַל שִׁגְגָתוֹ. וּמָה חַיָיב עַל זְדוֹנָהּ אָשָׁם בְּכֶסֶף שְׁקָלִים׃

הלכה: שְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן כול'. תַּנֵּי. מִפְּנֵי עַצְמוֹ בִּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת מָהוּ לִהְיוֹת כְּאָלָה. מִפְּנֵי עַצְמוֹ בִּשְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן מָהוּ לִהְיוֹת כְּאָלָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִכְּיוָן דִּכְתִיב נֶפֶשׁ נֶפֶשׁ כְּמַה שְׁכּוּלְהוֹן כָּאן וְכוּלְהוֹן כָּאן. אָמַר רִבִּי מָנָא. אָלָה בְּבֵית דִּין מַחֲלוֹקֶת רִבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים. וְכֹחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ. לְכְשֶׁיָּצָא וְוִידּוּי בִּשְׁבוּעָה. פָּרַט לִמְכַחֵשׁ בְּאֶחָד הַשּׁוּתָפִין. פָּרַט לִמְכַחֵשׁ בְּעֵדִים וּבִשְׁטָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא אָמְרָה. שְׁנַיִם שֶׁלָּווּ מֵאֶחָד אַף עַל גַּב דְּלָא כָתְבִין. אַחֲרָאִין וְעָרְבָאִין זֶה לָזֶה. אַחֲרָאִין וְעָרְבָאִין זֶה לָזֶה. וְלָא עָבְדִין כֵּן. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ כְּאֶחָד וּבִיקֵּשׁ הָאֶחָד לִיטּוֹל שֶׁלּוֹ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. וְיֵעָשֶׂה כְּכוֹפֵר בְּחֶלְקוֹ וִיהֵא חַיָיב. אֶחָד שֶׁהִפְקִיד לִשְׁנַיִם. כָּפַר בּוֹ זֶה חַיָיב. כָּפַר בּוֹ זֶה חַיָיב. הִפְקִיד לָהֶם שָׁוֶה פְּרוּטָה. לֹא נִמְצָא מֵבִיא קֶרְבָּן עַל חֲצִי פְרוּטָה. וּמָה כָא. אִילּוּ נִשְׁבַּע וְנִשְׁבַּע וְנִשְׁבַּע שְׁמָא אֵין מֵבִיא קֶרְבָּן עַל חֲצִי פְרוּטָה. תַּמָּן כָּל שְׁבוּעָה חָלָה עַל שָׁוֶה פְרוּטָה. הָכָא אֵין שְׁבוּעָה חָלָה עַל שָׁוֶה פְרוּטָה. רִבִּי לָא וְרִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. לֵית כָּאן עֵדִים. כְּמִי שֶׁיָּצָא וְיִדּוּי בִּשְׁבוּעָה. לְמָה. מִשּׁוּם שֶׁמְּצוּיִין לְמוּת. וּשְׁטָר אֵינוֹ מָצוּי לְאַבֵּד. הֲוֵי לֵית טַעֲמָא אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁמְּצוּיִין לְשַׁכֵּחַ עֵדוּתָן. תַּמָּן תַּנִּינָן. אֵיכָן שׁוֹרִי. אָמַר לוֹ. אָבַד. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. וְעֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁאָכָלוֹ. מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן. הוֹדָה מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. מַתְנִיתִין בְּשֶׁאֵין יוֹדֵעַ בָּעֵדִים. אֲתָא מֵימַר לָךְ וַאֲפִילּוּ יוֹדֵעַ בָּעֵידָיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וּמַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן. הָיוּ שְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים. כְּפָרָה רִאשׁוֹנָה וְאַחַר כָּךְ כָּפְרָה שְׁנִייָה. שְׁתֵּיהֶן חַיָיבוֹת. נִיחָא רִאשׁוֹנָה מִתְחַייֶבֶת. שְׁנִייָה לְמָה. לָאו מִשּׁוּם שֶׁמְּצוּיִין לְשַׁכֵּחַ עֵדוּתָן.

וְכֹחֵשׁ בָּהּ. וְלֹא בוֹ. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר. שָׁלֹשׁ אֲבִידוֹת הֵן. בְּיוֹדֵעַ בָּהּ וּבְמוֹצְאֶיהָ. בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאֶיהָ. לֹא בָהּ וְלֹא בְּמוֹצְאֶיהָ. רִבִּי חוֹנְיָה בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. כּוּלְהוֹן לִפְטוֹר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. לֵית כֵּן. רִבִּי יוֹסֵי בָעֵי. וְיֵהֵא כֵּן הַפְּטוֹר. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֵית כֵּן מִשָּׁלֹשׁ אֲבִידוֹת. בְּיוֹדֵעַ בָּהּ וּבְמוֹצְאֶיהָ. בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאֶיהָ. לֹא בָהּ וְלֹא בְּמוֹצְאֶיהָ. וּבְמוֹצְאֶיהָ נָן קַייֶמִין. אֶלָּא שֶׁמְּכַחֵשׁ בָּהּ וּבְמוֹצְאֶיהָ. בְּמוֹצְאֶיהָ וְלֹא בָהּ. בָּהּ וְלֹא בְּמוֹצְאֶיהָ. כֵּינִי מַתְנִיתָה. בָּהּ וּבְמוֹצְאֶיהָ.

הלכה ב

משנה: שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן כֵּיצַד. אָמַר לוֹ תֶּן לִי הַפִּיקָדוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיָדֶךָ שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לְךָ בְּיָדִי אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ אֵין לְךָ בְּיָדִי מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן הֲרֵי זֶה חַיָיב. הִשְׁבִּיעַ עָלָיו חֲמִשָּׁה פְּעָמִים בֵּין בְּפָנֵי בֵית דִּין וּבֵין שֶׁלֹּא בְּפָנֵי בֵית דִּין וְכָפַר חַיָיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אָמַר רִבִּי שְׁמְעוֹן מַה טַּעַם מִפְּנֵי שֶׁהָיָה יָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת׃

הלכה: שְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן כֵּיצַד כול'. נֶפֶשׁ נֶפֶשׁ. מַה כָּאן מִפְּי עַצְמוֹ אַף לְהַלָּן מִפְּי עַצְמוֹ. מַה לְהַלָּן מִפְּי אֲחֵרִים אַף כָּאן מִפְּי אֲחֵרִים. רִבִּי מֵאִיר דָּרַשׁ גְּזֵירָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּאתָה. מַה מִּפְּי עַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן חוּץ לְבֵית דִּין אַף מִפְּי עַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן חוּץ לְבֵית דִּין. וְרַבָּנִן דָּרְשֵׁי גְּזֵירָה שָׁוָה כְּאָמוּר בָּהּ. מַה מִּפְּי אֲחֵרִים שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּבֵית דִּין אַף מִפְּי אֲחֵרִים שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בְּבֵית דִּין.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. קָרוֹב מִפְּי אֲחֵרִים בִּשְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן מָהוּ שֶׁיְּהֵא פָּטוּר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הוֹאִיל וְלֹא לָמְדוּ מִפְּי אֲחֵרִים בִּשְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן אֶלָּא מִשְּׁבוּעַת הָעֵדוּת. מַה לְהַלָּן קְרוֹבִין פְּטוּרִין אַף כָּאן קְרוֹבִין פְּטוּרִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קְרוֹבִין שֶׁכָּאן לְמֵידִין מֵרְחוֹקִין שֶׁלְּהַלָּן.

רִבִּי יוּדָן קַפּוֹדַקָיָא בָּעֵי. הִשְׁבִּיעַ עָלָיו חֲמִשָּׁה פְּעָמִים מִפְּי אֲחֵרִים חוּץ לְבֵית דִּין כְּלוֹם הוּא חַיָּיב עַל כּוּלָּן אֶלָּא אַחַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. מַה טַּעַם. מִפְּנֵי שֶׁיְּכוֹלִין לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת. וְכָאן הוֹאִיל וְאֵין יְכוֹלִין לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא אַחַת.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. הִשְׁבִּיעַ עָלָיו חֲמִשָּׁה פְּעָמִים מֵאַחַר דְּרִבִּי מֵאִיר עָבִיד מִפְּי עַצְמוֹ בְּבֵית דִּין מָהוּ שֶׁיְּקַבְּעֶנּוּ לְקָרְבָּן וּלְחַיְּבוֹ עַל הָרִאשׁוֹנָה בְּלֹא תְבִיעָה. יֵיבָא כְהָדָא. מָה אַתְּ בָּא אַחֲרֵינוּ. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְךְ עֵדוּת. מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וּמֵבִיא אָשָׁם בִּשְׁתֵּי סְלָעִים. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת.

מִפְּי אֲחֵרִים בְּקַרְקָעוֹת מָהוּ שֶׁיְּהֵא פָּטוּר. מִפְּי אֲחֵרִים מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב אָשָׁם בְּכֶסֶף שְׁקָלִים.

הלכה ג

משנה: הָיוּ חֲמִשָּׁה תוֹבְעִין אוֹתוֹ אָמְרוּ לוֹ תֵּן לָנוּ פִּיקָדוֹן שֶׁיֶּשׁ לָנוּ בְּיָדֶךָ. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לָכֶם בְּיָדִי אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לְךָ בְּיָדִי וְלֹא לְךָ וְלֹא לְךָ חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר עַד שֶׁיֹּאמַר שְׁבוּעָה בָאַחֲרוֹנָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁיֹּאמַר שְׁבוּעָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

הלכה: הָיוּ חֲמִשָּׁה תוֹבְעִין אוֹתוֹ כול'. יָכוֹל אַף בִּשְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן לֹא עָשָׂה הַמּוּשְׁבָּע כְּנִשְׁבָּע. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֵית כָּאן. אֶלָּא אַף בִּשְׁבוּעַת הַפִּיקָדוֹן נַעֲשֶׂה הַמּוּשְׁבָּע כְּנִשְׁבָּע. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי לָעְזָר וְהוּא שֶׁהִזְכִּיר שְׁבוּעָה תְּחִילָּה וְסוֹף. דִּבְרֵי חֲכָמִים הִזְכִּיר שְׁבוּעָה תְּחִילָּה וְלֹא הִזְכִּיר בַּסּוֹף. אוֹ הִזְכִּיר בַּסּוֹף וְלֹא הִזְכִּיר תְּחִילָּה עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן מֵבִיא קָרְבָּן עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר מֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד. הִזְכִּיר שְׁבוּעָה תְּחִילָּה וְסוֹף עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן מְבִיא שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר

מֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל. הִזְכִּיר שְׁבוּעָה בַּתְּחִילָּה וְלֹא הִזְכִּיר בַּסּוֹף מָהוּ שֶׁתְּחוּל שְׁבוּעָה עַל הָאֲמָצָעִיִּים. אִיתָא חֲמִי. אִילּוּ הִזְכִּיר שְׁבוּעָה תְּחִילָּה וְסוֹף שֶׁמָּא הִזְכִּיר בָּאֶמְצָעִיִּים. וַתָּמַר חָלָה וְהָכֵן חָלָה.

רִבִּי יוּדָן קַפּוֹדָקָיָא בָּעֵי. שְׁבוּעָה חִיטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין אֵין לְךָ בְיָדִי מָהוּ. כְּמִי שֶׁהִזְכִּיר שְׁבוּעָה תְּחִילָּה וְסוֹף. מֵאַחַר שֶׁעַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה שְׁבוּעָה מִתְקַיֶּמֶת אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. אֵין לְךָ בְיָדִי חִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין שְׁבוּעָה. כְּמִי שֶׁהִזְכִּיר שְׁבוּעָה תְּחִילָּה וְסוֹף. מֵאַחַר שֶׁעַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה שְׁבוּעָה מִתְקַיֶּמֶת אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. אֵין בִּשְׁבוּעַת בִּיטּוּי כֵּן. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל. שֶׁלֹּא אוֹכַל שְׁבוּעָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן מֵבִיא קָרְבָּן עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר מֵבִיא אֶחָד עַל הַכֹּל. אוּף רִבִּי לְעָזָר מוֹדֶה. שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְמִזְרָז עַצְמוֹ מִן הָאֵיסּוּרִין. לֹא אַתְיָא דְלָא אָמַר הוּא לְשֶׁעָבַר. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אָכַלְתִּי. שֶׁלֹּא אָכַלְתִּי שְׁבוּעָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִן מֵבִיא שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר מֵבִיא אֶחָד בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.

רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. אָמַר. שְׁבוּעָה חִיטִּין וְחִיטִּין אֵין לְךָ בְיָדִי. מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. לֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי וְלֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִקּוֹמוֹת הַרְבֵּה עָשׂוּ אוֹתָן כְּמִינִין הַרְבֵּה. אִילּוּ מַר. לֹא מֵאוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְלֹא מֵאוֹתוֹ הַמָּקוֹם. יֵאוּת.

רִבִּי חַגַּיי בָּעֵי. עֶשֶׂר שְׁבוּעוֹת אֵין לְךָ בְיָדִי. מָהוּ.

רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. שְׁבוּעָה שְׁבוּעָה אֵין לְךָ בְיָדִי. מָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כְּכָר זוֹ. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוּכְלֶינָּה. וַאֲכָלָהּ. חַיָּיב אַחַת. מִפְּנֵי שֶׁהִזְכִּיר זוֹ. הָא לֹא הִזְכִּיר זוֹ חַיָּיב בְּכָל אַחַת וְאַחַת. אַף בִּשְׁבוּעַת בִּיטּוּי כֵּן. שְׁבוּעָה שֶׁאוֹכַל נְבֵילָה וּפֶת חִיטִּין וּפַת שְׂעוֹרִין וּפַת כּוּסְמִין. מֵאַחַר שֶׁפָּטוֹר עַל הַנְּבֵילָה פָּטוּר עַל הַשְּׁאָר.

הלכה ד

משנה: תֶּן לִי פִּיקָדוֹן וּתְשׁוּמֶת יָד גָּזַל וַאֲבֵדָה שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לְךָ בְיָדִי אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אֶחָת. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לְךָ בְיָדִי פִּיקָדוֹן וּתְשׁוּמֶת יָד וְגָזַל וַאֲבֵדָה חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. תֶּן לִי חִיטִּים וּשְׂעוֹרִים וְכוּסְמִין שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לְךָ בְיָדִי אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שֶׁאֵין לְךָ בְיָדִי חִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֲפִילּוּ אָמַר חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְכוּסֶּמֶת חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

הלכה: תֶּן לִי פִּיקָדוֹן וּתְשׁוּמֶת יָד כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן נִמְצָא שֶׁאֵין בְּיָדוֹ חִטִּים פָּטוּר בִּשְׂאָר. אָמַר רִבִּי בָּא. אַף רִבִּי יָסָא מוֹדֶה בָהּ. נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ חִיטִּין מָהוּ שֶׁתְּחוּל שְׁבוּעָה בִּשְׂאָר הַמִּינִין. חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי. לָא חָלָה. רִבִּי זֵירָא אָמַר. חָלָה. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. מַתְנִיתָה מְסָיְיעָה לְמָה דְּאָמְרֵי חֲבֵרַיָּיא. אִשָּׁה שֶׁאָמְרָה. הֲרֵינִי

נְזִירָה. וְשָׁמְעָה חֲבֵירָתָהּ וְאָמְרָה. וַאֲנִי. וְשָׁמַע בַּעַל הָרִאשׁוֹנָה וְהֵיפֵר לָהּ. הָרִאשׁוּנָה מוּתֶּרֶת וְהַשְּׁנִיָּיה אֲסוּרָה. אִם אָמְרָה. לֹא נִתְכַּוַּונְתִּי לִהְיוֹת אֶלָּא כְמוֹתָהּ. שְׁתֵּיהֶן מוּתָּרוֹת. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרָה. לֹא נִתְכַּוַּונְתִּי אֶלָּא לִהְיוֹת כְּמוֹתָהּ וּכְיוֹצֵא בָהּ. הָא אִם לֹא אָמְרָה. לִהְיוֹת כְּמוֹתָהּ וּכְיוֹצֵא בָהּ. הָרִאשׁוּנָה מוּתֶּרֶת וְהַשְּׁנִיָּיה אֲסוּרָה. מָה אִם תַּמָּן שֶׁאֵין שָׁם עִיקַּר שְׁבוּעָה אַתְּ מַר חִלָּה. כָּאן שֶׁיֵּשׁ עִיקַּר שְׁבוּעָה לֹא כָל שֶׁכֵּן שֶׁתְּחוּל. וּמַאי דָּא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן נִמְצָא שֶׁאֵין בְּיָדוֹ חִטִּין פָּטוּר בִּשְׂאָר. בְּמַתְפִּיס בָּאוֹמֵר. שְׁעוֹרִין יְהוּ כְחִיטִּין. כּוּסְמִין יְהוּ כְחִיטִּין.

פְּשִׁיטָא דָּא מִילְּתָא. לֹא הֵיפֵר לָהּ בַּעַל הָרִאשׁוֹנָה וְעָמְדָה בְנִדְרָהּ לוֹקָה. שְׁנִיָּיה מָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מֵאַחַר שֶׁזּוֹ לוֹקָה זוֹ לוֹקָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וּתְנֵיי בֵּית דִּין הוּא. וְתֵיעָשֶׂה שְׁנִיָּיה כְּאוֹמֶרֶת. הֲרֵינִי נְזִירָה לִ' יוֹם. רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּדַעְתֵּיהּ דְּאָמַר. בְּמִגְבָּה הַדָּבָר תָּלוּי.

תֶּן לִי חִיטִּין וּשְׁעוֹרִין כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָן נִכְלָלִין בְּקֶרְבָּן אֶחָד וְנִפְרָטִין בְּג' קָרְבָּנוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא. פְּרוֹטָה חִיטִּין וּפְרוֹטָה שְׁעוֹרִין וּפְרוֹטָה כּוּסְמִין נִכְלָלִין בְּקָרְבָּן אֶחָד נִפְרָטִין לְג' קָרְבָּנוֹת. פְּרוֹטָה שְׁלִישׁ חִיטִּין פְּרוֹטָה שְׁלִישׁ שְׁעוֹרִין פְּרוֹטָה שְׁלִישׁ כּוּסְמִין מָהוּ שֶׁיְּצָטָרְפוּ כוּלָּן. אִיתָא חֲמִי. אִילּוּ הָיוּ בְיָדוֹ כַּמָּה מִינִין בְּפְרוֹטָה אֲפִילּוּ כֵן נִכְלָלִין וְנִפְרָטִין. לַיי דָּא מִילְּה. לְחַיְּבוֹ בְּקָרְבָּן. הָיוּ בְיָדוֹ ד' מִינִין. ב' מִינִין בְּפְרוֹטָה ב' מִינִין בְּב' פְּרוּטוֹת. אֲפִילּוּ כֵן נִכְלָלִין וְנִפְרָטִין. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְשׁוֹאֵל אֲנִי בְּשָׁלוֹם פְּלוֹנִי. לֹא חָתַם אֶלָּא בְּשֹׁאֵילַת שָׁלוֹם. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. שׁוֹאֵל אֲנִי בְּשָׁלוֹם פְּלוֹנִי. חֲזָקָה לַכֹּל חָתַם. אִי זֶהוּ כְלָל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אִישׁ פְּלוֹנִי מְגָרֵשׁ פְּלֹנִית וּפְלוֹנִי פְּלֹנִית. אִי זֶהוּ כְלָל. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אָנוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי מְגָרְשִׁין נָשֵׁינוּ מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי. אָמַר רִבִּי זֵירָא. מוֹדֶה רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאִם הִזְכִּיר גֵּירוּשִׁין לְכָל אַחַת וְאַחַת שֶׁצָּרִיךְ לִיתֵּן טֶפּוֹס וְעֵדִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. חֲיִילֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן מַהְדָּא. שֶׁאֵינִי נָהֳנָה לָזֶה לָזֶה קָרְבָּן לָזֶה קָרְבָּן. צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָה מְסַיְּעָה לְרִבִּי יוֹחָנָן. הָיָה כּוֹתֵב טֶפּוֹס לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְעֵדִים לְמַטָּה. אֶת שֶׁהָעֵדִים נִיקְרִין עִמּוֹ כָּשֵׁר.

שְׁמוּאֵל אָמַר. פְּרָט רִבִּי מֵאִיר כְּלָל לְרִבִּי יְהוּדָה. פְּרָט רִבִּי יְהוּדָה כְּלָל לְרִבִּי מֵאִיר. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זֵירָא. מֵילֵיהוֹן דְּרַבָּנָן אָמְרִין שֶׁאֵין פְּרָטוֹ שֶׁלְּרִבִּי מֵאִיר כְּלָלוֹ שֶׁלְּרִבִּי יְהוּדָה. דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְשׁוֹאֵל אֲנִי בְּשָׁלוֹם פְּלוֹנִי. חֲזָקָה לַכֹּל חָתַם. שׁוֹאֵל אֲנִי בְּשָׁלוֹם פְּלוֹנִי. לֹא חָתַם אֶלָּא בְּשֹׁאֵילַת שָׁלוֹם. אִם אוֹמֵר אַתְּ. פְּרָט רִבִּי מֵאִיר כְּלָל לְרִבִּי יְהוּדָה אָמַר. שׁוֹאֵל אֲנִי בְּשָׁלוֹם פְּלוֹנִי. חֲזָקָה לַכֹּל חָתַם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָה אָמְרָה שֶׁאֵין פְּרָטוֹ שֶׁלְּרִבִּי יְהוּדָה כְּלָלוֹ שֶׁלְּרִבִּי מֵאִיר. דְּתַנִּינָן. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֲפִילּוּ אָמַר. חִיטָּה וּשְׁעוֹרָה וְכוּסְּמֶת. חַיָּיב בְּכָל אַחַת וְאַחַת. וְלֵית אִינָּשׁ אָמַר אֲפִילּוּ אֶלָּא מִכְּלַל

דְמוֹדֶה בְקַדְמִיתָא. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר בֵּין שֶׁאָמַר. חִיטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין. בֵּין שֶׁאָמַר. חִיטִּין שְׂעוֹרִין כּוּסְמִין. כְּלָל וּפְרָט הוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה אִם אָמַר. חִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְכוּסְמִין. כְּלָל וּפְרָט הוּא. אִם אָמַר. חִטִּין שְׂעוֹרִין כּוּסְמִין. כְּלָל שֶׁאֵין עִמּוֹ פְּרָט.

הלכה ה

משנה: אָנַסְתָּה וּפִיתִּיתָה אֶת בִּתִּי וְהוּא אוֹמֵר לֹא אָנַסְתִּי וְלֹא פִיתִּיתִי. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן חַיָּיב. רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁלָּם קֶנֶס עַל פִּי עַצְמוֹ. אָמְרוּ לוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁלָּם קֶנֶס עַל פִּי עַצְמוֹ מְשֻׁלָּם בּוֹשֶׁת וּפְגָם עַל פִּי עַצְמוֹ׃

הלכה: אָנַסְתָּה וּפִיתִּיתָה אֶת בִּתִּי כול׳. רִבִּי זֵירָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן עִיקָּר תְּבִיעָה קֶנֶס. לְדִבְרֵי חֲכָמִים לָאו. אָמַר רִבִּי אִילָא. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּתוֹבְעוֹ קֶנֶס בּוֹשֶׁת וּפְגָם. דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּתוֹבְעוֹ בּוֹשֶׁת וּפְגָם וְקֶנֶס. רַבָּנִין אָמְרִין. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּתָבְעוֹ ג׳ דְּבָרִים. דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּתוֹבְעוֹ דָּבָר אֶחָד. רִבִּי זֵירָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. בְּפֵירוּשׁ שָׁמַעְתָּ מֵרִבִּי יוֹחָנָן אוֹ מִמֵּילְּתֵיהּ. אָמַר רִבִּי יָסֵי. דְּסָבַר כְּרַבָּנִן. אָמַר רִבִּי מָנָא. וַאֲפִילּוּ דּוּ סָבַר כְּרִבִּי אִילָא. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּתָבְעוֹ דָּבָר אֶחָד. בְּרַם הָכָא בְּתוֹבְעוֹ ג׳ דְּבָרִים. אֵין לִי אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁלָּם עֲלֵיהֶן אֶת הַקֶּרֶן. מְנַיִין תִּשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה וְהַמּוֹצִיא שֵׁם רַע. תַּלְמוּד לוֹמַר מִכֹּל אֲשֶׁר יִשְׁבַּע עָלָיו לַשָּׁקֶר. לְמוֹצִיא שֵׁם רַע לָאו קֶנֶס הוּא. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא דְאָמַר. בְּמִגְבָּה הַדָּבָר תָּלוּי.

הלכה ו

משנה: גְּנַבְתָּ אֶת שׁוֹרִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא גְנַבְתִּי מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן חַיָּיב. גְּנַבְתִּי אֲבָל לֹא טָבַחְתִּי וְלֹא מָכַרְתִּי מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר. הֵמִית שׁוֹרְךָ אֶת שׁוֹרִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא הֵמִית מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן חַיָּיב. הֵמִית שׁוֹרְךָ אֶת עַבְדִּי וְהוּא אוֹמֵר לֹא הֵמִית מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר. אָמַר לוֹ חָבַלְתָּ בִּי וְעָשִׂיתָ בִּי חַבּוּרָה וְהוּא אוֹמֵר לֹא חָבַלְתִּי וְלֹא עָשִׂיתִי בָךְ חַבּוּרָה מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן חַיָּיב. אָמַר לוֹ עַבְדוֹ הִפַּלְתָּ אֶת שִׁנֵּי וְסִימְתָּ אֶת עֵינִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא הִפַּלְתִּי וְלֹא סִימְתִּי מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר. זֶה הַכְּלָל כָּל הַמְשֻׁלָּם עַל פִּי עַצְמוֹ חַיָּיב. וְשֶׁאֵינוֹ מְשֻׁלָּם עַל פִּי עַצְמוֹ פָּטוּר׃

הלכה: גְּנַבְתָּה אֶת שׁוֹרִי כול׳ עַד סוֹף פֵּירְקָא. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. מָהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם דְּמֵי הָעֶבֶד מִפִּיו. וּמַה צְרִיכָה לֵיהּ. כָּל שְׁלֹשִׁים קֶנֶס אוֹ יוֹתֵר בְּדָמָיו קֶנֶס. אֵין תֵּימַר. כָּל שְׁלֹשִׁים קֶנֶס. אֵין מְשֻׁלָּם. אִין תֵּימַר. יוֹתֵר בְּדָמָיו קֶנֶס. מְשֻׁלָּם. תַּמָּן תַּנִּינָן. הֵמִית שׁוֹרְךָ עַבְדִּי. וְהוּא אָמַר. לֹא הֵמִית . מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. פָּטוּר. אָמַר רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתַּר

שֶׁהֲמִית עֶבֶד מוּכֶּה שְׁחִין. אָמַר לֵיהּ. וָמוֹר דְּבַתְרֵהּ. הֲמִית שׁוֹרְךָ בְּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא הֲמִית. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. חַיָּיב. וּפְתָרֵהּ בְּמוּכֶּה שְׁחִין וְיֵהָא פָּטוּר. לֵית יְכִיל. דְּתַנִּינָן. הֲמִית בֶּן חוֹרִין נוֹתֵן שָׁוְויוֹ. אָמַר רִבִּי עֻזָּרָא קַמֵּי רִבִּי מָנָא. תִּיפְתַּר כְּמָאן דָּמַר. וְנָתַן פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ שֶׁלְּנִיזָק. כּוּלּוֹ קְנָס.

מָהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ. צֵא יְדֵי שָׁמַיִם. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהִפִּיל שֵׁן טַבִּי עַבְדּוֹ. אָתָא גַבֵּי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לֵיהּ. טַבִּי עַבְדִּי מָצָאתִי עִילָּה לְשַׁחְרְרוֹ. אָמַר. לֵית בְּיָדְךָ. וְאֵין קְנָסוֹת אֶלָּא בְעַדִּים וּבְבֵית דִּין. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין אוֹמֵר לוֹ. צֵא יְדֵי שָׁמַיִם. רִבִּי גַּמְלִיאֵל בֵּירְבִּי אֶלְעַאי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. רַבָּן גַּמְלִיאֵל כְּמָאן דְּאָמַר. מוּתָּר לְשַׁחְרֵר. אָמַר לֵיהּ. גַּרְמָהּ אָמְרָה שֶׁאָסוּר לְשַׁחְרֵר. דִּלְמָא כֵן הָיָה לוֹ לְשַׁחְרְרוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

פרק ו

הלכה א

משנה: שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין הַטָּעָנָה שְׁתֵּי כֶסֶף וְהַהוֹדָיָה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְאִם אֵין הַהוֹדָיָה מִמִּין הַטָּעָנָה פָּטוּר. כֵּיצַד שְׁתֵּי כֶסֶף לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדַי אֶלָּא פְרוּטָה פָּטוּר. שְׁתֵּי כֶסֶף וּפְרוּטָה לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדַי אֶלָּא פְרוּטָה חַיָּיב. מָנָה לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדַי פָּטוּר. מָנָה לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדַי אֶלָּא חֲמִשִּׁים דִּינָר חַיָּיב. מָנָה לְאַבָּא בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדַי אֶלָּא חֲמִשִּׁים פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְמֵשִׁיב אֲבֵדָה:

הלכה: שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין כול'. הַטָּעָנָה. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מָעָה כֶסֶף. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. שְׁתֵּי מָעִין. מְחֻלְפָה שִׁיטָּתִין דְּבֵית שַׁמַּי. תַּמָּן אָמְרִין. כֶּסֶף דִּינָר. וְהָכָא אָמְרִין. כֶּסֶף מָעָה. מְחֻלְפָה שִׁיטָּתִין דְּבֵית הִלֵּל. תַּמָּן אָמְרִין. כֶּסֶף פְּרוּטָה. וְהָכָא אָמְרִין. כֶּסֶף תְּרֵין מָעִין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מִתְּחִילַּת מְכִירַת הָעִבְרִיָּה. מַה תְּחִילַּת מְכִירָתָהּ בְּדִינָר אַף קִידּוּשֶׁיהָ בְדִינָר. וּבֵית הִלֵּל לְמֵידִין מִסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ. מַה סוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַף קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. וּמַה טַעֲמָא דְּבֵית שַׁמַּי. וְיִצְאָה חִנָּם אֵין כֶּסֶף. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאֵין כֶּסֶף. מַה תַלְמוּד לוֹמַר כֶּסֶף. מִיכַּן שֶׁנִּמְכֶּרֶת יוֹתֵר מִכֶּסֶף. וְכַמָּה הִיא יוֹתֵר מִכֶּסֶף. דִּינָר. אוֹ כֶּסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף שְׁתֵּי פְרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף מָעָה. וּתְהֵא מָעָה. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. שֶׁאִם בִּיקְּשָׁה לְמִיגְרַע מִגְרַעַת מָעָה בְּכָל שָׁנָה וְיוֹצְאָה. וְתִגְרַע בִּפְרוּטָה. אָמַר רִבִּי אָבִין. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁאִם בִּיקְּשָׁה לִיגָּרַע מִתְּחִילַּת הַשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית. מַה תְּחִילַּת הַשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה אַף קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. אֶלָּא תְּחִילַּת גֵּירוּעֶיהָ מָעָה וְסוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה. וּמָה טַעֲמָא דְּבֵית הִלֵּל. מִמַּה שֶׁסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ

בִּפְרוּטָה אַתְּ יוֹדֵעַ שֶׁקִּידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁאִם נִשְׁתַּיֵּיר שָׁם שָׁוֶה פְּרוּטָה שֶׁמָּא אֵינָהּ מְגָרַעְתּוֹ וְיוֹצֵא. כְּשֵׁם שֶׁסּוֹף גֵּירוּעֶיהָ בִּפְרוּטָה כָּךְ קִידּוּשֶׁיהָ בִּפְרוּטָה.

מִחְלְפָה שִׁיטָּתְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל. כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וגו'. אִם לְלַמֵּד שֶׁאֵין בֵּית דִּין נִזְקָקִין לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. כְּבָר כָּתוּב לְאַשְׁמָה בָּהּ. פְּרָט לְפָחוֹת מִפְּרוּטָה. מִיכָּן שֶׁיֵּשׁ כָּאן יוֹתֵר מִכֶּסֶף. וְכָמָּה הוּא. שְׁתֵּי מָעִין. אוֹ כֶּסֶף פְּרוּטָה. יוֹתֵר מִכֶּסֶף ב' פְּרוּטוֹת. סוֹף מַטְבֵּעַ כֶּסֶף מָעָה. וּתְהֵא מָעָה. אוֹ כֵּלִים. מַה כֵּלִים ב' אַף כֶּסֶף ב'. מַה מְקַיְּימִין דְּבֵית שַׁמַּי אוֹ כֵּלִים. כְּהָדָא דְתַנֵּי רִבִּי נָתָן. אוֹ כֵּלִים. לְהָבִיא כְּלֵי חֶרֶס. שְׁמוּאֵל אָמַר. טְעָנוֹ שְׁנֵי מְחָטִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאַחַת מֵהֶן חַיָּיב. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. וְהֵן שֶׁיִּהוּ יָפוֹת שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת. שֶׁיְּהֵא הִטְעָנָה פְּרוּטָה וְהַהוֹדָיָיה פְּרוּטָה. אַתְיָא כְּבֵית שַׁמַּי דְּלָא יַלְפִּי כֶּסֶף מִכֵּלִים. בְּרַם כְּבֵית הִלֵּל דְּיַלְפִּי כֶּסֶף מִכֵּלִים. מַה כֵּלִים שְׁנַיִם אַף כֶּסֶף שְׁנַיִם. וְדִכְוָותָהּ. מַה כֶּסֶף שְׁתֵּי מָעִין אַף כֵּלִים שְׁתֵּי מָעִין.

רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. כָּל שֶׁשְּׁנַיִם מְחַיְּיבִין אוֹתוֹ מָמוֹן עַד אֶחָד זוֹקְקוֹ לִשְׁבוּעָה. וַהֲרֵי שְׁנַיִם מְחַיְּיבִין אוֹתוֹ קָרְקַע. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין בַּקַּרְקָעוֹת. וַהֲרֵי שְׁנַיִם מְחַיְּיבִין אוֹתוֹ קְנָס. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין בַּקְּנָס. וַהֲרֵי שְׁנַיִם מְחַיְּיבִין אוֹתוֹ פְּרוּטָה. וְכֵן הִיא דְתַנִּינָן. שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין. הִטְעָנָה שְׁתֵּי כֶסֶף וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְּרוּטָה. מַתְנִיתָא בְּשֶׁנִּשְׁבָּע מִפִּיו. מַה דָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּנִשְׁבָּע מִפִּי אֲחֵרִים. רַב חִסְדָּא וַחֲבֵרוּתֵיהּ פְּלִיגֵי. שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין. כָּל שְׁבוּעַת הַדַּיָּינִין. לָא שַׁנְיָיא בֵּין מִפִּיו בֵּין מִפִּי אֲחֵרִים לְעוֹלָם אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁתְּהֵא הַטְעָנָה.

וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְּרוּטָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵירוֹ טַעֲנַת גַּנָּב אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיּוֹדֶה מִקְצָת. וְכָל חֲבֵרוֹי פְּלִיגִין עָלוֹי. מַה מְקַיְּימִין כָּל חֲבֵרוֹי כִּי הוּא זֶה. בְּטוֹעֲנוֹ מָמוֹן. אִם בְּטוֹעֲנוֹ מָמוֹן בְּדָא יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ. וְעֵירוֹבֵי פַּרְשִׁיּוֹת יֵשׁ כָּאן.

אָמַר רִבִּי זֵירָא. אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיְּהֵא בַכְּפִירָה שְׁתֵּי כֶסֶף חוּץ מֵהַהוֹדָיָיה. אַתְיָא כַּחֲבֵרוֹי דְּרִבִּי יוֹחָנָן.

מְנָה לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי. פָּטוּר. אֲפִילּוּ. כַּמָּה לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי. פָּטוּר. אֶלָּא כֵּינִי. מְנָה לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא פְּרוּטָה. חַיָּיב. רַב וְרִבִּי יוֹחָנָן תְּרוֵיהוֹן אָמְרִין. וְהוּא שֶׁהִלְוָוהוּ בָעֵדִים. אֲבָל אִם הִלְוָוהוּ שֶׁלֹּא בָעֵדִים יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. הִלְוִיתָנִי וְנָתַתִּי לָךְ מֻחֲצָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אֵין אוֹמְרִים בְּמָמוֹן מֵאַחַר. מֵאַחַר דִּיכִיל לְמֵימַר לֵיהּ. לֹא הִלְוִיתָנִי. וְיכִיל מֵימַר לֵיהּ. הִלְוִיתָנִי וְנָתַתִּי לָךְ חֲצָיִים. מַתְנִיתָה פְּלִיגָה בְּרִבִּי יוֹחָנָן. מְנָה לִי בְיָדֶךָ אָמַר לוֹ. הֵין. לְמָחָר אָמַר לוֹ תְּנֵיהוּ לִי. נְתָתִיו לְךָ. פָּטוּר. אֵין לְךָ בְיָדִי. חַיָּיב.

מְנָה לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי. אִסִּי אָמַר. הַמַּלְוֶה לַחֲבֵירוֹ בָּעֵדִים לֹא יִפְרָעֶנּוּ אֶלָּא בָּעֵדִים. אָמַר רִבִּי מִילְתֵיהּ דְּאִסִּי הַמַּלְוֶה לַחֲבֵירוֹ בָּעֵדִים לֹא יַחֲזִיר לוֹ אֶלָּא בָּעֵדִים. מַתְנִיתָה פְלִיגָה עָלוֹי. מְנָה לִי בְיָדֶךָ. אָמַר לוֹ הֵין. לְמָחָר אָמַר לוֹ. תְּנֵיהוּ לִי. נְתַתִּיו לָךְ. פָּטוּר. אֵין לְךָ בְיָדִי. חַיָיב.

הלכה ב

משנה: מְנָה לִי בְיָדֶךָ אָמַר לוֹ הֵין וּלְמָחָר אָמַר לוֹ תְּנֵיהוּ לִי נְתַתִּיו לָךְ פָּטוּר. מְנָה לִי בְיָדֶךָ אָמַר לוֹ הֵין אַל תִּתְנֵיהוּ לִי אֶלָּא בִּפְנֵי עֵדִים. לְמָחָר אָמַר לוֹ תְּנֵהוּ לִי נְתַתִּיו לָךְ חַיָיב מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לִיתְּנֵם בִּפְנֵי עֵדִים:

הלכה: מְנָה לִי בְיָדֶךָ כולי. אָמַר רִבִּי בּוּן. דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַלְווֹת לְחַבְרֵיהֶן שֶׁלֹּא בָּעֵדִים וּלְתוֹבְעָן בָּעֵדִים.

מְנָה לִי בְיָדֶךָ. אָמַר לוֹ. הֵין. אַל תִּתְנֵיהוּ לִי אֶלָּא בִּפְנֵי פְלוֹנִי וּפְלוֹנִי. לְמָחָר אָמַר לוֹ. תְּנֵיהוּ לִי. נְתַתִּיו לָךְ. חַיָיב. שֶׁצָּרִיךְ לְהַחֲזִיר לוֹ בָּעֵדִים. הַגַּע עַצְמָךְ דְּאָמַר לֵיהּ. נְתַתִּיו לָךְ בָּעֵדִים. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. בְּמַעֲמַד פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי. הַגַּע עַצְמָךְ דְּאָמַר לֵיהּ. בְּמַעֲמַד פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי. רִבִּי בָּא רַב הַמְנוּנָא רַב אָדָא בַּר אַהֲבָה בְּשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי וְאָמַר. יָבוֹאוּ פְלוֹנִי וּפְלוֹנִי. הֲרֵי שֶׁבָּא בְשִׁטָּר וּבַחֲזָקָה. רִבִּי אוֹמֵר. יִדּוֹן בְּשִׁטָּר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. יִדּוֹן בַּחֲזָקָה. רִבִּי זֵירָא בְשֵׁם רַב יִרְמְיָה. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי יְהוּדָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי קַמֵּי רִבִּי זֵירָא. מַה. מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי. תַּמָּן אָמַר. יִדּוֹן בְּשִׁטָּר. וְכָא אָמַר. יִדּוֹן בַּחֲזָקָה. נֵימַר. עַד דְּלֹא יַחְזוֹר בֵּיהּ. וַאֲפִילוּ תֵימַר מִדְּחָזַר בֵּיהּ. לֹא בִיקֵּשׁ רִבִּי אֶלָּא לַעֲמוֹד עַל אֲמִיתָּן שֶׁלִּדְבָרִים. הַמַּחֲזִיק מַחֲמַת אוֹנוֹ וְנִמְצֵאת פְּסוּלָה אֵינָהּ חֲזָקָה. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. בַּמַּחֲלוֹקֶת. רִבִּי שְׁמוּאֵל אָמַר רִבִּי זֵירָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבִּינָא. דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן בְּבָא בְשִׁטָּר וּבַחֲזָקָה. הָכָא בָּבָא בְשִׁטָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. תַּמָּן בְּבָא בְשִׁתֵּי כִיתֵּי עֵדִים. הָכָא בְכוֹפֵר בִּרְאָיוֹתָיו.

רִבִּי מָרִינוּס הֲוָה עָרַב לְכַלָּתֵיהּ וַהֲווּ דַיינִין קַמֵּי רִבִּי חָמָא אֲבִי בַּר קַפָּרָא וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה. מִדְּהוֹדָה אָמַר לֵיהּ. יְהָבִית. שָׁאֲלוֹן לְרִבִּי חִייָה רוֹבָה. שָׁאַל רִבִּי חִייָה לְרִבִּי. הַמִּתְחַייֵב בְּבֵית דִּין לֹא כָל הֵימֵינוּ. מַאי לֹא כָל הֵימֵינוּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם נֶאֱמָן לוֹמַר נִשְׁבַּעְתִּי. אַף בִּשְׁבוּעוֹת כֵּן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם מֵעַצְמוֹ נִשְׁבָּע נֶאֱמָן לוֹמַר נִשְׁבַּעְתִּי. אִם מִפִּי אֲחֵרִים לֹא כָל הֵימֵינוּ.

הלכה ג

משנה: לִיטְרָא זָהָב לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא לִיטְרָא כֶסֶף פָּטוּר. דֵּינַר זָהָב לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא דֵּינַר כֶּסֶף קִטְרֵיסִית וּפוּנְדְּיוֹן וּפְרוּטָה חַיָיב שֶׁהַכֹּל מִין מַטְבֵּעַ אֶחָד.

הלכה: לִיטְרָא זָהָב לִי בְיָדֶךָ כול'. שְׁמוֹנָה שֶׁלְּזָהָב יֵשׁ לִי בַכִּיס. וְנִמְצְאוּ שְׁמוֹנָה דֵּינָרֵי זָהָב. אוֹ חֲמִשִּׁים סֶלַע. וְנִמְצְאוּ מָאתַיִם דֵּינָר. אוֹ מָאתַיִם דֵּינָר. וְנִמְצְאוּ חֲמִשִּׁים סֶלַע. הֲרֵי אֵילּוּ חוּלִין. שְׁמוֹנָה דֵּינֲרֵי זָהָב יֵשׁ לִי בַכִּיס. וְנִמְצְאוּ חֲמִשִּׁים סֶלַע. אוֹ מָאתַיִם דֵּינָר. וְנִמְצְאוּ חֲמִשִּׁים סֶלַע. הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלִּי. לִיטְרָא זָהָב לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא לִיטְרָא כֶסֶף פָּטוּר. דֵּינָר זָהָב יֵשׁ לִי בְיָדֶךָ. אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא דֵּינָר כֶּסֶף. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אַבִּינָא. בְּקַדְמִיתָא הֲווֹינָן אָמְרִין. דֵּינָר זָהָב פְּרוּטְרוּט. דֵּינֲרֵי זָהָב אֵינָן פְּרוּטְרוּט. אִילּוּ מַר. דֵּינֲרֵי זָהָב זְהוּב יֵאוּת. אַשְׁכַּח תַּנֵּי. דֵּינָר זָהוּב זָהָב פָּטוּר.

הלכה ד

משנה: כּוֹר תְּבוּאָה לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא לֶתֶךְ קִטְנִית פָּטוּר. כּוֹר פֵּרוֹת לִי בְיָדֶךָ אֵין לְךָ בְיָדִי אֶלָּא לֶתֶךְ קִטְנִית חַיָיב שֶׁהַקִּיטְנִית בִּכְלָל פֵּרוֹת. טָעָנוּ חִיטִּים וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׂעוֹרִים פָּטוּר. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵרוֹ בְּכַדֵּי שֶׁמֶן וְהוֹדָה לוֹ בְּקַנְקַנִּים אַדְמוֹן אוֹמֵר הוּא לִי וְהוֹדָה לוֹ מִקְצָת מִמִּין הַטַּעֲנָה יִשָּׁבֵעַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַהוֹדָיָה מִמִּין הַטַּעֲנָה. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן. טָעָנוּ כֵלִים וְקַרְקָעוֹת הוֹדָה בַּכֵּלִים וְכָפַר בַּקַּרְקָעוֹת וְכָפַר בַּכֵּלִים פָּטוּר. הוֹדָה בְמִקְצָת הַקַּרְקָעוֹת פָּטוּר. בְּמִקְצָת הַכֵּלִים חַיָיב שֶׁהַנְּכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוּת זוֹקְקִין אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת לִישָׁבַע עֲלֵיהֶן:

הלכה: כּוֹר תְּבוּאָה לִי בְיָדֶךָ כול'. רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָה בְטָעָנוּ חִיטִּים וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׂעוֹרִים. אֲבָל טָעָנוּ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי הַכֹּל פָּטוּר. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּהָדָא דְרִבִּי אִמִּי. מַאי דָּא דְתַנֵּינָן. רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּיב. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחַ רַבָּן גַּמְלִיאֵל עַד הֵיכָן מְחַיֵּיב. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא סוֹף דָּבָר בְּטָעָנוּ חִטִּים וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׂעוֹרִים. אֲבָל אִם טָעָנוּ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי חֲכָמִים פָּטוּר. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. לֹא יְהֵא דָּבָר בְּשֶׁטָּעָנוּ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן. אֲבָל אִם טָעָנוּ חִטִּים וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׂעוֹרִים דִּבְרֵי הַכֹּל חַיָיב. כְּהָדָא דְרֵישׁ לָקִישׁ. חַד בַּר נַשׁ אֲזַל בָּעֵי מֵידוֹן קַמֵּי רַב דַּהֲוָה מַטְעֵן לְחַבְרֵיהּ חִיטִּין שְׂעוּרִין וְכוּסְמִין. אֲמַר לֵיהּ רַב. הַמְתֵּן עַד דִּיגַלְגֵּל עָלָךְ כָּל דְּבָעֵי וּבְסוֹפָא תִּישְׁתְּבַע עַל כּוּלָּן. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. כָּךְ מֵשִׁיב רֵישׁ לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן. עַל דַּיְתֵךְ דְּתֵימַר טָעָנוּ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי חֲכָמִים פָּטוּר. וְהָתַנִּינָן. טָעָנוּ חִטִּים וְקַרְקָעוֹת. וְהוֹדָה לוֹ בַּכֵּלִים וְכָפַר בַּקַּרְקָעוֹת. בַּקַּרְקָעוֹת וְכָפַר בַּכֵּלִים. כֵּלִים וְכֵלִים חַיָיב. כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָמַר לֵיהּ. לְזוֹקְקוֹ לִשְׁבוּעָה דוּ מַתְנִיתָה. שֶׁהַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ

לָהֶן אַחֲרָיוּת זוֹקְקִין הַנְּכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת לִישָׁבַע עֲלֵיהֶן. וַאֲפִילוּ עַל דְּרִישׁ לָקִישׁ לֵית הִיא פְּלִיגָא. דְּתַנִּינָן. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵירוֹ כַּדַּי שֶׁמֶן וְהוֹדָה לוֹ בְּקַנְקַנִּים. מַה נָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁטְּעָנוֹ קַנְקַנִּים וְשֶׁמֶן. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁיֵּשׁ הוֹדָיָיה מֵהַטַּעֲנָה. אִם בְּשֶׁטְּעָנוֹ קַנְקַנִּים וְלֹא הוֹדָה בַּשֶּׁמֶן. כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁאֵין הוֹדָיָיה מֵהַטַּעֲנָה. רִבִּי זֵירָא וְרִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. בְּשֶׁטְּעָנוֹ קַנְקַנִּים שֶׁמֶן. אֲהֵן אָמַר. קַנְקַנִּים וְלֹא שֶׁמֶן. וְאָהֵן אָמַר. שֶׁמֶן וְלֹא קַנְקַנִּים. נִידָּה קַנְקַנִּים וְלֹא שֶׁמֶן. שֶׁמֶן וְלֹא קַנְקַנִּים. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי אַבִּין מַפִּיק לִישְׁנָא מֵחְצִין דִּמְשַׁח. וְיִשְׁאָלוּנִיהּ. בָּהוּא דְּאִישְׁתְּתַק.

כֵּינִי מַתְנִיתָה. כְּפַר בִּמְקְצָת קַרְקָעוֹת חַיָיב. בִּמְקְצָת כֵּלִים פָּטוּר.

הלכה ה

משנה: אֵין נִשְׁבָּעִין עַל טַעֲנַת חֵרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אֶת הַקָּטָן אֲבָל נִשְׁבָּעִים לַקָּטָן וְלַהֶקְדֵּשׁ׃

הלכה: אֵין נִשְׁבָּעִין עַל טַעֲנַת חֵרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן כול׳. כְּתִיב כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. פָּרַט לְקָטָן. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁנָּתַן לוֹ קָטָן וּתְבָעוֹ קָטָן. נָתַן לוֹ קָטָן וּתְבָעוֹ גָּדוֹל. תַּלְמוּד לוֹמַר רֵעֵהוּ. עַד שֶׁיְּהֵא נְתִינָתוֹ וּתְבִיעָתוֹ שָׁוִין. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. לֵית הָדָא פְּשִׁיטָא עַל דְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵירוֹ טַעֲנַת גַּנָּב בָּאֲבִידָה חַיָיב. אֵיכָן אֲבִידָתִי. אָמַר לוֹ. נִגְנְבָה. אָמַר רִבִּי בָּא. תִּיפְתָּר שֶׁאָמַר לוֹ. עַד שֶׁאַתְּ קָטָן תְּבַעְתָּנִי וְנִפְטַרְתִּי מִשְּׁבוּעָתָךְ. שְׁבוּעַת יְיָ תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם. לְהוֹצִיא הַיּוֹרֵשׁ. רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יַסָּא. בְּיוֹרְשָׁיו הִיא מַתְנִיתָה.

בֵּין שְׁנֵיהֶם. אֵינָהּ זֶה מִבֵּין שְׁנֵיהֶן לְעוֹלָם. אִם הַמַּשְׁבִּיעַ מַשְׁבִּיעַ לַשָּׁקֶר סוֹף לְצֵאת עָלָיו. אִם הַנִּשְׁבָּע נִשְׁבָּע לַשָּׁקֶר סוֹף לְצֵאת עָלָיו. מַאי טַעֲמָא. הוֹצֵאתִיהָ נָאֶם יְיָ צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגַּנָּב וְאֶל בֵּית הַנִּשְׁבָּע בִּשְׁמִי לַשָּׁקֶר וגו׳. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מַלְאֲכֵי חַבָּלָה אֵין לָהֶן קְפִיצִין. וּמָה טַעַם. מִשּׁוּט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ. בְּרֵם הָכָא וְכִלַּתּוּ אֶת עֲצָיו וְאֶת אֲבָנָיו. בּוֹא וּרְאֵה. דְּבָרִים שֶׁאֵין הָאִשׁ שׁוֹרְפָן שְׁבוּעַת שָׁוְא מְכַלָּתָן. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. עַל שֶׁקֶר. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אַף עַל הָאֱמֶת. חַגַּיי דְּרִישׁ כְּהָדָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. עוֹבְדָא הֲוָה בְּחָדָא אִיתָא דְּאָזְלַת מֵיעָרוֹךְ גַּב חֲבֵירְתָהּ וַהֲוָה קְטִיר בְּשִׁיטֵיהּ דְּקוֹלְסִיתָהּ תְּרֵין דֵּינָרִין. נָפְלוּ לָהּ וְאִיעָרְכוּ גַּו עִיגּוּלָא. הָפְכַת בְּעַיְיָא לָהוּ גַּו בֵּיתָא וְלָא אַשְׁכַּחְתּוּן. חָזְרַת לְגַבָּהּ אָמְרָה לָהּ. הֲבֵי לִי תְּרֵין דֵּינָרִין דְּנָפוֹל לִי גַּו בֵּיתִיךְ. אָמְרָה לָהּ. לָא יְדַעְנָא. אִי יָדְעָה בָהוּ תִּיקְבּוֹר בְּרָהּ. קְבַרְתֵּיהּ. מִי עָלוֹן מִיקְבְּרֵיא שְׁמַעַת קָלָא אָמְרָה. אִילּוּלֵא דַּהֲוָת יְדָעָה בָּהוֹן לָא קְבַרְתֵּיהּ. אָמְרָה. אֵין יְדָעָה בָּהוֹן הִיא אִיתָא תִּקְבּוֹר בְּרָהּ חוּרָנָה. קְבַרְתֵּיהּ. עָלוֹן מְנַחֲמָתָא וְקָצוֹן חַד עִיגּוּל וְאַשְׁכְּחוֹן תְּרֵין דִּינָרַייָא עֲרִיכִין גַּו עִיגּוּלָא. הָדָא מֵילְתָא אָמְרָה. בֵּין זַכַּיי בֵּין חַיָיב לִשְׁבוּעָה לָא תֵיעוֹל.

הלכה ו

משנה: אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶם הָעֲבָדִים וְהַשְּׁטָרוֹת וְהַקַּרְקָעוֹת וְהַהֶקְדֵּשׁוֹת. אֵין בָּהֶן תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְלֹא תַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. שׁוֹמֵר חִנָּם אֵינוֹ נִשְׁבָּע. נוֹשֵׂא שָׂכָר אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר דְּבָרִים שֶׁחַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן נִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶן. וְשֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן אֵין נִשְׁבָּעִים עֲלֵיהֶן׃ רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן כַּקַּרְקַע וְאֵינָן כַּקַּרְקַע וְאֵין חֲכָמִים מוֹדִים לוֹ. כֵּיצַד עֶשֶׂר גְּפָנִים טְעוּנוֹת מָסַרְתִּי לְךָ וְהָלְכָה אוֹמֵר אֵינָן אֶלָּא חָמֵשׁ רַבִּי מֵאִיר מְחַיֵּיב שְׁבוּעָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִין כָּל הַמְחוּבָּר לַקַּרְקַע הֲרֵי הוּא כַּקַּרְקַע.

הלכה: אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶן כול׳. עָבַר וְנִשְׁבַּע. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מֵבִיא קָרְבָּן עַל הַשְּׁבוּעָה. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר. אֵינוֹ מֵבִיא. אָמַר רִבִּי אָבוּן בַּר חִייָה. כֵּן מֵשִׁיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי לָעְזָר. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת שֶׁנּוֹהֶגֶת בָּעֲבָדִים וּבִשְׁטָרוֹת וּבְקַרְקָעוֹת. תֹּאמַר בִּשְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן שֶׁאֵינָהּ נוֹהֶגֶת בָּעֲבָדִים וּבִשְׁטָרוֹת וּבְקַרְקָעוֹת. וּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת לָאו בְּבֵית דִּין. וּבֵית דִּין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה לְחָשׁוּד. אֶלָּא בְּשֶׁעָבַר וְנִשְׁבַּע. וְתֵימַר. מֵבִיא קָרְבָּן עַל הַשְּׁבוּעָה. וְכָא עָבַר וְנִשְׁבַּע מֵבִיא קָרְבָּן עַל הַשְּׁבוּעָה.

וְאִית דְּבָעֵי נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׂה. מָה אֵילּוּ מְיוּחָדִין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שֶׁבָּר וּשְׁבוּיָה וְמֵתָה. יָצְאוּ קַרְקָעוֹת שֶׁאֵין בָּהּ שֶׁבָּר וּשְׁבוּיָה וְמֵתָה. אוֹצִיא קַרְקַע וְלֹא אוֹצִיא עֲבָדִים. מָה אֵילּוּ מְיוּחָדִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְנָס. יָצְאוּ עֲבָדִים שֶׁאֵין לָהֶן קְנָס. אוֹצִיא עֲבָדִים וְלֹא אוֹצִיא שְׁטָרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְנָס. מָה אֵילּוּ מְיוּחָדִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אוֹנָאָה. יָצְאוּ שְׁטָרוֹת שֶׁאֵין לָהֶן אוֹנָאָה. מִיכָּן אָמְרוּ. הַמּוֹכֵר שְׁטָרוֹת לַבַּסָּם יֵשׁ לוֹ אוֹנָאָה. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל דָּרַשׁ. אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע כְּלָל. לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב פְּרָט. לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא חָזַר וְכָלַל. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אֵין אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. מָה הַפְּרָט בִּתְבִיעַת מָמוֹן וּלְעַצְמוֹ וּמוֹצִיא בַדִּין וְיֵשׁ לוֹ דָמִים וְדָמָיו קְצוּבִין וּבְמַטְלְטְלִין וּפְטוּר עַל הָעוֹנֶשׁ וְעַל הַקְּנָס. בִּתְבִיעַת מָמוֹן. פְּרָט לָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. תֵּן לִי מָאתַיִם זוּזִים שֶׁאָמַרְתָּ לִיתֵּן לִי וְלֹא נָתַתָּה. לְעַצְמוֹ. פְּרָט לָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. קַיְּלֵתְנִי וּבַיְּישְׁתָּנִי. שֶׁפָּטוּר. וּמוֹצִיא בַדִּין. פְּרָט לָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. אֲנַסְתָּה וּפִיתִּיתָה בַת פְּלוֹנִי. וְיֵשׁ לוֹ דָמִים. פְּרָט לִשְׁטָרוֹת. וְדָמָיו קְצוּבִין. פְּרָט לָעֲבָדִים. וּבְמַטְלְטְלִין. פְּרָט לַקַּרְקָעוֹת. וּפָטוּר עַל הָעוֹנֶשׁ. פְּרָט לָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. הִדְלַקְתָּ גְּדִישִׁי בַּשַּׁבָּת. שֶׁפָּטוּר. וּפָטוּר עַל הַקְּנָס. פְּרָט לַתַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. שֶׁהֵן קְנָס.

הַמְקֻרַע שְׁטָרוֹת חֲבֵירוֹ חוּץ מִדַּעְתּוֹ. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. חַייָב. וְחַד אָמַר. פָּטוּר. מָאן דְּאָמַר חַייָב. מִשּׁוּם קְנָס. וּמָאן דְּאָמַר פָּטוּר. כְּסוֹתֵם פִּי עֵידֵי חֲבֵירוֹ. וְדָא אַרְמָלְתָא דְתָפְשָׂה שְׁטָרַייָא כְּאִינַּשׁ דְּצַייָר פּוּמְהוֹן דְּשָׂהֲדַייָא דְלָא יִשְׂהֲדוּן.

אָמַר רִבִּי אִמִּי. אִילֵּין דְּכָתְבִין. עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ לִי רְשׁוּת לִגְבוֹת מִמְּטַלְטְלִין. לֹא גָבֵי. אָמַר רִבִּי מָנָא. אִין כָּתַב וְמַר. אַף עַל גַּו דְּלֵית בֵּי דִינָא יְהִיב. גָּבֵי.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אֶחָד קָדָשִׁי קָדָשִׁים וְאֶחָד קָדָשִׁים קַלִּין שֶׁחַיָּיב בָּאַחֲרָיוּתָן קוֹרֵא אֲנִי בָהֶן וְכֹחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ. וְשֶׁאֵין חַיָּיב בָּאַחֲרָיוּתָן קוֹרֵא אֲנִי בָהֶן בַּיי וְכֹחֵשׁ. רַב הוּנָא אָמַר. אֶחָד קָדָשִׁין כְּשֵׁירִין וְאֶחָד קָדָשִׁים פְּסוּלִין שֶׁחַיָּיב בָּאַחֲרָיוּתָן אַף עַל פִּי שֶׁהֵן לַיי קוֹרֵא אֲנִי בָהֶן וְכֹחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן. וְשֶׁאֵין חַיָּיב בָּאַחֲרָיוּתָן קוֹרֵא אֲנִי בָהֶן בַּיי וְכֹחֵשׁ וְלֹא בַּעֲמִיתוֹ וְכֹחֵשׁ.

הלכה ז

משנה: אֵין נִשְׁבָּעִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁבַּמִּידָּה וְשֶׁבַּמִּשְׁקָל וְשֶׁבַּמִּינְיָן. כֵּיצַד בַּיִת מָלֵא מַסְרָתִי לְךָ וְכִיס מָלֵא מַסְרָתִי לְךָ וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אֶלָּא מַה שֶּׁהִינַּחְתָּ אַתָּה נוֹטֵל פָּטוּר. זֶה אוֹמֵר עַד הַזִּיז וְזֶה אוֹמֵר עַד הַחֻלּוֹן חַיָּיב:

הלכה: אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. זֶה אוֹמֵר. מְנוֹרָה גְדוֹלָה. וְזֶה אוֹמֵר. מְנוֹרָה קְטַנָּה. חַיָּיב. דִּתְנַן. אֵין נִשְׁבָּעִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁבַּמִּידָּה וְשֶׁבַּמִּשְׁקָל וְשֶׁבַּמִּינְיָן. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. תִּיפְתָּר בִּמְנוֹרָה שֶׁלְּחוּלְיוֹת. זֶה אוֹמֵר. אֲזוֹר גָּדוֹל. וְזֶה אוֹמֵר. קָטוֹן. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּא וְלָא יָדְעִין מַה תַּנֵּי. אִין תֵּימַר חַיָּיב. מַתְנִיתָא פְלִיגָא. דִּתְנַן. אֵין נִשְׁבָּעִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁבַּמִּידָּה וְשֶׁבַּמִּשְׁקָל וְשֶׁבַּמִּינְיָן. אִין תֵּימַר פָּטוּר. מַתְנִיתָא פְלִיגָא. דִּתְנַן. זֶה אוֹמֵר. גָּדוֹל. וְזֶה אוֹמֵר. קָטוֹן. יִישָּׁבַע הַמּוֹכֵר שֶׁהַקָּטָן מָכָר. זֶה אוֹמֵר. אֵינִי יוֹדֵעַ. וְזֶה אוֹמֵר. אֵינִי יוֹדֵעַ. יַחֲלוֹקוּ.

הלכה ח

משנה: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמַּשְׁכּוֹן וְאָבַד הַמַּשְׁכּוֹן אָמַר לוֹ סֶלַע הִלְוִיתִיךָ עָלָיו וְשֶׁקֶל הָיָה שָׁוֶה וְהַלָּה אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא סֶלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו וְסֶלַע הָיָה שָׁוֶה פָּטוּר. סֶלַע הִלְוִיתִיךָ עָלָיו וְשֶׁקֶל הָיָה שָׁוֶה וְהַלָּה אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא סֶלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו וּשְׁלֹשָׁה דִינָרִים הָיָה שָׁוֶה חַיָּיב. סֶלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו וּשְׁתַּיִם הָיָה שָׁוֶה וְהַלָּה אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא סֶלַע הִלְוִיתִיךָ עָלָיו וְסֶלַע הָיָה שָׁוֶה פָּטוּר. סֶלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו וּשְׁתַּיִם הָיָה שָׁוֶה וְהַלָּה אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא סֶלַע הִלְוִיתִיךָ עָלָיו וְחֲמִשָּׁה דִינָר הָיָה שָׁוֶה חַיָּיב. וּמִי נִשְׁבָּע מִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ שֶׁמָּא יִישָּׁבַע זֶה וְיוֹצִיא הַלָּה אֶת הַפִּקָּדוֹן:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נֶאֱמַן הַמַּלְוֶה לוֹמַר. עַד כְּדֵי הַמַּשְׁכּוֹן הִלְוִיתִיךָ. מַתְנִיתָא אָמְרָה. אַף הַלָּוֶה נֶאֱמַן. דְּתַנִּינָן. סֶלַע הִלְוִיתִיךָ עָלָיו וְשֶׁקֶל הָיָה שָׁוֶה. וְהַלָּה אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא סֶלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו וְסֶלַע הָיָה שָׁוֶה. פָּטוּר. חַד בַּר נַשׁ קָם עִם חַבְרֵיהּ בַּשׁוּקָא. אֲמַר לֵיהּ. תְּרִין דִּינְרִין לִי בְיָדָךְ וּמַשְׁכּוֹנָךְ שָׁוִי תְּרִין דִּינָרִין. אֲמַר לֵיהּ. חַד דִּינָר נָא בְעֵי לְמִיתַּן לָךְ וּמַשְׁכּוֹנִי

טַב תְּרֵין דֵּינָרִין. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי דַיָּינֵי נַהַרְדְּעָא. אָמְרֵי. כֵּיוָן דְּכָל עַמָּא מוֹדוּ דְמַשְׁכּוֹנָא טַב תְּרֵין דֵּינָרִין אוֹחְרָנָא יֵיתֵי עֲלוֹי שַׁהֲדֵי. וְלֹא שְׁמַע דְּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נֶאֱמָן הַמַּלְוֶה עַד כְּדֵי מַשְׁכּוֹנוֹ.

חַד בַּר נַשׁ קָם עִם חַבְרֵיהּ בַּשּׁוּקָא וַאֲרִים סְבִינְתֵּיהּ. אֲמַר. לֵית הָדֵין סַדִּינָא נְפִיק מִן יָדִי עַד דְּתִתֵּן לִי מַה דְּאִית לִי בְיָדָךְ. אֲתָא לְקַמֵּי שְׁמוּאֵל. אֲמַר לֵיהּ. הַב לֵיהּ סְבִינְתֵּיהּ וְזִיל דּוֹן עִמֵּיהּ. מַה. שְׁמוּאֵל כְּדַיָּינֵי דְנַהַרְדְּעָא. אָמְרוּ. תַּמָּן הוּחְזַק הַמַּשְׁכּוֹן בְּיָדוֹ. הָכָא לֹא הוּחְזַק הַמַּשְׁכּוֹן בְּיָדוֹ.

שְׁמוּאֵל אָמַר. שָׁאִין הַשְׁבוּעָה זָזָה מִבֵּינֵיהֶן. אִם יִשְׁבַּע הַמַּלְוֶה הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. וְאִם יִשְׁבַּע הַלָּוֶה. מוֹצִיא הַלָּה אֶת הַפִּקָּדוֹן. מִי הוּא הַנִּשְׁבָּע. מִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ. רַב וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמְרֵי עַל רֵישָׁא. סָלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו וּשְׁתַּיִם הָיָה שָׁוֶה. וְהַלָּה אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא סֶלַע הִלְוִיתִיךְ וְסֶלַע הָיָה שָׁוֶה. פָּטוּר. סָלַע הִלְוִיתַנִי עָלָיו כול'. וְהַלָּה אוֹמֵר. אֵינִי יוֹדֵעַ. רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב אָמַר. אַנְתְּ לֵית יְדַע אָהֵן יְדַע. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דִּימָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. לֵית אַתְּ יְדַע אָהֵן יְדַע. וָכָא אַתְּ מַר הָכֵין. תַּמָּן יֵשׁ חִילּוּל שְׁבוּעָה. הָכָא לֵית חִילּוּל שְׁבוּעָה.

פרק ז

הלכה א

משנה: כָּל הַנִּשְׁבָּעִין שֶׁבַּתּוֹרָה נִשְׁבָּעִין וְלֹא מְשַׁלְּמִין. וְאֵילּוּ נִשְׁבָּעִים וְנוֹטְלִין הַשָּׂכִיר וְהַנִּגְזָל וְהַנֶּחְבָּל וְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה וְהַחֲנְוָנִי עַל פִּינְקָסוֹ. הַשָּׂכִיר כֵּיצַד אָמַר לוֹ תֵּן לִי שְׂכָרִי שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ הוּא אוֹמֵר נָתַתִּי וְהַלָּה אוֹמֵר לֹא נָטַלְתִּי הוּא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁתְּהֵא שָׁם מִקְצָת הוֹדָיָיה. כֵּיצַד אָמַר לוֹ תֵּן לִי שְׂכָרִי חֲמִשִּׁים דֵּינָר שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ וְהוּא אוֹמֵר הִתְקַבַּלְתָּ מֵהֶם דֵּינָר זָהָב:

הלכה: כָּל הַנִּשְׁבָּעִין שֶׁבַּתּוֹרָה כול'. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר שְׁבוּעַת יְיָ תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם לֹא יִשְׁבַּע יְשַׁלֵּם. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם. אֶלָּא מִכָּיוָן שֶׁקִּיבְּלוּ בְעָלִים שְׁבוּעָה הוּא פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. רִבִּי חַגַּיי בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לִי כְרִבִּי מֵאִיר. אֲפִילּוּ כְרַבָּנָן. לֹא אָמַר רִבִּי אַסִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר מִמַּשְׁמַע לָאו אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵין. וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם. הָא אִם לֹא יִשְׁבַּע יְשַׁלֵּם. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. מַתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם וְשׁוֹמֵר שָׂכָר לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. הַכֹּל מוֹדִין בִּלְשׁוֹן תּוֹרָה מִמַּשְׁמַע לָאו אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵין. מַה פְּלִיגִין. בִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רִבִּי אַבִּין. עַל יְדֵי שֶׁבַּעַל הַבַּיִת עָסְקָיו מְרוּבִּין תִּיקְנוּ בְשָׁכִיר לִישָׁבַע וְלִיטוֹל. [אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. תַּמָּן תִּיקְנוּ בְשָׁכִיר שֶׁיְּהֵא נִישְׁבָּע וְנוֹטֵל.] וְדִכְוָותָהּ תִּיקְנוּ בְבַעַל הַבַּיִת שֶׁאִם עָבַר זְמַנּוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁבָּע וְיִטּוֹל. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁתְּבָעוֹ בִּזְמַנּוֹ אֲפִילוּ לְאַחַר שָׁנָה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין לוֹ אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. אִתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה וְרֵישׁ לָקִישׁ. חַד אָמַר. תְּבָעוֹ בַיּוֹם אֵין לוֹ אֶלָּא יוֹם. לַיְלָה אֵין לוֹ אֶלָּא לַיְלָה. וְחָרְנָה אָמַר. בְּשֶׁתְּבָעוֹ וְאָמַר. נָתַתִּי. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ. אֶתֵּן. חֲזָקָה נָתַן. וְלָא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִמַּה דְמַר רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּא בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. תְּבָעוֹ בַיּוֹם אֵין לוֹ אֶלָּא יוֹם. לַיְלָה אֵין לוֹ אֶלָּא לַיְלָה. הֲוֵי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה דְּאָמַר. בְּשֶׁתְּבָעוֹ וְאָמַר. נָתַתִּי. אֲבָל אָמַר לוֹ. אֶתֵּן. חֲזָקָה נָתַן. אָמַר רִבִּי מָנָא. פְּעָמִים שֶׁתְּבָעוֹ אַחַר זְמָן וְנַעֲשָׂה בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ. הֵיךְ עֲבִידָא. תְּבָעוֹ וְאָמַר לוֹ. לֹא אָמַרְתִּי לָךְ מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם נָתַתִּי. אוֹתוֹ הַיּוֹם נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁהוּא אֶתְמוֹל. נוֹתֵן לוֹ שִׁיעוּר אֶחָד.

הַקְּדִים לוֹ שְׁכָרוֹ. בְּדָא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. הָיָה הַמַּשְׁכּוֹן בְּיָדוֹ. בְּדָא נוֹטֵל בְּלֹא שְׁבוּעָה. הָיָה עֶבֶד. וּבֵית דִּין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה לְעֶבֶד. הָיָה חָשׁוּד. וּבֵית דִּין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה לְחָשׁוּד. הָיוּ שְׁנֵיהֶן חֲשׁוּדִין. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹסֵי. הָיוּ שְׁנֵיהֶן חֲשׁוּדִין חֲזָרָה שְׁבוּעָה לִמְקוֹמָהּ. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. יַחֲלוֹקוּ.

פְּשִׁיטָא. מֵת בַּעַל הַבַּיִת הַשָּׁכִיר נִשְׁבָּע לְיוֹרְשָׁיו. וַאֲפִילוּ מֵת הַשָּׁכִיר יוֹרְשָׁיו נִשְׁבָּעִין לְיוֹרְשֵׁי בַעַל הַבַּיִת. כְּלוּם תִּיקְנוּ אֶלָּא בְשָׁכִיר. שֶׁמָּא בְיוֹרְשָׁיו. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. בְּשֶׁתְּבָעוֹ בְעֵדִים. [אֲבָל אִם תְּבָעוֹ שֶׁלֹּא בָעֵידִים.] יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. נָתַתִּי לָךְ שְׂכָרְךָ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין אוֹמְרִים בְּמָמוֹן. מֵאַחַר. מְאַחַר דִּיכִיל מֵימַר לֵיהּ. לֹא שָׂכַרְתִּיךְ. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. שָׂכַרְתִּיךְ וְנָתַתִּי לָךְ שְׂכָרְךָ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי לָעְזָר. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. נָתַתִּי. וְזֶה אוֹמֵר. לֹא נָטַלְתִּי. נָתַתִּי לָךְ שְׂכָרְךָ. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא נָטַלְתִּי. שָׂכַרְתָּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא שָׂכַרְתִּיךְ. הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי לָעְזָר. אִם בָּאוֹמֵר. בָּעֵדִים שָׂכַרְתָּנִי. וְהַלָּה אוֹמֵר. לֹא שָׂכַרְתִּיךְ.

רִבִּי בָּא קַרְתִּיגְנָא בָּעֵי. יוֹם אֶחָד עָשִׂיתָ עִמִּי וְנָתַתִּי לָךְ. וְהַלָּה אוֹמֵר. שְׁנֵי יָמִים עָשִׂיתִי עִמָּךְ וְלֹא נָתַתָּ לִי כְלוּם. פְּשִׁיטָא יוֹם רִאשׁוֹן נוֹטֵל בְּלֹא שְׁבוּעָה. שְׁנִיָּה תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לָעְזָר. סָלַע אֶחָד פָּסַקְתִּי לָךְ וּנְתַתִּיהָ לָךְ. וְהַלָּה אוֹמֵר. שְׁנֵי סְלָעִים פָּסַקְתָּה לִי וְלֹא נָתַתָּה לִי כְלוּם. פְּשִׁיטָא סָלַע רִאשׁוֹנָה נוֹטֵל בְּלֹא שְׁבוּעָה. שְׁנִייָה תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לָעְזָר.

רַב הוּנָא אָמַר. אִם בְּשֶׁנִּשְׁבָּע הֵבִיא עֵדִים. הָיְתָה עוֹמֶדֶת בָּאֲבוּס. כְּבָר גְּזָלְתּוֹ שְׁבוּעָה. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב הוּנָא. אֵיכָן שׁוֹרִי. אָמַר לוֹ. אָבַד. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. וְעֵדִים

מְעִידִין שֶׁאָכְלוֹ. מְשַׁלֵּם הַקֶּרֶן. הוֹדָה מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. מַתְנִיתָא בְשֶׁאָכְלוֹ וְאַחַר כָּךְ נִשְׁבָּע לוֹ. מִמַּה דָמַר רַב הוּנָא בְּשֶׁנִּשְׁבַּע לוֹ וְאַחֲרֵיכֵן אֲכָלוֹ.

מְחֻלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה. תַּמָּן אָמַר. אֲפִילוּ לֹא יָדַע. וְהָכָא אָמַר. עַד שֶׁיֵּדַע. תַּמָּן עַל יְדֵי שֶׁאֵינוֹ כְעֵין שְׁבוּעַת תּוֹרָה אֲפִילוּ שְׁבוּעַת תּוֹרָה לֹא יָדַע. בְּרַם הָכָא עַל יְדֵי שֶׁהֵן כְּעֵין שְׁבוּעַת תּוֹרָה.

מָהוּ לְגַלְגֵּל שְׁבוּעַת תּוֹרָה עַל שְׁבוּעַת תּוֹרָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מְגַלְגְּלִין שְׁבוּעַת תּוֹרָה עַל שְׁבוּעַת תּוֹרָה. שְׁבוּעַת תַּקָּנָה עַל שְׁבוּעַת תַּקָּנָה. שְׁבוּעַת תּוֹרָה עַל שְׁבוּעַת תַּקָּנָה. תַּמָּן זֶה נִשְׁבָּע וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם. בְּרַם הָכָא זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. וְזֶה נִשְׁבָּע וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם.

הלכה ב

משנה: הַנִּגְזָל כֵּיצַד הָיוּ מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס לְבֵיתוֹ לְמַשְׁכְּנוֹ שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת. אָמַר לוֹ תֵּן לִי כֵּילַיי שֶׁנָּטַלְתָּה וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָטַלְתִּי הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁתְּהֵא שָׁם מִקְצָת הוֹדָיָיה. כֵּיצַד אָמַר לוֹ שְׁנֵי כֵילַיי נָטַלְתָּה וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָטַלְתִּי אֶלָּא אֶחָד׃

הלכה: הַנִּגְזָל כֵּיצַד כול׳. לְתוֹךְ בֵּיתוֹ. לֹא לְתוֹךְ חֲצֵירוֹ. לְמַשְׁכְּנוֹ. לֹא מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. וּבִלְבַד בָּעֵדִים. נִכְנְסוּ שְׁנַיִם לְמַשְׁכְּנוֹ. יָיבֹא כְהָדָא. יָצָא חֲבוּל מִבֵּין שְׁנֵיהֶן. שְׁנֵיהֶן רְאוּיִין לְמַשְׁכְּנוֹ. וּמַה חֲמֵי לֵיהּ. בְּשֶׁרָאוּ שְׁנַיִם חוֹבְטִין עָלָיו בְּמַקְלוֹת.

רָאוּהוּ זוֹרֵק צְרוֹרוֹת וְנִמְצְאוּ שָׁם כֵּלִים שְׁבוּרִין נוֹטֵל בְּלֹא שְׁבוּעָה.

מָהוּ מִיטְעָנִיהּ מִילִּין מַפְלִגְן. יָיבֹא כְדְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בַּר נַשׁ עָתִיר גַּו שׁוּקָא וּמְסָכֵּן גַּו בֵּיתֵיהּ. עָתִיר גַּו בֵּיתֵיהּ וּמְסָכֵּן גַּו שׁוּקָא. יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רַב. רִבִּי בָּא מְשַׁתְּעִי. עוֹבְדָא הֲוָה בָאֲרִיסֵיהּ דְּבַר זִיזָא דְּאַפְקִיד גַּבֵּי חַד בַּר נַשׁ לִיטְרָא דְהַב. מִית בַּר זִיזָא וַאֲרִיסֵיהּ דְּבַר זִיזָא. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. אָמַר. וּמָאן לֵימָא לֶן דְּכָל מַה דַּהֲוֵי לַאֲרִיסֵיהּ דְּבַר זִיזָא לָאו דְּבַר זִיזָא אִינּוּן. יִתְיְיהֲבוּן לְבָנוֹי דְּבַר זִיזָא. אֲתוֹן בְּנוֹי דְּבַר זִיזָא. אָמַר. יִסְבּוֹן בְּנִין רַבְרְבִין פַּלְגָּא וּמִן דַּקִּיקִין רַבּוֹן יִסְבּוֹן פַּלְגָּא. דְּמָךְ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חִייָה רוֹבָה. אָמַר. אֵין מֵהָדָא לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם. אִית בַּר נַשׁ דְּלָא בָעֵי מְפַרְסֵם נַפְשֵׁיהּ. יִתְיְיהֲבוּן לְבָנוֹי דַּאֲרִיסָא. אָמַר לֵיהּ מָרֵיהּ דְּפִיקָדוֹנָא. כְּבָר יְהֲבִית פַּלְגָּא. אָמַר לֵיהּ. מַה שָׁנַתָּתָ עַל פִּי בֵית דִּין נְתַתָּה. וּמַה שֶׁאַתָּה נוֹתֵן עַל פִּי בֵית דִּין אַתָּה נוֹתֵן. מָהוּ דְיֵימְרוּן בְּנֵי אֲרִיסָא לִבְנֵי בַּר זִיזָא. הָבוּ לָן מַה דְנַסְבְּתוּן. יָכְלִין מֵימַר לוֹן. מַה שֶׁנַּעֲשָׂה עַל פִּי בֵית דִּין נַעֲשָׂה. מָהוּ דְיֵימְרוּן דְּקִיקַיָּיא לְרַבְרְבַיָּיא. נַחֲלוֹק עִמְּכוֹן. יָכְלִין מֵימַר לוֹן. מְצִיאָה מָצָאנוּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. אֵין בֵּין רַבְרְבַיָּיא לְדַקִּיקַיָּיא אֶלָּא כְמִי שֶׁנִּיתְּנוּ לְהֶן מַתָּנָה.

הלכה ג

משנה: הַנֶּחְבָּל כֵּיצַד הָיָה מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס לְתוֹךְ יָדוֹ שָׁלֵם וְיָצָא חָבוּל וְאָמַר לוֹ חֲבַלְתָּה בִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲבַלְתִּי הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁתְּהֵא אוֹמֵר עַד שֶׁתְּהֵא שָׁם מִקְצָת הוֹדָיָיה. כֵּיצַד אָמַר לוֹ חֲבַלְתָּ בִי שְׁתַּיִם וְהָלָה אוֹמֵר לֹא חֲבַלְתִּי אֶלָּא אַחַת:

הלכה: הַנֶּחְבָּל כֵּיצַד כול'. רִבִּי יְהוּדָה הָיָה קוֹרֵא חֲבָטִי. כָּל זְמַן שֶׁהֵן חוֹכְכִין זֶה בָּזֶה הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. הָיָה נָשׁוּךְ בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִישׁוֹךְ עַצְמוֹ נוֹטֵל בְּלֹא שְׁבוּעָה. לְאַחַר זְמָן זֶה אוֹמֵר. חֲבַלְתָּ בִי. וְזֶה אוֹמֵר. לֹא חֲבַלְתִּי. הֲרֵי זֶה כִּשְׁאָר הַטַּעֲנוֹת.

הלכה ד

משנה: וְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה כֵּיצַד אַחַת שְׁבוּעַת הָעֵדוּת וְאַחַת שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן וַאֲפִילוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא. הָיָה אֶחָד מֵהֶן מְשֻׁחַק בַּקּוּבְיָא מַלְוֶה בְרִיבִּית מַפְרִיחַ יוֹנִים וְסוֹחֵר שְׁבִיעִית שֶׁכְּנֶגְדּוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. הָיוּ שְׁנֵיהֶן חֲשׁוּדִין חֲזָרָה שְׁבוּעָה לִמְקוֹמָהּ דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יַחֲלוֹקוּ:

הלכה: וְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה כול'. אֵילּוּ הֵן הַפְּסוּלִין. הַמְשַׂחֵק בַּקּוּבְיָא. זֶה הַמְשַׂחֵק בִּפְסֵיפְסִין. אֶחָד הַמְשַׂחֵק בִּפְסֵיפְסִין וְאֶחָד הַמְשַׂחֵק בְּקִלְיפֵּי אֱגוֹזִים וְרִימּוֹנִים לְעוֹלָם אֵין מְקַבְּלִין עֵדוּתָן עַד שֶׁיִּשְׁבֹּר פְּסֵיפְסָיו וְיִבְּדַק וְיַחֲזוֹר בָּהֶן חֲזָרָה גְמוּרָה. הַמַּלְוֶה בְרִיבִּית אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּקְרַע שְׁטָרוֹתָיו וְיִבְּדַק וְיַחֲזוֹר בָּהֶן חֲזָרָה גְמוּרָה.
וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים. זֶה הַמַּמְרֶה יוֹנִים. אֶחָד מַמְרֶה יוֹנִים וְאֶחָד מַמְרֶה בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיְּשַׁבֵּר פְּגִימָיו וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר חֲזָרָה גְמוּרָה.
סוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית. זֶהוּ תַּגָּר שְׁבִיעִית. אֵי זֶהוּ תַּגָּר שְׁבִיעִית. יֶשְׁבּ לוֹ כָּל שְׁנֵי שְׁבִיעִית וּבַשְּׁבִיעִית הִתְחִיל נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּפֵּירוֹת שְׁבִיעִית. אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁתַּגִּיעַ שְׁבִיעִית אַחֶרֶת וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר חֲזָרָה גְמוּרָה. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי. שְׁנֵי שְׁבִיעִיּוֹת. רִבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר. חֲזָרַת מָמוֹן לֹא חֲזָרַת דְּבָרִים. שֶׁאָמַר לָהֶם. הֵא לָכֶם מָאתַיִם זוּז וְחִלְקוּם לָעֲנִיִּים שֶׁכָּנִסְתִּי מִפֵּירוֹת עֲבֵירָה. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הָרוֹעִין וְהַחַמְסָנִין וְהַגַּזְלָנִין. וְכָל הַחֲשׁוּדִין בְּמָמוֹן עֵדוּתָן בְּטֵילָה.
אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. בְּרוֹעֵי בְּהֵמָה דַקָּה.
רַב הוּנָא אָמַר. מָאן תַּנֵּיתָהּ מַפְרִיחֵי יוֹנִים. רִבִּי לְיֵעֶזֶר. דִּתְנַן. מַפְרִיחֵי יוֹנִים פְּסוּלִין לָעֵדוּת. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְעוֹד מֵהָדָא דְסַנְהֶדְרִין כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁהָיָה פָסוּל מֵעֵדוּת מָמוֹן. וּמַה בָא לְהַעִיד. אֶלָּא כְּשֵׁם שֶׁפָּסוּל מֵעֵדוּת מָמוֹן כָּךְ פָּסוּל מֵעֵדוּת נְפָשׁוֹת. וְעֵידֵי הַחוֹדֶשׁ כְּעֵידֵי נְפָשׁוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁירָה לָהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁירִין לָהּ. מָאן תַּנֵּיתָהּ. רַבָּנִין. רַבָּנִין כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. מוֹדִיין לֵיהּ וּפְלִיגִין עָלוֹי. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָה. כּוּלְהוֹן כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. אַתְיָין

אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִילֵּין פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנֵּי. עַד זוֹמֵם פָּסוּל מִכָּל עֵדִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁנִּמְצָא זוֹמֵם בְּעֵדוּת נְפָשׁוֹת. אֲבָל אִם נִמְצָא זוֹמֵם בְּעֵדוּת מָמוֹן אֵינוֹ פָסוּל אֶלָּא לְאוֹתָהּ עֵדוּת בִּלְבַד. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹסֵי כְּרַבָּנִן וּדְרִבִּי מֵאִיר כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר.

הֶחָשׁוּד בִּשְׁבוּעָה מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁיָּבוֹא בְּבֵית דִּין וְיֹאמַר. חָשׁוּד אֲנִי. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בָּהוּא דְקָאִים חַייָב לְחַבְרֵיהּ שְׁבוּעָה. וּבֵית דִּין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה לֶחָשׁוּד. אֶלָּא כֵן אֲנָן קַיָּימִין בָּהוּא דַאֲזַל מֵידוֹן בְּבֵית דִּין דְּלָא חָכְמִין לֵיהּ וְיֵימַר לוֹן. הַהוּא גַּבְרָא חָשׁוּד הוּא. אַף בָּהוּא דְקָאִים וְחַייָב לֵיהּ שְׁבוּעָה וּמְחָלֵיהּ עֲלֵיהּ.

רַב הוֹשַׁעְיָה אָמַר קַמֵּי רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְסִינַי. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְבָעָלִין. מָאן דָּמַר. חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְסִינַי. כְּמִי שֶׁאֵין כָּאן עֵדוּת. הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה. וּמָאן דְּמַר. חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְבָעָלִין. מִמַּה דַּהוּא גַּבְרָא חָשׁוּד וְלָא יְכִיל מִישְׁתְּבַע לִי קוּם שְׁלֵם לִי.

הלכה ה

משנה: וְהַחֲנָוונִי עַל פִּינְקָסוֹ כֵּיצַד לֹא שֶׁיֹּאמַר לוֹ כָּתוּב עַל פִּינְקָסִי שֶׁאַתָּה חַייָב לִי מָאתַיִם זוּז אֶלָּא אָמַר לוֹ תֵּן לִבְנִי סָאתַיִם חִטִּים וּלְפוֹעֲלִי בְּסֶלַע מָעוֹת הוּא אוֹמֵר נָתַתִּי. וְהֵן אוֹמְרִים לֹא נָטַלְנוּ הוּא נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וְהֵן נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין. אָמַר בֶּן נַנָּס כֵּיצַד אֵילּוּ וָאֵילּוּ בָּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא אֶלָּא הוּא נוֹטֵל שֶׁלֹּא בִשְׁבוּעָה וְהֵן נוֹטְלִין שֶׁלֹּא בִשְׁבוּעָה׃

הלכה: וְהַחֲנָוונִי עַל פִּינְקָסוֹ כול׳. חֲנָוונִי עַל פִּינְקָסוֹ לֹא בְמַקִּיף אָמְרוּ. שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ. כְּתֻבְתְּ בָּזֶה מְחוֹק בָּזֶה.

רִבִּי אוֹמֵר. אָנִי שֶׁיְּהוּ אֵילּוּ נִשְׁבָּעִין בִּפְנֵי אֵילּוּ מִפְּנֵי הַבּוּשָׁה.

הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁלֹּא הֶעֱמִידוֹ עִמּוֹ. אֲבָל הֶעֱמִידוֹ עִמּוֹ אֵין בַּעַל הַבַּיִת חַייָב כְּלוּם. כְּהָדָא דָּמַר רִבִּי יוּדָה בַּר שָׁלוֹם. סָמְכוֹן כַּתְפַּייָא גַּבֵּי קַפִּילַייָא. אֲתוֹן. וְאַפְקוֹן דְּלָא יְהַב לוֹן. אֲתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי שַׁמַּי. מִמָּה דְאִילּוּ הֲווֹן קַפִּילַייָא יֵימַר מְסַבּוֹת לֵית סוֹפֵיהוֹן דְּאִילֵּין וְאִילֵּין מֵיסַב אֶלָּא יִסְבּוֹן מִכְּבָר.

הלכה ו

משנה: אָמַר לַחֲנָוונִי תֵּן לִי בְּדֵינָר פֵּירוֹת וְנָתַן לוֹ אָמַר לוֹ תֵּן לִי הַדֵּינָר אָמַר לוֹ נָתַתִּיו לְךָ וּנְתָתוֹ בְּאָנְפַּלִי יִשָּׁבַע בַּעַל הַבַּיִת. נָתַן לוֹ אֶת הַדֵּינָר אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַפֵּירוֹת אָמַר לוֹ נָתַתִּים לְךָ וְהוֹלַכְתָּן לְתוֹךְ בֵּיתֶךָ יִישָּׁבַע הַחֲנָוונִי. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל שֶׁהַפֵּירוֹת בְּיָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. אָמַר לַשּׁוּלְחָנִי תֵּן לִי בְדֵינָר מָעוֹת וְנָתַן לוֹ אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַדֵּינָר אָמַר לוֹ נָתַתִּיו לְךָ וּנְתָתוֹ בְּאָנְפַּלִי יִשָּׁבַע בַּעַל הַבַּיִת. נָתַן לוֹ אֶת הַדֵּינָר אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַמָּעוֹת

אָמַר לוֹ נְתַתִּים לְךָ וְהִשְׁלַכְתָּם לְתוֹךְ כִּיסְךָ יִישָּׁבַע הַשּׁוֹלְחָנִי. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין דֶּרֶךְ הַשּׁוֹלְחָנִי לִיתֵּן אִיסָּר עַד שֶׁיִּטּוֹל אֶת הַדִּינָרִין׃

הלכה׃ אָמַר לַחֲנָווֹנִי תֵּן לִי בְדִינָר פֵּירוֹת כול׳. רִבִּי חֲנִינָא אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי יוּדָה. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁהָיְתָה הַקּוּפָּה מוּנַחַת בֵּין שְׁנֵיהֶן. אֲבָל אִם הָיְתָה יוֹצְאָה מִתַּחַת יְדֵי אֶחָד מֵהֶן.

עוֹד הִיא בַּמַּחֲלוֹקֶת. הָדָא דַּתְּ מַר בַּאֲכְסָנַאי. אֲבָל בְּבֶן עִיר דַּרְכּוֹ לִיתֵּן אִיסָּר עַד שֶׁלֹּא יִטּוֹל דִּינָרוֹ.

הלכה ז

משנה׃ כְּשֵׁם שֶׁאָמְרוּ הַפּוֹגֶמֶת כְּתוּבָּתָהּ לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בְשִׁבּוּעָה. וְעַד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בְשִׁבּוּעָה. מְנַכְּסִים מְשׁוּעְבָּדִים וּמִנְכְּסֵי יְתוֹמִין לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בְשִׁבּוּעָה. וְהַנִּפְרַעַת שֶׁלֹּא בְפָנָיו לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בְשִׁבּוּעָה. וְכֵן הַיְתוֹמִין לֹא יִפָּרְעוּ אֶלָּא בְשִׁבּוּעָה שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פִיקְּדָנוּ אַבָּא וְלֹא אָמַר לָנוּ אַבָּא וְשֶׁלֹּא מָצִינוּ בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אַבָּא שֶׁשְּׁטָר זֶה פָּרוּעַ. הֵעִיד רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אֲפִילּוּ נוֹלַד הַבֵּן לְאַחַר מִיתַת הָאָב הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁאָמַר הָאָב בְּשָׁעַת מִיתָה שְׁטָר זֶה אֵינוֹ פָרוּעַ הוּא נוֹטֵל שֶׁלֹּא בִשְׁבוּעָה׃

הלכה׃ אָמַר רִבִּי זֵירָא. כּוּלְּהוֹן כְּעֵין שְׁבוּעַת תּוֹרָה יָרְדוּ לָהֶן. וּכְתוּבַּת אִשָּׁה לֹא הוּחְזְקָה בְיָדָהּ לְהַגְבּוֹת. אֶלָּא כְּמִי שֶׁגָּבַת מִיכָּן וַהֲילַךְ. וְהוּא בְתוֹבְעָהּ שְׁטָר שֶׁלְּמָאתַיִם פְּרוּעַ וְאוֹמֶרֶת. אֵינָהּ אֶלָּא מָנָה. נִפְרַעַת בְּלֹא שְׁבוּעָה. תַּמָּן תַּנִּינָן הַפּוֹגֶמֶת כְּתוּבָּתָהּ לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה.

כֵּיצַד. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ אֶלֶף זוּז וְאָמַר לָהּ. הִתְקַבַּלְתִּי כְתוּבָּתִיךְ. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא הִתְקַבַּלְתִּי אֶלָּא מָנָה. לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה. תְּנֵי. הַפּוֹגֶמֶת וְלֹא הַפּוֹחֶתֶת. רַב חִסְדָּא בָעֵי. בְּגִין דְּהַלַּךְ תַּרְתֵּין פְּסִיעָתָא הוּא. מִפְּנֵי שֶׁפְּגָמוֹ בְּבֵית דִּין אַתְּ מַר. אֵינוֹ גוֹבֶה.

וְכֵן הַיְתוֹמִים לֹא יִפָּרְעוּ אֶלָּא בִשְׁבוּעָה כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵין נִפְרָעִין מִנְּכְסֵי יְתוֹמִין קְטַנִּים אֶלָּא בְשֶׁרְבִּית אוֹכֶלֶת בּוֹ. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. אַף לִכְתוּבַּת אִשָּׁה. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִפְּנֵי מְזוֹנוֹת. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָא. מָאן חַיָּישׁ לְמְזוֹנוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. בְּנְקֵיבָה הַדָּבָר תָּלוּי. מַאי כְדוֹן. מִשּׁוּם חֵינָהּ. כְּדֵי שֶׁיְּהוּ קוֹפְצִין עָלֶיהָ לִישָּׂאֲנָהּ. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. אַף לְגֶזֵילָה וְלִגְזָקִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַף נָן תַּנִּינָן תַּרְתֵּיהוֹן. לְגֶזֵילָה מֵהָכָא. אִם הָיָה דָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת חַייָב לְשַׁלֵּם. לְגִזְקִין מֵהָכָא. אֵין נִפְרָעִין מִנְּכְסֵי יְתוֹמִין קְטַנִּים אֶלָּא מִזִּבּוּרִית. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין נִפְרָעִין מִנְּכְסֵי יְתוֹמִין קְטַנִּים לִגְזָקִין אֶלָּא מִזִּבּוּרִית.

וְהָתַנֵּי. יַעֲמֹד הַבַּן תַּחַת הָאָב. הַנִּזְקִין שָׁמִין לָהֶן בְּעִידִית וּבַעַל חוֹב בְּבֵינוֹנִית וּכְתוּבַּת אִשָּׁה בְּזִיבּוּרִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל בְּהָדָא דְּיֵיתֵיקִי.

הָכָא אַתְּ מַר. אֵין נִשְׁבָּעִין עַל טַעֲנַת חֶרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. וְהָכָא אַתְּ מַר. אֲבָל נִשְׁבָּעִין לַקָּטָן וְלַהֶקְדֵּשׁ. בְּנִפְרָעִין מִנִּיכְסֵי קָטָן. וְנִפְרָעִין מֵאָדָם שֶׁלֹּא בְפָנָיו. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. תִּיפְתָּר בְּשֶׁרִבִּית אוֹכֶלֶת בּוֹ. וּבֵית דִּין גּוֹבִין רִבִּית. תִּיפְתָּר בְּעָרֵב לוֹ מִגּוֹ.

לֵיכְסָה אָמַר קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. אֲנָן עָבְדִין טָבוּת סַגִּין מִינְכוֹן. אֲנָן מְשַׁלְּחִין דִּיאַטִינְמָטִין. אִין אָתָא הָא טָבוּת. וְאִין לָא אָתָא אֲנָן מַחְלְטִין נִיכְסוֹי. אָמַר לֵיהּ. אוֹף אֲנָן עָבְדִין כֵּן. מַכְרִזִינָן לִ' יוֹמִין. אִין אָתָא טָבוּת. וְאִילָּא מַחְלְטִינָן נִיכְסוֹי. אָמַר לֵיהּ. הַגַּע עַצְמְךָ דַּהֲוָה בָזְווּי רְחִיקִי. אָמַר לֵיהּ. אֲנָן מְשַׁלְּחִין גּ' אִיגְרוֹת. חָדָא גַּו לִ' יוֹמִין. וְחָדָא גַּו לִ' יוֹמִין. וְחָדָא גַּו לִ' יוֹמִין. אִין אָתָא הָא טָבוּת. וְאִילָּא מַחְלְטִינָן נִיכְסוֹי. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. וְשֶׁעָמַד בַּדִּין וּבָרַח. אֲבָל אִם לֹא עָמַד בַּדִּין לֹא מַחְלְטִינָן וְלֹא מַכְרִזִינָן.

אַשְׁכַּח תֵּימַר. חָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. הֵיךְ מַה דְתֵימַר. הֲלָכָה כְּחָנָן. וְדִכְוָותָהּ הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

וְאֵילּוּ נִשְׁבָּעִין שֶׁלֹּא בְטַעֲנָה כול'. רַב אָמַר. מֵת הַלָּוֶה הַמַּלְוֶה נִשְׁבָּע לְיוֹרְשָׁיו. וַאֲפִילּוּ מֵת הַמַּלְוֶה יוֹרְשֵׁי מַלְוֶה נִשְׁבָּעִין לְלוֹוֶה. אֲבָל אִם מֵת לוֹוֶה תְּחִילָּה וְאַחַר כָּךְ הַמַּלְוֶה כְּבָר נִתְחַיֵּיב הַמַּלְוֶה לִבְנֵי לוֹוֶה שְׁבוּעָה וְאֵין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָתוֹ לְבָנָיו. שָׁמַע רִבִּי יוֹחָנָן וְאָמַר. יֹאכַל הַלָּה וַחֲדִי.

רַב חִייָה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב. שְׁטָר הַיּוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַמַּלְוֶה בִּכְתַב יָדוֹ פָּסוּל. אֲנִי אוֹמֵר. מִתְעַסֵּק הָיִיתָ בִּשְׁטָרוֹתֶיךָ. הָא מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר כָּשֵׁר. רִבִּי אַבִינָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לְעוֹלָם פָּסוּל עַד שֶׁיֵּצֵא מִידֵי הַמַּלְוֶה בִּכְתַב יְדֵי לוֹוֶה. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל בִּדְיֵיתֵיקִי.

הלכה ח

משנה: וְאֵילּוּ נִשְׁבָּעִין שֶׁלֹּא בְטַעֲנָה הַשּׁוּתָפִין וְהָאֲרִיסִין וְהָאַפִּיטְרוֹפִין וְהָאִשָּׁה הַנּוֹשְׂאָה וְנוֹתֶנֶת בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּבֶן הַבַּיִת. אָמַר לוֹ מָה אַתָּה טוֹעֲנֵינִי רְצוֹנִי שֶׁתִּישָׁבַע לִי חַייָב. חָלְקוּ הַשּׁוּתָפִין וְהָאֲרִיסִין אֵין יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעוֹ. נִתְגַּלְגְּלָה לוֹ שְׁבוּעָה מִמָּקוֹם אַחֵר מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל. וְהַשְׁבִּיעִית מְשַׁמֶּטֶת אֶת הַשְּׁבוּעָה:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא אָמְרָה בְּנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן שֶׁלֹּא בְחֶשְׁבּוֹן. אֲבָל בְּחֶשְׁבּוֹן לֹא בְדָא. וְאָהֳנֵי בֶּן בַּיִת עוֹד הוּא בְּנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן שֶׁלֹּא בְחֶשְׁבּוֹן. רִבִּי זֵירָא כְּהָדָא דְרִבִּי יוֹסֵי. חַד בַּר נַשׁ אָזַל לְמֵידָן קַמֵּי רִבִּי זֵירָא וְחִייְבוֹ שְׁבוּעָה עַל תְּרֵין דֵּינָרִין. אָמַר לֵיהּ. לָאו תְּרֵין דֵּינָרִין אֲנִי חַייָב לָךְ. הָא טְרֵיפִין לָךְ. אָמַר לֵיהּ. וּמִילַּת פַּלָּן וּפַלָּן. אָמַר רִבִּי זֵירָא. אוֹ הַב לֵיהּ כָּל דִּתְבַע

לָךְ אוֹ אִישְׁתְּבַע לֵיהּ כָּל דְּמְגַלְגֵּל עָלָךְ. עַד כַּמָּה מְגַלְגְּלִין עָלָיו. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עַד כְּדֵי שֶׁיֹּאמַר לוֹ. עַבְדִּי אַתָּה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה כֹּהֵן וְעֶבֶד עִבְרִי. וְכִי יֵשׁ עֶבֶד בִּזְמַן הַזֶּה.
אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. שְׁמָרָהּ. דִּילְמָא כֵּן מַה נָן אָמְרִין. שְׁמָרָהּ. לֹא בָטְלֵיהּ. הֵיא בַּעַל בַּעַל. מַה בַּעַל שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן מַשְׁמִיט אַף כָּאן מַשְׁמִיט. דְּבָרִים שֶׁהֵן מַשֶּׁה יָדוֹ שְׁבִיעִית מְשַׁמְּטָתוֹ וּמְשַׁמֶּטֶת שְׁבוּעָתוֹ. וְשֶׁאֵין מַשֶּׁה יָדוֹ אֵין שְׁבִיעִית מְשַׁמְּטָתוֹ לֹא אוֹתוֹ וְלֹא שְׁבוּעָתוֹ. כָּל שֶׁשְּׁבִיעִית מְשַׁמְּטָתוֹ מְשַׁמֶּטֶת שְׁבוּעָתוֹ. וְכָל שֶׁאֵין שְׁבִיעִית מְשַׁמְּטָתוֹ אֵינָהּ מְשַׁמֶּטֶת שְׁבוּעָתוֹ.

פרק ח

הלכה א

משנה: אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן שׁוֹמֵר חִנָּם וְהַשּׁוֹאֵל נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע עַל הַכֹּל וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל. נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר נִשְׁבָּעִים עַל הַשֶּׁבֶר וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַמִּיתָה וּמְשַׁלְּמִין אֶת הָאֲבֵידָה וְאֶת הַגְּנֵיבָה׃

הלכה: אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן וְאֵין חַיָּיבִין אֶלָּא דֶּרֶךְ קִינְיָין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אַף לְעִנְיַן גְּזֵילָה אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא דֶּרֶךְ קִינְיָין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וּמַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. רִבִּי חֲנַנְיָה אָמַר רִבִּי בּוּן. אַף בִּגְנֵיבָה אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא דֶּרֶךְ קִינְיָין. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. וּמַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן. הָיָה מוֹשְׁכוֹ וְיוֹצֵא וּמֵת בִּרְשׁוּת הַבְּעָלִים פָּטוּר. הִגְבִּיהוֹ אוֹ הוֹצִיאוֹ מֵרְשׁוּת הַבְּעָלִים וָמֵת חַיָּיב. הִגְבִּיהוֹ בִּרְשׁוּת הַבְּעָלִים כְּמִי שֶׁיָּצָא כָל רְשׁוּת הַבְּעָלִים. הָיָה מוֹשְׁכוֹ וְיוֹצֵא עַד שֶׁיָּצָא כָל רְשׁוּת הַבְּעָלִים. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּעוֹמֶדֶת בַּאֲבוּסוֹ. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. אִם בְּעוֹמֶדֶת בָּאֲבוּסוֹ אֲפִילוּ לֹא מָשַׁךְ. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּעוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. מַה. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה כְּבֵית שַׁמַּי. דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים. יִלָּקֶה בְּחָסֵר וְיִתֵּר. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּעוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְחָשַׁב לְגוֹזְלָהּ וָמֵתָה בְּאוֹתָהּ הַמַּחֲשָׁבָה דִּבְרֵי הַכֹּל חַיָּיב. אִם עַד שֶׁלֹּא מָשַׁךְ דִּבְרֵי הַכֹּל פָּטוּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּעוֹמֶדֶת בַּאֲבוּסוֹ. כִּדְאָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה כְּבֵית שַׁמַּי. אָמַר רִבִּי בּוּן. תַּמָּן בְּקוֹנָהּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים. בְּרַם הָכָא בְּקוֹנָהּ מִדַּעַת הַבְּעָלִים.
כְּתִיב כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וגו'. לִשְׁמוֹר. וְלֹא לְקִרוֹעַ. לִשְׁמוֹר. וְלֹא לְהַשְׁלִיךְ. לִשְׁמוֹר. וְלֹא לִיתֵּן בְּמַתָּנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְהוּא שֶׁאָמַר לִיתֵּן מַתָּנָה לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה. אֲבָל אָמַר. לְפָלָנִי. מִכַּיוָן שֶׁשְּׁמִירָתוֹ עָלָיו כְּמִי שֶׁהוּא עָלָיו.

תַּנֵּי. וְגוּנַּב מִבֵּית הָאִישׁ. לֹא מֵרֹאשׁ גַּגּוֹ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. הָדָא דְתֵימַר בְּגַג שֶׁאֵינוֹ מְבוּצָּר. אֲבָל בְּגַג מְבוּצָּר כְּבַיִת הוּא.

תַּנֵּי. וְגוּנַּב מִבֵּית הָאִישׁ. לֹא מִבֵּית הַשּׁוֹאֵל. וָמַר וְגוּנַּב מִבֵּית הָאִישׁ. לֹא מִבֵּית נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. מִכֵּיוָן שֶׁשִּׁמְּרָתוֹ עָלָיו כְּמִי שֶׁהוּא עָלָיו. שֶׁתִּימְצָא אוֹמֵר. שָׁלֹשׁ פַּרְשִׁיּוֹת הֵן. הַתַּחְתּוֹנָה בְּשׁוֹאֵל. וְהָאֶמְצָעִית בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. וְהָעֶלְיוֹנָה בְּשׁוֹמֵר חִנָּם. שׁוֹאֵל לְפִי שֶׁנֶּהֱנֶה אֶת הַכֹּל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל. נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר לְפִי שֶׁנֶּהֱנֶה מִקְצָת וּמְהַנֶּה מִקְצָת נִשְׁבָּע מִקְצָת וּמְשַׁלֵּם מִקְצָת. שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁאֵין לוֹ הֲנָיֶיה נִשְׁבָּע וְיוֹצֵא. מָהוּ נִשְׁבָּע. לֹא פָּשַׁעְתִּי. הָיוּ אֲחֵרִים יוֹדְעִין שֶׁלֹּא פָּשַׁע מַאי. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הֲרֵי שֶׁנִּמְצָא הַגַּנָּב וְאֵין לוֹ לְשַׁלֵּם. מָהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ. בּוֹא וְהִשָּׁבַע לִי שֶׁלֹּא נָתַתָּ עֵינֶיךָ בָּהּ לְגוֹזְלָהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. וְאִם לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב. הָא אִם נִמְצָא פָּטוּר.

כְּתִיב כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וגו'. שְׁבוּעַת יְיָ תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם. גְּנוּבָה. אִם גָּנוֹב יִגָּנֵב מֵעִמּוֹ. אֲבֵידָה. וְאִם. לְרַבּוֹת הָאֲבֵידָה. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. מָה אִם גְּנֵיבָה שֶׁקְּרוֹבָה לְאוֹנְסִין אַתְּ אָמַר מְשַׁלֵּם. אֲבֵידָה שֶׁאֵינָהּ קְרוֹבָה לְאוֹנְסִין לֹא כָל שֶׁכֵּן.

אֵין כָּתוּב בְּשׁוֹאֵל אֶלָּא שְׁבוּרָה. אֲבֵידָה וּגְנֵיבָה מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר שֶׁאֵין מְשַׁלְּמִין שְׁבוּרָה וּמֵתָה מְשַׁלְּמִין גְּנֵיבָה וַאֲבֵידָה. שׁוֹאֵל שֶׁמְּשַׁלֵּם שְׁבוּרָה וּמֵתָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּשַׁלֵּם אֲבֵידָה וּגְנֵיבָה. וְתַנֵּי עֲלָהּ. הֲרֵי זֶה קַל וָחוֹמֶר שֶׁאֵין עָלָיו תְּשׁוּבָה. שְׁבוּיָיה מְנַיִין. נֶאֱמַר כָּאן וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וּמֵת אוֹ נִשְׁבַּר. מַה לְהַלָּן שְׁבוּיָה עִמָּהֶן אַף כָּאן שְׁבוּיָה עִמָּהֶן. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרִבִּי נָתָן. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. אוֹ. לְרַבּוֹת אֶת הַשְּׁבוּיָה. וּכְרִבִּי מֵאִיר דְּאָמַר. גְּזֵרָה שָׁוָה בְּמָקוֹם שֶׁבָּאת. מַה לְהַלָּן נִשְׁבָּעִין עַל הָאוֹנְסִין. אַף כָּאן נִשְׁבָּעִין עַל הָאוֹנְסִין. עוֹד דְּרִבִּי נָתָן. דְּרִבִּי נָתָן אוֹמֵר. אוֹ מֵת. לְרַבּוֹת אֶת הַשְּׁבוּיָה.

רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. טָעָנוּ טַעֲנַת גַּנָּב שֶׁלְּאוֹנְסִין. אָמַר לוֹ. בָּא לִיסְטִיס מְזוּיָין וּנְטָלָהּ. מָהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל שֶׁלְּאוֹנְסִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין כֵּינִי נִיתְנֵי. שׁוֹמֵר שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. דְּתַנֵּי. לֹא מָצִינוּ בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר שֶׁמְּשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל שֶׁלְּאוֹנְסִין. וְתַנֵּי עֲלָהּ. זֶהוּ קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָ אוֹמֵר. הֲרֵי זֶה קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה. דּוּ יָכִיל מֵימַר לֵיהּ. מָצִינוּ בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר שֶׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. תֹּאמַר בְּשׁוֹאֵל שֶׁמְּשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל מִכָּל מָקוֹם. וְתַנֵּי עֲלָהּ. הֲרֵי זֶה קַל וָחוֹמֶר שֶׁאֵין עָלָיו תְּשׁוּבָה.

אַתְּ מַר. אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. מָהוּ שֶׁיִּשְׁבַּע. רִבִּי זֵירָא אָמַר. נִשְׁבָּע. רִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי לָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֵינוֹ נִשְׁבָּע. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרִבִּי חֲנִינָה וּלְרִבִּי לָא. שֶׁבֶר שְׁבוּיָה וְמֵתָה שֶׁהֵן פְּטוּרִין בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. וְהַשּׁוֹאֵל בִּבְעָלִין פָּטוּר שֶׁלֹּא בִבְעָלִים חַיָּיב. אֲבֵידָה וּגְנֵיבָה שֶׁהֵן חַיָּבִין בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. לֹא כָל שֶׁכֵּן בְּשׁוֹאֵל בִּבְעָלִין פָּטוּר שֶׁלֹּא בִבְעָלִים חַיָּיב. מָאן דָּמַר. פְּשִׁיטָא שֶׁהוּא נִשְׁבָּע צְרִיכָה לֵיהּ שֶׁיְּשַׁלֵּם . רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי יוּדָן. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרִבִּי זֵירָא. שׁוֹאֵל שֶׁהֶחֱמִירָה הַתּוֹרָה עָלָיו בִּבְעָלִין פָּטוּר שֶׁלֹּא בִבְעָלִים חַיָּיב. נוֹשֵׂא שָׂכָר שֶׁהֵיקִילָה הַתּוֹרָה עָלָיו לֹא כָל שֶׁכֵּן בִּבְעָלִים פָּטוּר שֶׁלֹּא בִבְעָלִים חַיָּיב. אֵין תֵּימַר לִשְׁבוּעָה אִיצְטְרְכַת לֵיהּ. נִיתְנֵי בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. הֲווּי לָא צוֹרְכָה דְלָא לְתַשְׁלוּמִין. וְקַשְׁיָא עַל הָדָא דְרִבִּי זֵירָא. שׁוֹאֵל אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ נִשְׁבָּע. אֵין בָּעָלָיו עִמּוֹ יְשַׁלֵּם. נוֹשֵׂא שָׂכָר אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ נִשְׁבָּע. אֵין בָּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. שׁוֹמֵר חִנָּם בֵּין שֶׁהַבְּעָלִין עִמּוֹ בֵּין שֶׁאֵין הַבְּעָלִים עִמּוֹ נִשְׁבָּע. אָמְרוּ. דְּבָרִים שֶׁהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם נוֹשֵׂא שָׂכָר נִשְׁבָּע. דְּבָרִים שֶׁנּוֹשֵׂא שָׂכָר נִשְׁבָּע שׁוֹמֵר חִנָּם יְהֵא פָטוּר. דְּבָרִים שֶׁנּוֹשֵׂא שָׂכָר מְשַׁלֵּם שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע. מָה אַתְּ מַתְנֵי בְּשׁוֹמֵר חִנָּם. בְּשֶׁהַבְּעָלִים עִמּוֹ. וְאִית דְּבָעֵי. מָה אַתְּ מַתְנֵי בְּשׁוֹמֵר חִנָּם וְנוֹשֵׂא שָׂכָר. בֵּין שֶׁהַבְּעָלִים עִמּוֹ בֵּין שֶׁאֵין הַבְּעָלִים עִמּוֹ. אָמַר רִבִּי אַבִּין. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֹא מָצִינוּ שֶׁהַשְׁוָוֹת הַתּוֹרָה בִּגְנֵיבָה וַאֲבֵידָה בְּשׁוֹאֵל. לְכֵן נְשָׁוֶה שׁוֹמֵר חִנָּם וְנוֹשֵׂא שָׂכָר שֶׁבֶר שְׁבוּיָה וְמֵתָה.

וּמָה טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. וּמָה מְקַיְּימִין דְּבֵית הִלֵּל טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. פֶּשַׁע. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. תִּיפְתַּר שֶׁשָּׁלַח בּוֹ יָד עַל יְדֵי שָׁלִיחַ.

רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה בָּעֵי. מָה אָמַר. יִטּוֹל. נָטַל. וְהָתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. נִשְׁבְּרָה הֶחֱמִיצָה נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי כוּלָּהּ. כְּלוֹם הֶחֱמִיצָה לֹא מַחְמַת קִילְקוּלָהּ. רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שְׁלִיחוּת שֶׁנֶּאֱמַר בְּשׁוֹמֵר חִנָּם אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיְּחַסֵּר. רִבִּי שְׁמוּאֵל בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. מָה אִיתְאֲמַרַת יְסַב. חִיסֵּר אוֹ אֲפִילוּ לֹא חִיסֵּר. אֲמַר לֵיהּ. לֵית הָדָא שְׁאֵילְתָּא דְּרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה יִטּוֹל נָטַל. אֵין תֵּימַר לִיטּוֹל. אֲפִילוּ לֹא חִיסֵּר. אֵין תֵּימַר. עַד שֶׁעָה שֶׁיְּחַסּוֹר. אֵין תֵּימַר לִיטּוֹל. הֶחֱזִירָהּ בֵּין לִמְקוֹמוֹ בֵּין לְמָקוֹם אַחֵר פָּטוּר. אֵין תֵּימַר נָטַל. הֶחֱזִירָהּ לִמְקוֹמָהּ פָּטוּר. לְמָקוֹם אַחֵר חַיָּיב.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. נֶאֱמְרָה שְׁמִירָה בְשׁוֹמֵר חִנָּם וְנֶאֱמְרָה שְׁמִירָה בְשׁוֹמֵר שָׂכָר. וְלֹא דַמְיָא שְׁמִירָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בְשׁוֹמֵר חִנָּם לִשְׁמִירָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. שְׁמִירָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בְשׁוֹמֵר חִנָּם כֵּיוָן שֶׁשִּׁימֵּר כָּל צוֹרְכוֹ פָּטוּר. שְׁמִירָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בְשׁוֹמֵר שָׂכָר אֵין מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ אֶלָּא בְגוּפוֹ. לְפִיכָךְ רוֹאִין אוֹתוֹ אִם הָיָה רָאוּי לִשְׁמִירָה פָּטוּר. וְאִילּוּ חַיָּיב. אֵין אוֹמְרִין. אִלּוּ הָיָה אַחֵר שָׁם יָכוֹל לְהַצִּיל הִצִּיל פָּטוּר. שֶׁלֹּא הִצִּיל חַיָּיב.

רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. נֶאֱמְרָה שְׁלִיחוּת יָד בְּשׁוֹמֵר חִנָּם וְנֶאֱמְרָה שְׁלִיחוּת יָד בְּשׁוֹמֵר שָׂכָר. וְלֹא דַמְיָיא שְׁלִיחוּת יָד שֶׁנֶּאֱמְרָה בְשׁוֹמֵר חִנָּם לִשְׁלִיחוּת יָד שֶׁנֶּאֱמְרָה בְּשׁוֹמֵר שָׂכָר. שְׁלִיחוּת יָד שֶׁנֶּאֱמְרָה בְשׁוֹמֵר חִנָּם אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ. שְׁלִיחוּת יָד שֶׁנֶּאֱמְרָה בְּשׁוֹמֵר שָׂכָר כֵּיוָן שֶׁהִנִּיחַ מַקֵּלוֹ וְתַרְמִילוֹ עָלֶיהָ חַיָּיב. שָׁמַע רִבִּי יוֹסֵי בַּר נְהוֹרַאי וָמַר. אֲנִי אֵינִי מְקַבֵּל עָלַי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֶלָּא אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ. רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר וְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה כֵּן. אִילּוּ נֶאֱמְרָה שְׁלִיחוּת יָד בְּשׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ הָיִיתִי לְמֵד מִנּוֹשֵׂא שָׂכָר. מָה אִם נוֹשֵׂא שָׂכָר שֶׁהֶחֱמִירָה הַתּוֹרָה עָלָיו אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ. שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁהִיקִּילָה בּוֹ הַתּוֹרָה אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא יְהֵא חַיָּיב אֶלָּא עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמְרָה שְׁלִיחוּת יָד בְּשׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ. לְהַחֲמִיר עַל נוֹשֵׂא שָׂכָר. כֵּיוָן שֶׁהִנִּיחַ מַקֵּלוֹ וְתַרְמִילוֹ עָלֶיהָ חַיָּיב. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָ לָמֵד לְמֵד עַל הַמְלַמֵּד לְהַחֲמִיר עָלָיו. דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. מָה אִם נוֹשֵׂא שָׂכָר שֶׁהֶחֱמִירָה בּוֹ הַתּוֹרָה אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ. שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁהִיקִּילָה בּוֹ הַתּוֹרָה אֲפִילּוּ מָשַׁךְ יְהֵא פָּטוּר. אֶלָּא כֵינִי. לֹא יֵאָמֵר שְׁלִיחוּת יָד שֶׁנֶּאֱמְרָה בְּשׁוֹמֵר שָׂכָר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ. הָיִיתִי לָמֵד מִשּׁוֹמֵר חִנָּם. מָה אִם שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁהִיקִּלָה בּוֹ הַתּוֹרָה אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ. נוֹשֵׂא שָׂכָר שֶׁהֶחֱמִירָה בּוֹ הַתּוֹרָה כֵּיוָן שֶׁמָּשַׁךְ חַיָּיב. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמְרָה שְׁלִיחוּת יָד בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ. לְהַחֲמִיר עָלֶיהָ. כֵּיוָן שֶׁהִנִּיחַ מַקֵּלוֹ וְתַרְמִילוֹ עָלֶיהָ חַיָּיב.

הלכה ב

משנה: אָמַר לְשׁוֹמֵר חִנָּם אֵיכָן שׁוֹרִי אָמַר לוֹ מֵת וְהוּא שֶׁנִּשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. נִשְׁבַּר וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. נִשְׁבָּה וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. נִגְנַב וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ אָבַד. אָבַד וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר׃

הלכה: אָמַר לְשׁוֹמֵר חִנָּם כול׳. רַב אָמַר. פָּטוּר מִשְּׁבוּעַת פִּיקָדוֹן וְחַיָּיב מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מֵאַחַר שֶׁמִּצְוָה לְהַפְּיסוֹ אֵינוֹ חַיָּיב מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב אֵינוֹ מְצֻוֶּה לְהַפְּיסוֹ. מְפַיְּסוֹ עַל הָאֱמֶת. אֵינוֹ מְפַיְּסוֹ עַל הַשֶּׁקֶר.

רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. שְׁבוּעַת סוֹטָה מָהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּיבִין מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשׁוֹגֶגֶת בָּעֲבִירָה וּבִשְׁבוּעָה אֵין כָּאן סוֹטָה. אִם בְּמֵזִידָה בָּעֲבִירָה וּבִשְׁבוּעָה אֵין כָּאן קָרְבָּן. אַתְיָא דְרַב כְּרִבִּי עֲקִיבָה. וְאֵין יִסְבּוֹר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרִבִּי מֵאִיר אַתְיָא הִיא דְרִבִּי מֵאִיר אָמַר. אָמֵן שֶׁלֹּא נִטְמְאתִי. אָמֵן שֶׁלֹּא אִטַּמֵּא. וְאַתְּ מַשְׁכַּח מַקְשְׁיָא.

הלכה ג

משנה: אֵיכָן שׁוֹרֵי אָמַר לוֹ אֵינִי יוֹדֵעַ. מָה אַתָּה שָׂח וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר. אֵיכָן שׁוֹרִי אָמַר לוֹ אָבַד. מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן וְהָעֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁאָכָלוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן. הוֹדָה מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. אֵיכָן שׁוֹרִי אָמַר לוֹ נִגְנַב. מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן וְהָעֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁגְּנָבוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. הוֹדָה מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם: אָמַר לְאֶחָד בַּשּׁוּק אֵיכָן שׁוֹרִי שֶׁגְּנַבְתָּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא גְנַבְתִּי וְהָעֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁגְּנָבוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. רָאָה עֵדִים שֶׁמְּמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין אָמַר גְּנַבְתִּי אֲבָל לֹא טָבַחְתִּי וְלֹא מָכַרְתִּי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן׃

הלכה: אָמַר לַשּׁוֹאֵל. אֵיכָן שׁוֹרִי כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. טָעָנוֹ טַעֲנַת אָבוּד וְנִשְׁבָּע לוֹ וְהוֹדָה. בֵּין עַד שֶׁלֹּא בָאוּ הָעֵדִים בֵּין מִשֶּׁבָּאוּ הָעֵדִים מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. טָעָנוֹ טַעֲנַת גַּנָּב וְנִשְׁבָּע לוֹ וְהוֹדָה. עַד שֶׁלֹּא בָאוּ עֵדִים מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. וְאִם מִשֶּׁבָּאוּ עֵדִים מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְאָשָׁם וְחוּמְשׁוֹ עוֹלֶה לוֹ מִתּוֹךְ כְּפִילוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי יַעֲקֹב. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי יַעֲקֹב. אֵיכָן מְצִינוּ אָשָׁם בְּלֹא חוֹמֶשׁ. אָמַר לָהֶן. אִם נִשְׁבַּע וְנִשְׁבַּע וְנִשְׁבַּע הֲרֵי מְצִינוּ אָשָׁם בְּלֹא חוֹמֶשׁ. וְרַבָּנִין אָמְרִין. לַקֶּרֶן חוֹמְשִׁין אֵין לִשְׁבוּעוֹת חוֹמְשִׁין.

דָּבָר אַחֵר. וְשִׁלֵּם אוֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִישִׁתָו יוֹסֵף עָלָיו. אָמַר רִבִּי זֵירָא. וְתַנֵּי כֵן. טָעָנוֹ טַעֲנַת אָבוּד וְנִשְׁבַּע לוֹ וְהִפְרִישׁ קָרְבָּן. מֵאֵילּוּ שֶׁאִילּוּ הוֹדָה מִשֶּׁבָּאוּ עֵדִים קִידֵּשׁ אַף כָּאן קִידֵּשׁ. טָעָנוֹ טַעֲנַת גַּנָּב וְנִשְׁבַּע לוֹ וְהִפְרִישׁ קָרְבָּן. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ הוֹדָה מִשֶּׁבָּאוּ עֵדִים לֹא קִידֵּשׁ אַף כָּאן לֹא קִידֵּשׁ. וּכְרִבִּי יַעֲקֹב קִידֵּשׁ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַטּוֹעֵן אֶת חֲבֵירוֹ טַעֲנַת גַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. תַּמָּן אָמְרֵי. מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. רִבִּי פְּדָת בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. תַּנֵּיי תַּמָּן וּמְסַיְּעִין לְרִבִּי יוֹחָנָן. אֵיכָן שׁוֹרִי. אָמַר לוֹ. אָבַד. מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. וְהָעֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁאָכָלוֹ. מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן. הוֹדָה מֵעַצְמוֹ. מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. וְיֵשׁ אֲכִילָה בְלֹא טְבִיחָה. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. תִּפְתֹּר בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ אַחֵר. וְיֵי דָא אָמְרָה דָא. אָמַר לְאֶחָד בַּשּׁוּק. אֵיכָן שׁוֹרִי שֶׁגְּנַבְתָּ. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא גְנַבְתִּי. מַשְׁבִּיעֶךָּ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר לְאֶחָד מִן הַשּׁוּק. אֲבָל אִם אָמַר לְאֶחָד מִן הַשּׁוֹמְרִין חַיָּיב. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָכָלוֹ וְאַחַר כָּךְ נִשְׁבַּע לוֹ. מִן מָה דְּמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֶׁנִּשְׁבַּע לוֹ וְאַחַר כָּךְ אֲכָלוֹ. אָמַר לְנוֹשֵׂא שָׂכָר כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵירוֹ טַעֲנַת גַּנָּב בַּאֲבִידָה חַיָּיב. אֵיכָן אֲבִידָתִי. אָמַר לוֹ. נִגְנְבָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵירוֹ טַעֲנַת גַּנָּב אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא לְאַחַר שְׁבוּעָה. וּמַאי טַעֲמָא. נֶאֱמַר כָּאן שְׁלִיחוּת יָד. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שְׁלִיחוּת יָד. מַה שְׁלִיחוּת יָד

שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן אֵינוֹ אֶלָּא לְאַחַר הַשְּׁבוּעָה. אַף שְׁלִיחוּת יָד שֶׁנֶּאֱמְרָה כָּאן אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא לְאַחַר הַשְּׁבוּעָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טָעָנוּ טַעֲנַת אָבוּד וְנִשְׁבָּע לוֹ וְאַחַר כָּךְ טָעָנוּ טַעֲנַת גַּנָּב. פָּטוּר. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. שְׁבוּעַת טַעֲנַת גַּנָּב מָהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּיבִין בָּהּ מִשּׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטּוּי. מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן אָמַר. טָעָנוּ טַעֲנַת אָבוּד וְנִשְׁבָּע לוֹ וְאַחַר כָּךְ טָעָנוּ טַעֲנַת גַּנָּב פָּטוּר. וְכָא אָמַר אֲכִין. תַּמָּן פְּשִׁיטָה לֵיהּ וְכָא צְרִיכָה לֵיהּ. מָה אִיצְטְרִיכַת לֵיהּ חָזַי וּפְשָׁטָהּ. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף אָמַר. הַטּוֹעֵן לַחֲבֵירוֹ טַעֲנַת גַּנָּב אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיְּכַפּוֹר בְּבֵית דִּין. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בָּהוּא דְקָאִים וְחַיָּיב לְחַבְרֵיהּ שְׁבוּעָה אֲפִילּוּ נִשְׁבָּע חוּץ לְבֵית דִּין חַיָּיב. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בָּהוּא דַּחֲמִי לוֹן אָזְלִין. בְּעוֹן מִישְׁבְּעוֹנֵיהּ וְהוּא קָפֵץ וּמִשְׁתְּבָע. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּעוֹמֶדֶת עַל אֲבוּסוֹ. רִבִּי זֵירָא בָּעֵי. מָה אִיתְאֲמַרַת. בְּעוֹמֶדֶת אוֹ אֲפִילּוּ עוֹמֶדֶת. וְאִין תֵּימַר אֲפִילּוּ עוֹמֶדֶת. הִיא הָדָא הִיא הָדָא. אִין תֵּימַר בְּעוֹמֶדֶת. מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן אָמַר. טָעָנוּ טַעֲנַת אָבוּד וְנִשְׁבָּע לוֹ וְהִפְרִישׁ קָרְבָּן וְאַחַר כָּךְ טָעָנוּ טַעֲנַת אוֹנֶס פָּטוּר. וְהָכָא אַתְּ מַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי לָא. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהִיא בְּיוֹצֵא וְיִדּוּיוֹ בְּשָׁבוּעָה. מַקְשְׁיָיא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זֵירָא. אָמַר לוֹ. אֵיכָן שׁוֹרִי. אָמַר לוֹ. נִגְנַב. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. וְהָעֵדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁגְּנָבוֹ. מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. הוֹדָה מֵעַצְמוֹ. מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם. וְהָכָא כֵּיוָן שֶׁמָּשַׁךְ בְּטוֹעֲנוֹ טַעֲנַת אָבוּד. מִיכָּן וְאֵילַךְ בְּטוֹעֲנוֹ טַעֲנַת גַּנָּב וּפָטוּר. תִּיפְתָּר בְּשֶׁנִּשְׁבָּע לוֹ וְאַחַר כָּךְ טָבָחוֹ. תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי חִייָה בַּר לוּלְיָינִי אָמְרֵי. תִּיפְתָּר בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ רָבוּץ. וְיֵשׁ טְבִיחָה בְלֹא מְכִירָה. כְּסוּמְכוֹס דְּאָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין גְּנֵיבָה יֵשׁ טְבִיחָה וּמְכִירָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּשֶׁלֹּא בָאוּ עֵידֵי גְנֵיבָה. אֲבָל אִם בָּאוּ עֵידֵי טְבִיחָה חַיָּיב. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. רָאָה עֵידֵי גְנֵיבָה בָּאִין וְאָמַר. גְּנַבְתִּי. מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּהוֹדָיָיתוֹ מַמָּשׁ פָּטוּר. רָאָה עֵידֵי טְבִיחָה בָּאִין וְאָמַר. טָבַחְתִּי. מֵאַחַר שֶׁאֵין (ס״א שֶׁיֵּשׁ) בְּהוֹדָיָיתוֹ מַמָּשׁ פָּטוּר (ס״א חַיָּיב). רִבִּי זֵירָא בָּעֵי. רָאָה עֵידֵי אוּנְסִין בָּאִין וְאָמַר. אֲנָסְתִּי. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מַתְנִיתָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר. עִיקַּר תְּבִיעָה קְנָס. כְּמִי שֶׁאֵין בְּהוֹדָיָיתוֹ מַמָּשׁ וּפָטוּר. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֵין עִיקַּר תְּבִיעָה קְנָס. כְּמִי שֶׁיֵּשׁ בְּהוֹדָיָיתוֹ מַמָּשׁ וְחַיָּיב.

הלכה ד

משנה: אָמַר לַשּׁוֹאֵל אֵיכָן שׁוֹרִי אָמַר לוֹ מֵת וְהוּא שֶׁנִּשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. נִשְׁבַּר וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. נִשְׁבָּה וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ אָבַד. נִגְנַב וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ אָבַד. אָבַד וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר: אֵיכָן שׁוֹרִי אָמַר לוֹ אֵינִי יוֹדֵעַ מָה אַתָּה שָׁח וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אוֹ נִגְנַב אוֹ אָבַד. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן חַיָּיב. אָמַר לְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר אֵיכָן שׁוֹרִי אָמַר לוֹ מֵת וְהוּא שֶׁנִּשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה. נִשְׁבַּר וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבָּה. נִשְׁבָּה וְהוּא

שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר. נִגְנַב וְהוּא שֶׁאָבַד. אָבַד וְהוּא שֶׁנִּגְנַב. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן פָּטוּר. מֵת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה וְהוּא שֶׁנִּגְנַב אוֹ אָבַד. מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן חַיָּיב. אָבַד אוֹ נִגְנַב וְהוּא שֶׁמֵּת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה פָּטוּר. זֶה הַכְּלָל כָּל הַנִּשְׁבָּע לְהָקֵל עַל עַצְמוֹ חַיָּיב. לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ פָּטוּר.

הלכה: תַּנֵּי. לֹא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר חַיָּיב. אָמַר רִבִּי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אָמַר לַשּׁוֹאֵל אָמַר לְשׁוֹמֵר חִנָּם אָמַר לְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר. אֵיכָן שׁוֹרִי. אָמַר לוֹ. מֵת. מָהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ. בּוֹא וְהִשָּׁבַע לִי שֶׁלֹּא נָתַתָּה עֵינֶיךָ בָּהּ לְגוֹזְלָהּ. מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. מָהוּ דְיֵימַר לֵיהּ. אֲפִילוּ דְאַתְּ יְהַב לִי כַּמָּה דִּידִי אֲנָא בָּעֵי גַּבָּךְ.